

เริ่มต้นสัมมาทิฏฐิ

สุภีร์ ทุมทอง

เริ่มต้นสัมมาทิฐิ

สุภีร์ ทุมทอง

www.ajsupee.com

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๔๐๓-๐๒๔-๔

ภาพประกอบ

มนต์ชัย ขาวสำอางค์

แบบปก / รูปเล่ม

กานดา นิลโต

ดำเนินการผลิต
บริษัทพรีเมียมด์ พับลิชซิ่ง จำกัด
๒๗/๓๓ ซอยศรีบำเพ็ญ ถนนพระราม ๔
แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ ๐-๒๖๓๗-๘๖๐๐
โทรสาร ๐-๒๖๓๗-๘๖๐๑

พิมพ์ที่
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์
๔๕/๑๔ หมู่ ๔ ถนนบางกรวย-จตุรนต์ ตำบลบางขุน
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๓๐
โทรศัพท์ ๐-๒๘๗๙-๙๑๕๔
โทรสาร ๐-๒๘๗๙-๙๑๕๓
www.parbpim.com

แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

คำนำ

หนังสือ “**เริ่มต้นสัมมาทิฐิ**” นี้เรียบเรียงจากคำบรรยายบรรยาย เรื่อง “**สัมมาทิฐิ**” ที่ คลินิกทันตกรรมปากหน้า อ.เมือง จ.สมุทรปราการ วันเสาร์ ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. แบ่งการบรรยายเป็น ๒ ช่วง คุณ **ปาริชาติ กายจนวลีรัตน์** เป็นผู้ถอดคำบรรยายผู้บรรยายได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมตามสมควร

สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นตรงถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นข้อแรกในอริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นตัวนำเข้าสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ขำระสิ่งผิดพลาดการดำเนินชีวิตให้หมดไป เพื่อให้เหลือเฉพาะข้อปฏิบัติที่ถูกต้อง บริสุทธิ์

หมดจดจากกิเลสตัณหาอุปาทาน ได้ดำเนินชีวิตที่ดีที่สุด
ตามแนวพรหมจรรย์อันดีเลิศที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธ
เจ้าทรงประกาศไว้ อันเป็นทางนำไปสู่ความสงบ ร่มเย็น
เป็นสุข พันทุกข์ ถึงพระนิพพาน อย่างแท้จริง

สัมมาทิฏฐิทำให้ละมิจฉาทิฏฐิซึ่งเป็นกิเลสตัว
มีโทษร้ายแรงที่สุด ทำให้หนักแน่นในเหตุผลของธรรมะ
รู้ดี รู้ชั่ว รู้ถูก รู้ผิด รู้บาป รู้บุญ รู้คุณ รู้โทษ รู้การเวียน
ว่ายตายเกิด ช่วยชำระจิตให้สะอาด มีศรัทธาในปัญญา
ตรัสรู้ของพระศาสดา ละชั่ว ตั้งมั่นอยู่ในบุญกุศล
และนำเข้าสู่อริยมรรค อันเป็นประตูอมตะต่อไป

คำบรรยายนั้น อธิบายให้ทราบถึงความหมายและ
ประเภทของสัมมาทิฏฐิ ซึ่งมี ๒ ระดับ ได้แก่

(๑) ปุญญาภาคิยะสัมมาทิฏฐิ เป็นความเห็นตรงถูกต้องฝ่ายบุญ ๑๐ ข้อ มีความเห็นตรงถูกต้องว่าทานที่ให้แล้วมีผล จนถึง มีพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง

(๒) โลกุตตระสัมมาทิฏฐิ เป็นความเห็นตรงถูกต้องกับความจริงระดับสูงสุด คือ เห็นอริยสัจ ๔

การบรรยายครั้งนี้ เน้นสำหรับผู้เริ่มต้นให้มีความเข้าใจขั้นพื้นฐาน จะได้นำไปศึกษาเพิ่มเติมในโอกาสข้างหน้าต่อไป จึงใช้ชื่อหนังสือว่า เริ่มต้นสัมมาทิฏฐิ

ขออนุโมทนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำหนังสือเล่มนี้ และขอขอบคุณญาติธรรมทั้งหลายที่มีเมตตาต่อผู้บรรยายเสมอมา หากมีความผิดพลาดประการใด อันเกิดจากความต้อยสติปัญญาของผู้บรรยาย ก็กราบ

ขอขมาต่อพระรัตนตรัยและครูบาอาจารย์ทั้งหลาย และ
ขออโหสิกรรมจากท่านผู้อ่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุภีร์ ทุมทอง
ผู้บรรยาย

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

สัมมนาปฏิวัติ (ช่วงที่ ๑)	๐๐
๑. เกริ่นนำ	๑๑
๒. ความหมายและประเภท	๒๕
๒.๑ ปุณฺณภาคิยะสัมมนาปฏิวัติ	๔๑
สัมมนาปฏิวัติ (ช่วงที่ ๒)	๑๐๐
๒.๒ โลกุตตระสัมมนาปฏิวัติ	๑๐๗
๓. ตอบคำถาม	๑๔๓

สัมมนาวิชาการ (ช่วงที่ ๑)

บรรยาย ที่ คลินิกทันตกรรมปากน้ำ
จ.สมุทรปราการ
วันเสาร์ ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

ขอขอบน้อมต่อพระรัตนตรัย
กราบคุณแม่ชีนะครับ
สวัสดีครับ ท่านผู้สนใจในธรรมะทุกท่าน

๑. เกริ่นนำ

วันนี้ผมมีโอกาสมาบรรยายธรรมะให้ท่านทั้งหลาย
ได้ฟัง สำหรับหัวข้อบรรยายที่ตั้งเอาไว้ในวันนี้ ชื่อหัวข้อ
ว่า “สัมมาทิฏฐิ” ซึ่งหัวข้อนี้มีความสำคัญมาก เพราะ
ว่าสัมมาทิฏฐินั้นเป็นองค์แรกของอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่ง
พวกเราทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธ ได้ศึกษาคำสอนของ
พระพุทธเจ้า ก็ทราบในชีวิตมันเป็นทุกข์ อุปาทานันธ์

ทั้ง ๕ เป็นตัวทุกข์ ที่ยังต้องทุกข์อยู่อย่างนี้ เวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ ก็เป็นเพราะตัณหา **ตัณหาทำให้เกิดวนเวียนอยู่อย่างนี้** การจะพ้นจากตัณหาได้ จะสิ้นตัณหา ดับความอยาก ดับความหิวกระหาย ก็ต้องถึงนิพพาน นั่นคือเป้าหมาย คือจุดจบของเรื่องราวต่างๆ

ถ้าไม่ถึงนิพพาน มันก็ยังไม่จบ จะต้องเวียนว่ายไปเรื่อย ๆ จะเข้าถึงนิพพาน จะแจ้งนิพพานได้ ต้องสิ้นตัณหา ถ้ายังไม่หมดสิ้นตัณหา ไม่หมดกิเลส ไม่หมดอุปาทาน ก็เข้าถึงนิพพานไม่ได้ มันเชื่อมโยงกันอยู่อย่างนี้ เราเลยต้องมาทำให้สิ้นตัณหา ทำให้หมดตัณหาหมดอุปาทาน ให้ปล่อย ให้อว่าง จะได้เข้าถึงนิพพาน ถ้าไม่อยากจะเป็นอย่างนี้ ก็ต้องปล่อย ต้องวาง อย่างที่พวกเราพูดกันบ่อย ๆ นั่นแหละ เป็นเรื่องถูกต้องแล้ว

แต่การจะปล่อยจะวาง ก็ไม่ใช่ทำได้ง่าย ๆ พุดง่าย แต่ทำลำบาก ทำยาก ต้องมีอุปบายที่ถูกต้องเหมาะสม มีวิธี มีทางสำหรับดำเนิน มีปฏิปทาที่จะให้เราได้ปฏิบัติ ถ้าใครปฏิบัติได้ ก็วางได้ ถ้าใครปฏิบัติไม่ได้ ก็วางไม่ได้ แม้จะอยากวางก็ตาม ที่จะปล่อยจะวางได้ จะถึงความพ้นทุกข์ ถึงพระนิพพาน ก็มีหนทาง หนทางที่จะทำให้เข้าถึงนิพพานคืออริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นมัชฌิมาปฏิปทา เป็นข้อปฏิบัติที่พอดี ถูกต้อง เหมาะสม ตรงเป้า ตรงจุดกับความพ้นทุกข์คือนิพพาน ทำแล้วจะทำให้ถึงความสงบ ถึงความร่มเย็นเป็นสุข จนกระทั่งถึงความพ้นทุกข์คือนิพพาน ถ้าชี้่อตามหลักอริยสัจ ๔ เป็นทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการนี้เท่านั้น เป็นหนทาง เป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงความดับทุกข์ ความหมดทุกข์ ความพ้นทุกข์

ที่นี่ พอพูดถึงความผันทุกซ์แล้ว พูดกระจายออกไป เป็นความผันจากความเศร้าโศก พันโรค พันภัย พันเคราะห์ พันเสนียด พันจัญไร พันเรื่องร้ายๆ ทั้งหลาย ก็ได้ เพราะว่าเรื่องร้ายๆ ทั้งหลาย มันก็รวมอยู่ในคำว่าทุกซ์นี่แหละ โศกเศร้า เสียใจ ทุกซ์ ทรมาณ ประสบความยากลำบาก ต้องพลัดพรากต่างๆ ก็รวมอยู่ในทุกซ์นี่เอง และทุกซ์อย่างนี้ที่เกิดขึ้นมาได้ เพราะมีตัณหา คือความทะยานอยาก ความหิวกระหาย ไม่อิ่ม ไม่เต็ม ไม่เพียงพอ ความอยากเพื่อตัวตน ความรักตัวเอง พวกเราทั้งหลายที่นั่นๆ อยู่ที่นี่ มานั่งทนทุกซ์ ทุกซ์อยู่ที่บ้านยังไม่พอ ยังมานั่งทนฟังอาจารย์พูดอยู่ ก็ต้องทุกซ์กันทั้งนั้น

นั่งฟังไปก็แก่ไป ไกลตายไป อย่างนี้แหละ มันเป็น
ทุกข์ หินไม่ออก เต็มวดกเย็นก็ไปทานอาหาร ไปนอน
ถ้าไม่นอนก็ไม่ได้ ไม่ทานอาหารก็ไม่ได้ สังขารมันบีบคั้น
ให้ต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ ต้องปรับปรุงไป บริหารดูแล
ไปด้วยความยากลำบาก แต่ท้ายที่สุดก็พังลง แล้วก็เกิด
ใหม่ไปเรื่อย มันเป็นอย่างนี้ ที่เราได้เรื่องยุ่งยากต่าง ๆ
มากมาย ก็เป็นเพราะรักตัวเองนั่นแหละ ยังมีตัณหาอยู่
ถ้ายังรักตัวเองอยู่อีก ยังมีตัวตน มีของตน หวงแหนของ
ตน ก็ยังทุกข์อยู่ ท่านทั้งหลายก็ลองตรวจสอบดูในตอนนี้
นี้ ยังรักตัวเองอยู่ไหม ยังทานอาหารให้ตนเองอโรยอยู่
หรือเปล่า ถ้าทานให้ตนเองอโรย ก็ยังต้องเกิดอีก นอนให้
ตนสบายก็เกิดอีก หานั่นหานี้มาให้ตนก็เกิดอีก

เพราะไม่เข้าใจว่า แท้ที่จริงแล้ว ความอยาก ความรักตน ความต้องการทำให้ตัวตน ทำตามใจตน มันเป็นกิเลส ความรักตนนั้น มันมี แต่ตัวตนอันเป็นสุดที่รักนั้นมันไม่มี เราไม่เข้าใจตรงนี้ ตัณหานี้มันเป็นกิเลสที่เป็นไปตามกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยเท่านั้น ความรักตัวเอง เป็นแค่กิเลสอันหนึ่งที่เกิดจากเวทนา เวทนาเป็นปัจจัย ตัณหาจึงมี แล้วที่ทำเพื่อตัวเอง มันหมายกันอย่างนี้น้อย่างนี้ ก็เป็นแค่อุปาทานเท่านั้นเอง เกิดภพชาติวนเวียน เป็นความเป็นไปของทุกข์ แม้ความเห็นผิดที่เห็นว่ามีตัวเองนี้ ก็เป็นกิเลส ที่คอยหลอก คอยพุดบงการอยู่ แท้ที่จริงตัวเองไม่ได้มี แต่มันเห็นผิด หลงอยู่ มีอวิชชา คิดว่ามีตัวเอง พอคิดว่ามีตัวเองก็รักตัวเองในความคิดของตัวเอง เลยวุ่นอยู่ มันเป็นอย่างนี้

แต่ที่จริงแล้ว กระบวนการก็มีแต่วิชา คือความ
ไม่รู้หรือริยสัจ ไม่รู้ความเป็นจริง นี้กว่ามีตัวเอง จริงๆ ตัว
เองนั้นไม่มี แต่นี้กว่ามี หลงว่ามี พอหลงว่ามี ก็รักตัวเอง
ในความคิดของตนเอง ความรักตัวเองนั้น มี แต่ตัวเอง
อันเป็นสุดที่รักนั้น มันไม่มี การยึดถือกรรมสิทธิ์ต่าง ๆ
ว่าเรามีสิทธิ์ในสิ่งนั้นสิ่งนี้ แล้วทำเพื่อตัวเองก็มี มัน
เป็นอุปาทาน ไปก่อกรรม แต่ตัวเองที่จะเป็นคนได้รับ
ผลประโยชน์ต่างๆ จากที่ทำมา ไม่มี ที่พวกเราทั้งหลาย
พากันทำบุญสุนทานต่างๆ ก็ด้วยคิดว่า เราจะเป็นผู้เสวย
ผลอันนั้น แต่ตัวเราผู้เสวยผลนั้น ไม่ได้มี ยังหลงผิดอยู่
เหมือนเดิม แล้วตัวใครได้ผลล่ะ ตัวผลที่เกิดขึ้น ก็คือ
อุปาทานขั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์นั้นแหละ ที่นั่งอยู่ที่นี่

พวกเราท่านทั้งหลาย ก็ได้รับผลของบุญ กิณผล
ของบุญเป็นไงครับ อิ่มบ้างไหม มันก็อิ่มบ้าง หิวบ้าง
อย่างนี้แหละ วนเวียนไปอย่างนี้แหละ ที่ได้รับผลอย่างนี้
มา ก็ไม่ใช่ได้ตัวตนมา ได้ก้อนทุกข์มา ที่ได้ก้อนทุกข์มา
ก็เพราะรักตัวเอง ที่รักตัวเองก็เป็นแค่ตัวตน เป็นกิเลสที่
ยึดสิ่งของต่างๆ ว่าเป็นของเรา ความยึดว่าเป็นของเรานี้
มีอยู่จริง แต่ของของเรา ไม่มี เราจะยึดว่าบ้านเป็นของ
เราก็ได้ แต่บ้านไม่เคยเป็นของเราเลยสักครั้งหนึ่ง ความ
ยึดว่าบ้านเป็นของเรานี้ ไม่ใช่บ้าน บ้านก็เป็นบ้าน ส่วน
ความยึดว่าบ้านเป็นของเรานี้ เป็นอุปาทาน ยึดว่า
เป็นสามีของเราก็ได้ ผู้ชายคนนั้นนะ แต่ผู้ชายคนนั้นก็
เป็นก้อนทุกข์ เป็นกองทุกข์ที่เป็นไปตามกระบวนการ
แห่งเหตุปัจจัย ส่วนความยึดว่าเป็นสามีของเรานี้ เป็น
อุปาทาน เป็นกิเลสนั่นเอง ไม่ใช่สามีจริง ๆ

อันนี้แหละ ที่เป็นเหตุเกิดทุกข์ ตัณหาเป็นเหตุเกิดทุกข์ มีตัณหาแล้วก็เกิดอุปาทาน ไปทำกรรม เกิดชาติชรา มรณะ หมุนวนไปอยู่อย่างนี้ ท่านจึงว่า ชีวิตนี้มันเป็นทุกข์ ทุกข์เกิดก็เพราะมีตัณหา ที่นี้ จะหมดทุกข์ ก็ต้องหมดสิ้นตัณหา ทำตัณหาให้หมดไป ให้ปล่อยให้วาง จะปล่อยวางได้ ตัวนี้แหละที่สำคัญ ที่จะต้องมาฝึกมาปฏิบัติ ต้องเดินตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ต้องมาทำสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ถ้าใครทำให้รวมประชุมกันเกิดขึ้นได้ คนนั้นก็ปล่อยวางได้ ถ้าไม่ได้ทำ หรือทำไม่ได้ ถึงอยากจะปล่อยวาง แม้จะพูดได้ว่า ไม่อยากจะแบก ไม่อยากจะหนัก ก็ต้องวางลง จะได้ไม่หนัก ถึงจะพูดได้ แต่ก็ยังแบกอยู่อย่างนั้น เพราะว่ายัง

ไม่ได้ปฏิบัติ ยังไม่ได้มีปฏิบัติที่จะทำให้เข้าถึงความ
ดับทุกข์

ข้อปฏิบัติสำหรับพวกเราทั้งหลาย ถ้าพูดโดยครบ
ถ้วน เต็มที่ บริบูรณ์แล้ว พูดแบบผู้ที่ปฏิบัติธรรม คือ
ปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ หรือย่อๆ ลงมา ก็ให้ทำ
ปัญญา ศีล สมาธิ หรือพูดเป็นกรรมาฐานก็ให้ทำวิปัสสนา
และสมณะอย่างนี้เป็นต้น ข้อปฏิบัติสำหรับพวกเราคือ
อริยมรรคมีองค์ ๘ ที่ต้องปฏิบัติอริยมรรคก็เพราะว่า
อริยมรรคนั้นเป็นหนทางทำให้ถึงความดับทุกข์ ทำให้
ถึงความสิ้นตัณหา ถึงความปล่อยความวาง ถ้าไม่ทำ
อริยมรรค ไม่ฝึกปัญญา ไม่ฝึกศีล ไม่ฝึกสมาธิ อยากรจะ
พ้น มันก็ไม่พ้น อยากรจะถึง มันก็ไม่ถึง อยากรสงบ มัน
ก็ไม่สงบ เพราะสิ่งต่างๆ มันไม่ได้เป็นไปตามอยาก มัน
เป็นไปตามเงื่อนไข ตามเหตุตามปัจจัยของมัน

ที่นี้ พอเข้าใจแล้วว่า อริยมรรคมีองค์ ๘ มีความสำคัญอย่างนั้น เป็นหนทาง เป็นข้อปฏิบัติ ที่ทำให้เข้าถึงความสงบอย่างแท้จริง ทำให้เข้าถึงพระนิพพานได้ในอริยมรรคมีองค์ ๘ นั้นมีสัมมาทิฏฐิอยู่ก่อน พระพุทธเจ้าได้ทรงสรรเสริญสัมมาทิฏฐิไว้มากมาย ถ้าพูดในแบบอริยมรรค คือเป็นหัวหน้าองค์มรรคอื่น ๆ เป็นปูพรางคมา เป็นตัวที่มาก่อน เป็นตัวที่ถึงก่อนข้ออื่น ๆ แม้กระทั่งการปฏิบัติในชั้นพื้นฐาน ในชั้นเบื้องต้น ยังไม่ต้องขั้นสูงนัก ยังไม่ต้องถึงกับอริยมรรคมีองค์ ๘ แม้แต่ขั้นพื้นฐานธรรมดาๆ ถ้าอยากจะเจริญออกงามในกุศลธรรมทั้งหลาย ต้องมีความเห็นที่ตรง มีความเห็นที่ถูกต้องกับข้อเท็จจริงตามที่มันเป็น มีสัมมาทิฏฐินั้นแหละเป็นพื้นฐาน

พระพุทธรูปองค์ที่ ๒ ประการที่เป็นพื้นฐานที่จะทำให้กุศลธรรมเจริญงอกงาม ถ้าใครต้องการทำให้กุศลเจริญงอกงามเติบโตไป ต้องมีธรรมะ ๒ ประการเป็นพื้นฐาน จะได้มีกุศล คือ ฉลาดแหลมคมขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่เสื่อมถอย ธรรมะ ๒ ประการที่เป็นเบื้องต้นของกุศลธรรมทั้งหลาย อย่างที่หนึ่ง ศีลที่บริสุทธิ์ดี อย่างที่สอง ความเห็นที่ตรง หรือสัมมาทิฏฐิในแง่ที่เป็นขั้นพื้นฐาน สัมมาทิฏฐิเลยมีความสำคัญมาก ตั้งแต่พื้นฐานเบื้องต้นจริงๆ

เบื้องต้นก็ต้องมีสัมมาทิฏฐิ ที่เป็นความเห็นที่ตรงขั้นพื้นฐาน ขำระความเห็นที่ผิดพลาดออกไปก่อน จึงจะทำให้กุศลงอกงามได้ ถ้ายังไม่ขำระความเห็นผิด คิดก็จะผิด ไปทำอะไรผิดๆ พลาดๆ แม้จะเหมือนมีบุญเยอะ

แต่บุญก็ไม่ได้เยอะตามไปด้วย เพราะมีความเห็นผิด
นั่นเอง ความโง่ก็ยังค้างคาอยู่ ปัญญาไม่ออกเงยสักที ถ้า
อยากจะเจริญงอกงามในกุศล มีปัญญาเฉลียวฉลาด ต้อง
มีความเห็นที่ตรงนี้เป็นพื้นฐานก่อน ถ้าอยากจะพ้นทุกข์
ระดับสูงขึ้นไปอีก ต้องเดินไปตามมรรคที่พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงไว้ ซึ่งในมรรคก็มีสัมมาทิฏฐิเป็นหัวหน้า ผม
พูดเชื่อมโยงให้ฟังก่อน ต่อไปจะได้พูดถึงตัวสัมมาทิฏฐิ
ตามที่ตั้งหัวข้อไว้ วันนี้มาพูดธรรมะในหัวข้อที่ชื่อว่า
สัมมาทิฏฐิ ก็เชื่อมโยงกับธรรมะอื่นๆ อย่างที่ยกมา
คร่าวๆ นี้

๒. ความหมายและประเภท

สัมมาทิฏฐิ แปลความว่า **ความเห็นถูก ความเห็นตรง ความเห็นถูกต้อง** มาจากคำว่า สัมมา กับ ทิฏฐิ สัมมา แปลว่า ถูกต้อง, ตรง คำว่า ถูก ในทางพุทธศาสนากับถูกในภาษาไทย อาจจะเหมือนกันบ้าง ไม่เหมือนกันบ้าง ก็ว่ากันไป แล้วแต่คำนิยามต่างๆ ในหลักภาษาทางบาลี คำว่า ถูกต้อง หมายถึง **ทำให้ละกิเลสได้ ทำให้พ้นทุกข์ได้** ถ้าละกิเลสไม่ได้ พ้นทุกข์ไม่ได้ เรียกว่าผิด เป็นมิจฉา แม้จะทำดีก็ตาม เช่น ทำบุญ ทำกุศล แต่ทำให้เวียนว่ายตายเกิด ก็ยังจัดเป็นมิจฉา อยู่ดี ความหมายจึงมีความลึกซึ้งแตกต่างกันมากอยู่ ถ้าพูดถึงถูกในแบบไทยๆ เป็นบุญ ก็ดูเหมือนจะถูกกันหมด ทำดีก็ดูเหมือนจะถูกกันหมด บางครั้งไปเกิดดีๆ เป็น

เทวดา ก็ยังดูเหมือนถูกอยู่ อย่างนี้เป็นต้น อันนี้ภาษา
เราทั่วไป อย่างนี้ก็ยังไม่ตรงเท่าไรนัก

ถ้าเป็นในแบบธรรมะ คำว่า สัมมา คือ ทำให้พ้น
ทุกข์ได้ในทางบาลีเลยมีสัมมาหลายอย่าง สัมมาปฏิบัติ
สัมมาปฏิบัติ อย่างนี้เป็นต้น คำว่าสัมมาฯ แปลว่า ถูก
คำว่า ถูก หมายถึง ทำให้พ้นทุกข์ได้ ที่นี้ ทุกข์มันเกิด
เพราะเหตุ เหตุให้เกิดทุกข์คือตัณหา ถ้าเราจะหลุดไล่มา
อย่างนี้ก็ว่า มันทำให้หมดกิเลสได้ ทำให้ละตัณหา ละ
อุปาทาน ทำให้ปล่อยใจให้ว่างได้ อย่างนี้ก็ใช้ได้เหมือนกัน
นี้ความหมายของคำว่าสัมมา

ต่อไปคำว่า **ทิวฐิ** แปลว่า ความเห็น เห็นเหมือน
ตาเห็นนี่แหละ เห็นกับคิดนึกเดาเอาก็ไม่เหมือนกัน แบบ
พวกเรตาก็เห็นอยู่นี้ ท่านมองมาข้างหน้า เห็นผู้ชาย

คนหนึ่งมานั่งพูด อย่างนี้ตาเห็น แต่อย่างนี้มันเห็นผิด เพราะเห็นเป็นคน เห็นเหมือนกัน แต่เห็นผิด ถ้าใครเห็นเป็นว่า ชั้นท์ ๕ มานั่งอยู่ข้างหน้า ซึ่งชั้นท์ ๕ นี้มาตามเงื่อนไขตามปัจจัย มาในลักษณะเป็นกระแสที่ไม่มีตัวตน ไร้เจ้าของ สักหน่อยก็จะพังแล้ว ตายแล้วไปเกิดใหม่ตามกรรม มองทะเลลุปรุโปร่ง อย่างนี้ก็เรียกว่าเห็นถูก เห็นทะเลลุปรุโปร่ง อย่างนี้เรียกว่าเห็นตรง เห็นถูกต้อง นี้ความหมายของคำว่าทิวฎฐิ แปลว่าความเห็น

เอาสองคำมารวมกันก็เป็นสัมมาทิวฎฐิ แปลว่า เห็นตรง เห็นถูกต้อง ตรงกับความจริง ถูกกับข้อเท็จจริง ถูกกับความเป็นจริง ในแง่ที่จะทำให้พ้นทุกข์ได้ ในแง่ที่จะหมดกิเลสได้ ความจริงมีหลายแง่หลายมุม บางครั้งเราเห็นสิ่งนั้นตามที่มันเป็นนั่นแหละ แต่เห็นแล้วมันไม่พ้น

ทุกข์ ก็ยังไม่จัดเป็นสัมมาทิฏฐิ จะต้องเห็นตามที่มันเป็น และเห็นเฉพาะแ่งมุมที่จะทำให้หมดกิเลส แ่งมุมที่จะทำให้พ้นทุกข์เท่านั้น จึงจะเรียกว่าสัมมาทิฏฐิ เมื่อทราบความหมายอย่างนี้แล้ว เราก็ต้องศึกษาให้ละเอียดต่อไป แล้วเห็นอะไรบ้าง ประเด็นไหนบ้าง จึงเป็นสัมมาทิฏฐิ เพราะว่าการจะเป็นสัมมาทิฏฐิได้ ต้องเห็นให้ตรง เห็นให้ถูกต้อง ถูกกับความเป็นจริง แต่ความเป็นจริงมีเยอะ ความเป็นจริงบางอย่างไปเห็นแล้ว มันก็ไม่พ้นกิเลสอะไร ไปรู้แล้ว ก็ไม่พ้นกิเลสอะไร เห็นอย่างนั้น ถึงจะเห็นจริง ก็ยังไม่เป็นสัมมาทิฏฐิ เห็นจริง เห็นถูกต้อง จะต้องละกิเลสได้ เข้าใจความจริง สามารถที่จะถึงความพ้นทุกข์ได้ จิตสงบได้ เป็นไปเพื่อนิพพานได้ จึงจะเป็นสัมมาทิฏฐิ

ต่อไป จะกล่าวถึงประเภทของสัมมาทิฐิ อย่างที่
ผมได้เกริ่นไปในตอนต้น ความเห็นที่ถูกต้องมีตั้งแต่ชั้น
พื้นฐาน จนถึงขั้นสูงที่เป็นองค์ประกอบของมรรค สัมมา
ทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
นั้น แยกเป็น ๒ ระดับด้วยกัน ระดับที่หนึ่ง คือ ความเห็น
ถูกหรือสัมมาทิฐิประเภทที่ยังเป็นสาสวะ เป็นปุณฺณ
ภาคิยะ และเป็นอุปธิเวปັกกะ อันนี้พูดเป็นคำบาลีให้
ท่านทั้งหลายงงสักนิดหนึ่ง เรียนธรรมะนี้ก็มืงกันบ้าง
เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องปกติ

สัมมาทิฐิระดับที่หนึ่ง มีคำขยายลักษณะอยู่ว่า
เป็นสาสวะ คือยังเป็นอารมณ์ของกิเลสได้อยู่ ยังเป็น
อารมณ์ความยึดความถือได้ กิเลสยังเข้าจับเข้าถือได้
แม้จะเห็นถูก แต่ยังยึดถือว่าเป็นเราว่าเป็นของเราได้

อยู่ ยังเป็นอารมณ์ของอาสวะได้ เป็นบุญญภาคิยะ คือ เป็นฝ่ายบุญ ฝ่ายที่ชำระจิตให้มีความสะอาด ให้มีความปลอดโปร่งโล่งเบาสบาย ทำให้เกิดความสุข ทำให้จิตมีความพร้อม บุญนี้เป็นชื่อของความสุข พอมีบุญเกิดขึ้น จิตจะมีความสุข พอจิตมีความสุข ก็คล่องสบาย พอสบายก็สะดวก จะเอาไปทำสมาธิเจริญปัญญา มันก็ง่าย ตัวสัมมาทิฏฐิจะเป็นตัวชำระจิตให้มีความสะอาด จิตที่สะอาด มีความสะดวกคือมีความสุข จิตที่สะดวก ไปฝึกสติก็ง่าย ไปทำสมาธิ เจริญปัญญา หรือไปทำอะไรก็ง่ายขึ้น เหมือนเรามีเครื่องอำนวยความสะดวก มีรถยนต์ดีๆ จะขับรถไปไหน มันก็ไปง่าย สะดวกสบาย ถ้าวางไม่ค่อยดี ขับไปขับมา พังอยู่นั้นแหละ อย่างนั้นก็ไม่ใช่พออุปสรรคขัดขวาง ไม่สะดวกสบาย จิตใจก็เหมือนกัน ถ้า

เห็นไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความจริง ก็ไม่สะดวก คือเป็นบาป มีความขัดเคืองอยู่ในจิตใจ บาปเกิดขึ้น สิ่งไม่ดีก็เกิดขึ้น เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อความเจริญ จึงว่าสัมมาทิฏฐิระดับที่หนึ่งเป็นฝ่ายบุญ เป็นบุญภูมิกายะ

เมื่อเป็นฝ่ายบุญแล้ว บุญเกิดขึ้น ต้องมีวิบากเกิดขึ้น มีผลเกิดขึ้น เป็นอุปธิเวปັกกะ คือมีวิบากเป็นอุปธิ ได้แก่ ได้ชั้น ๕ มาเป็นผล เหมือนพวกเราทั้งหลายที่นั่งอยู่นี้ ก็เป็นผลของบุญ ผลของบุญได้มาเท่านี้แหละ ยังดีกว่าผลของบาป ได้วิบากมาเป็นอุปธิ เป็นก้อนทุกข์ที่ต้องแบกกันไป แบกชั้น ๕ นี้มันหนัก มันเป็นอย่างนี้แหละ ถ้าปล่อยชั้น ๕ ให้มันเป็นอย่างที่มีมันเป็น ก็ไม่เป็นปัญหาอะไร แต่นี่เราเอามาแบก มันก็ลำบากอยู่ ถ้าโดนด่า เป็นเรื่องธรรมดาแล้วก็แล้วไป เป็นเรื่องของ

โลก นั่นก็ลำบากพออยู่แล้ว ถ้าเราเอาตัวเราไปสิงอยู่ใน
ร่างกายนี้ด้วย ก็ดูเหมือนว่าจะมีเราเป็นผู้โดนด่า อย่าง
นี้ก็ลำบากหนักมาก เรียกว่าแบกชั้นธอยู่และยึดถือชั้นธ
สัมมาทิฏฐิเป็นเหตุที่ทำให้ผลวิบากมาเป็นอุปธิ นี่เป็นสัมมา
ทิฏฐิระดับที่หนึ่ง

เราจะใช้ช้อบาลีอะไรก็ได้ ใช้ชื่อว่า สาสวะสัมมา
ทิฏฐิ ปุณฺณภาคิยะสัมมาทิฏฐิ หรืออุปธิเวปັกกะสัมมา
ทิฏฐิ หรือหลัง ๆ มานี้เรียกให้ง่ายเข้าเป็น **โลกิยะสัมมา
ทิฏฐิ** สัมมาทิฏฐิแบบระดับโลก ๆ วนเวียนอยู่ในโลก ช้อ
บาลีนี้มีหลายคำ มีสาสวะ คือยังเป็นอารมณ์ของอาสวะ
ได้ ถึงแม้จะเห็นถูกต้อง แต่สูงขึ้นไปถึงยังมีผิดอยู่อีก
หลายจุด เป็นปุณฺณภาคิยะ เป็นฝ่ายบุญ ฝ่ายชำระจิต
แต่ไม่อาจจะปล่อยวางจิตได้ ชำระจิตให้มีความสุขได้

แต่ปล่อยวางสุขไม่ได้ เรียกว่าฝ่ายบุญญภาคิยะ ชำระ
บ้านให้สะอาดได้ แต่ปล่อยบ้านทิ้งไม่ได้ ฝ่ายบุญจะได้
เท่านี้ เป็นธรรมดาของเขาย่างนั้นแหละ ชำระให้ดีได้
แต่ปล่อยวางตัวตนไม่ได้ ยังตกอยู่ในอำนาจของตัว
ความจริงตัวไม่ได้มี มันเป็นกิเลสเท่านั้นแหละ และ
อุปธิเวปັกกะ พอปล่อยวางไม่ได้ ต้องทำกรรม ได้วิบาก
มา ได้ผล เหตุมี ผลก็มี เป็นอย่างนั้นแหละ เป็นสัมมา
ทิฏฐิระดับที่หนึ่ง

สัมมาทิฏฐิระดับที่สอง พระพุทธองค์ทรงขยาย
ความว่า สัมมาทิฏฐิอันเป็นอริยะ เป็นอนาสวะ เป็น
โลกุตตระ เป็นมคคังคะ นี้ก็เป็นคำบาลีหลายคำ ซึ่งท่าน
อาจจะงงอีกเหมือนกัน เรียนธรรมะนี้ก็ต้องมีคำบาลี
กำกับ ถ้าเอาแต่คำไทย บางทีความหมายมันเพี้ยนไป

เยอะ ถ้ามีบาลีไว้ เราก็จะได้นำไปศึกษาค้นคว้าต่อได้ง่าย
เราเป็นคนไทย ต้องใช้ภาษาไทยในการอธิบาย ส่วนชื่อ
หลักธรรมต้องอยู่ในรูปภาษาเดิม คือภาษาบาลี

สัมมาทิฏฐิระดับที่สอง พระพุทธองค์ทรงขยาย
ความว่า สัมมาทิฏฐิแบบ**เป็นอริยะ** คือไม่มีโทษ คำว่า
ไม่มีโทษคือไม่มีกิเลส ไม่มีทุกข์ ไม่มีผลติดตามมา อะไร
ที่มีผลติดตามมา เรียกว่ามีโทษ ทำอะไรต่างๆ แล้วได้
ผลมา มันก็เหนื่อยหนักลำบาก มีโทษติดตาม ส่วนสัมมา
ทิฏฐิแบบอริยะ ไม่มีโทษติดตามมา ไม่มีกิเลส ไม่มีผล
วิบากที่จะให้แบกอะไร นี่เรียกว่าเป็นแบบอริยะ **เป็น
อนาสวะ** คือไม่มีความยึดความถือตัวตนว่ามีเราเป็น
ผู้เห็นถูก เป็นความเห็นถูกของเรา ไม่มีใครจับจองเป็น
เจ้าของความเห็นถูกอันนั้น กิเลสไปไม่ถึง **เป็นโลกุตตระ**

เป็นของเหนือโลก เหนือสังขาร ตัวสัมมาทิฏฐิเอง ความจริงก็เป็นสังขาร ไปรู้จักนิพพานที่เป็นวิสังขาร เป็นความเห็นที่ปล่อยสังขารได้ เหนือสังขารขึ้นไปอีก เป็นโลกุตตระ และ **เป็นมัคคังคะ** คือเป็นองค์ประกอบของมรรค มรรคนี้ไปทางพาไปนิพพาน เมื่อมารวมกันเป็นไฟทำลายล้างความมืดคือกิเลสได้ มีองค์ประกอบอยู่ ๘ อย่าง สัมมาทิฏฐิก็เป็นหนึ่งในแปดนั้น

เฉพาะสัมมาทิฏฐิในระดับที่สองเท่านั้นจึงจะเป็นองค์ประกอบของมรรค เรียกว่าเป็นมัคคังคะ สัมมาทิฏฐิระดับที่หนึ่งนั้นเป็นเครื่องช่วยชำระจิตให้เป็นฝ่ายบุญขึ้นมา บุญทำให้เกิดความสุข จะได้สะดวกในการปฏิบัติต่อไป ดังนั้น เมื่อมีสัมมาทิฏฐิระดับที่หนึ่งแล้ว มาต่อระดับที่สองก็เป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญ

สรุปว่า สัมมาทิฏฐินั้นมีสองระดับ ถ้าพูดแบบภาษาไทยเราให้ง่าย ๆ อย่างที่หนึ่งนี้เรียกว่า **ปุญญภาคิยะ สัมมาทิฏฐิ** สัมมาทิฏฐิที่เป็นฝ่ายบุญ อย่างที่สองเรียกว่า **โลกุตตระสัมมาทิฏฐิ** สัมมาทิฏฐิระดับโลกุตตระระดับเหนือโลก หรือจะใช้ชื่ออื่น ๆ ตามที่ผมยกมาก็ได้ อย่างที่หนึ่งมีสาสวะ ปุญญภาคิยะ อุปธิเวปັกกะ อย่างที่สองมี อริยะ อริยะสัมมาทิฏฐิ อนาสวะ อนาสวะสัมมาทิฏฐิ โลกุตตระ โลกุตตระสัมมาทิฏฐิ จนกระทั่งถึงเป็น มัคคังคะ มัคคังคะสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิที่เป็นองค์ประกอบของมรรค มรรคก็เหมือนกับหนทาง เป็นถนน ถนนจะเป็นถนนขึ้นมาได้ ถนนสายเดียวกันนั้นแหละ แต่มีองค์ประกอบหลายอย่าง จึงจะเป็นถนนได้ เหมือนกับมรรค ก็มีอันเดียว แต่ว่ามีองค์ประกอบอยู่แปดอย่าง

สรุปเบื้องต้นว่า สัมมาทิฏฐิ แปลว่า ความเห็นตรง
ความเห็นถูกต้อง ถูกกับความเป็นจริงในแง่ที่ว่า เห็น
ตรง เห็นถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว ทำให้ถึงความพ้น
ทุกข์ ทำให้หมดกิเลสได้ เอาเฉพาะความจริงแบบนั้น
จึงเรียกว่าสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิมีอยู่สองระดับ ระดับที่
หนึ่ง เป็นฝ่ายบุญ ยังมีความยึดความถือว่า นั้นเป็นความ
เห็นถูกต้องของเรา เราเป็นผู้เห็นถูกต้อง ยังมีอาสวะกิเลสได้ เป็น
ที่ตั้งที่ยึดของกิเลสได้ เป็นฝ่ายบุญ และให้วิบากเป็น
อุปธิ เป็นก้อนทุกข์มา ระดับที่สองเป็นโลกุตตระสัมมา
ทิฏฐิ เป็นอริยะ ไม่มีโทษใดๆ ติดมาเลย ไม่มีกิเลส
ไม่ต้องมีการแลกเปลี่ยนอะไรมา อย่งทั่วไป เราเอาเงิน
แบงค์พัน เบนิดเดียวไปแลกกับสิ่งของมา สิ่งของที่ได้
มาบางที่หนักอึ้งเลย อันนี้เรียกว่าเงินนั้นมันมีโทษอยู่

คือมันเบาชนิดเดียว แต่ให้เราแบกของหนักถือกลับบ้าน
หิ้วจนปวดแขนไปหมดก็มี แต่บางคนก็ภูมิใจที่ได้ทุกข์
อย่างนั้นก็ยังวนๆ อยู่ แต่ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐิแบบอริยะ
คือไม่ต้องรับผลกลับมา มันก็ไม่หนัก เรียกว่าอริยะ คือ
ไม่มีโทษ ไม่มีทุกข์ติดตามมา ไม่มีเรื่องตามมาภายหลัง
นั่นแหละ เห็นถูกแล้วก็แล้วไปเลย ไม่ต้องมีเรื่องอะไร
ติดตาม ไม่ต้องว่าจะได้อะไร ไม่ต้องมีอะไรขึ้นมา
มันก็ไม่มีความทุกข์ เพราะถ้ามีอะไรขึ้นมา มันก็มีความทุกข์
นั่นแหละ อะไรที่เกิดได้ มันก็ทุกข์ทั้งนั้น สัมมาทิฏฐิ
ในแบบที่เป็นอริยะคือมันไม่มีอะไรมา ถ้ามีอะไรมา เดี่ยว
มันก็จะมื่ออะไรไป อะไรที่เกิด อันนั้นทุกข์เกิด อะไรที่ดับ
อันนั้นก็ทุกข์ดับ มันเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นอยู่
ก็เข้าไม่ถึงนิพพาน ยังมีมาๆ ไปๆ วนๆ เวียนๆ เข้าๆ

ออกๆ เกิดๆ ตายๆ อยู่ สัมมาทิฏฐิระดับที่สองเลยเป็น
อริยะ เป็นอนาสวะ เป็นโลกุตตระ เป็นองค์ของมรรค
เป็นมัคคังคะ

๒.๑ ปุณฺณภาคิยะสัมมาทิฏฐิ

ที่นี่ จะอธิบายแยกแยะให้ละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก ท่าน
ทั้งหลายจะได้ปฏิบัติตามได้ จะได้เข้าถึงสัมมาทิฏฐิทั้ง
สองระดับนี้ได้ต่อไป ถ้าเป็นมิจฉาทิฏฐิ คือความเห็นผิด
แน่นอนว่าต้องละทิ้งนั้น ส่วนสัมมาทิฏฐิทั้งสองระดับนี้
เป็นสิ่งที่ต้องเจริญ ต้องทำให้เกิดขึ้น ทำให้มีขึ้นมาใน
จิต สัมมาทิฏฐิฝ่ายบุญก็ต้องมีด้วย และอาศัยฝ่ายบุญ
นี้เพื่อให้ถึงระดับสูงขึ้นไป เรียกว่าฝ่ายดีนั้นต้องเข้าถึง
ส่วนฝ่ายไม่ดีต้องละ สำหรับนักปฏิบัติธรรมบางครั้งก็

พูดกันว่า ดีและชั่วนี้ต้องละหมด อันนี้ก็พูดให้เข้าใจกัน
ในแง่ละความยึดถือขั้นสุดท้าย ตามหลักการแล้ว ชั่วนี้
ให้ละ ส่วนดีให้เข้าถึง ทำให้เกิดมีขึ้น ในหลักการทาง
ธรรมะ พระพุทธเจ้าทรงให้ทำความเพียรเพื่อละสิ่งไม่ดี
และเพื่อเข้าถึงสิ่งดีงาม สิ่งดีมีสองระดับ ต้องเข้าถึงทั้ง
สองระดับ

ที่นี่ เพื่อที่เราจะเข้าถึงสัมมาทิฐิทุกระดับได้โดย
ถูกต้อง ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ ก็ต้องเข้าใจ
ประเภทของสัมมาทิฐิตั้งสองอย่างนี้ว่า ปุญญาภาติยะ
สัมมาทิฐิมีกี่ข้อ อะไรบ้าง แล้วก็มาตรวจสอบดู ได้ครบ
กันหรือยัง ถ้าได้ครบก็ดีมากแล้ว บางท่านยังเหลือบาง
ข้อก็ต้องไปทำให้เกิดขึ้นมา แล้วโลกุตระสัมมาทิฐิ
มีอะไรบ้าง ใครมีแล้วก็ดีแล้ว ใครยังไม่มี ก็ไปเติมเข้ามา

บุญญาภาคิยะสัมมาทิฏฐิ ความเห็นที่ตรง ความเห็น
ที่ถูกต้อง อันเป็นฝ่ายบุญ มีอยู่ ๑๐ ข้อด้วยกัน ส่วน
โลกุตตระสัมมาทิฏฐิมืออยู่ ๔ ข้อ ถ้าใครชำระความเห็น
ได้ตรงตามประเด็นเหล่านี้ทั้งหมด ก็ได้เป็นพระโสดาบัน
พระโสดาบันจึงได้ชื่อว่า**ทิฏฐิสัมปันโน** เป็นผู้สมบูรณ์
พร้อมด้วยทิฏฐิ **ทัสสนะสัมปันโน** เป็นผู้สมบูรณ์พร้อม
ด้วยทัสสนะ มีตาดี มองเห็นจริง ไม่ผิดเพี้ยน ผู้ที่จะชำระ
มิจฉาทิฏฐิให้กลายเป็นสัมมาทิฏฐิ เข้าถึงสัมมาทิฏฐิทั้ง
สองระดับได้ ก็ต้องมีศีล และสมาธิระดับหนึ่งที่พอสมควร
คือได้มรรค ๘ นั้นแหละ แต่มรรคทั้ง ๘ ยังไม่บริบูรณ์เต็ม
ที่ครบทั้งหมด จะมีองค์มรรคที่บริบูรณ์คือสัมมาทิฏฐิ พอ
มีสัมมาทิฏฐิเต็มบริบูรณ์แล้ว ก็ไปทำองค์อื่นๆ ให้บริบูรณ์
เต็มที่ต่อไป ผู้ที่ทำมรรคทั้ง ๘ เต็มบริบูรณ์ก็เป็นพระ
อรหันต์ จบเท่านั้น การประพฤติพรหมจรรย์ตามคำสอน

ของพระพุทธรเจ้า ครอบถ้วนสมบรูณ์ แก่ปัญหาคือละกิเลส
ได้หมดแล้ว ก็จบกิจ

ตัวสัมมาทิฏฐิเลยเป็นหัวหน้าเขา เพราะพวกเราจะต้องผ่าน เป็นพระโสดาบันก่อน ถ้าไม่เป็นพระโสดาบันจะเลยไปถึงเป็นพระอรหันต์ ก็เป็นไปไม่ได้ เหมือนเราพูดว่า ให้ปล่อยวางทั้งหมด อันนี้เราพูดถึงพระอรหันต์ บางทีก็ต้องแหงนคอพูด ซึ่งใครทำได้ก็ดีมาก ถ้ายังทำไม่ได้ก็ต้องลดระดับลงมาปฏิบัติเพื่อจะเป็นพระโสดาบันก่อน พระโสดาบันนี้จะต้องชำระความเห็นผิดให้หมดเลย เข้าถึงสัมมาทิฏฐิทั้งสองระดับให้ได้ จะได้เป็นพระโสดาบัน และแน่นอนก็ต้องมีความคิดที่ถูกต้อง ศีลและสมาธิพอที่จะชำระความเห็นที่ผิดพลาดได้ ผมก็จะได้กล่าวถึง สัมมาทิฏฐิทั้งสองระดับนี้ แยกประเภทให้ฟัง

หลายท่านอาจจะเคยได้ยินได้ฟังบางข้อมาแล้ว หรือ บางท่านอาจจะได้ยินทุกข้อมาแล้วก็ได้ เพียงแต่อาจจะไม่ทราบว่า จัดอยู่ในระดับไหนอย่างไร

สัมมาทิฏฐิระดับที่หนึ่ง ที่เรียกว่าปุณฺณภาคิยะ สัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิที่เป็นฝ่ายบุญ ฝ่ายชำระจิต หรือ ปัจจุบันโดยทั่วไป นิยมใช้ว่าโลกิยะสัมมาทิฏฐิ ใช้ได้เหมือนกัน แต่ไว้ในคำขยายในมหาจัตตารีสกสูตร คัมภีร์ มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ ใช้คำว่าสาสวะ ปุณฺณภาคิยะ และอุปธิเวปັกกะ คือแบบโลกๆ นี้แหละ ใช้ได้เหมือนกัน อนุโลมได้เหมือนกัน สัมมาทิฏฐิที่เป็นฝ่ายบุญ ฝ่ายชำระจิต ที่เป็นความเห็นตรง พื้นฐานเบื้องต้นมีอยู่ ๑๐ ข้อด้วยกัน

ข้อที่ ๑ เห็นตรงถูกต้องว่า ทานที่ให้แล้วเป็นของ
มีผล

ข้อที่ ๒ เห็นตรงถูกต้องว่า การบูชาเป็นของมีผล

ข้อที่ ๓ เห็นตรงถูกต้องว่า การบวงสรวงเป็นของ
มีผล

ข้อที่ ๔ เห็นตรงถูกต้องว่า ผลและวิบากแห่งกรรม
ที่ทำดีก็ตาม ชั่วก็ตาม มีอยู่จริง

ข้อ ๕ เห็นตรงถูกต้องว่า โลกนี้มี

ข้อ ๖ เห็นตรงถูกต้องว่า โลกอื่นมี

ข้อ ๗ เห็นตรงถูกต้องว่า มารดา มี

ข้อ ๘ เห็นตรงถูกต้องว่า บิดามี

ข้อ ๙ เห็นตรงถูกต้องว่า โอบปาติกะสัตว์มี

ข้อ ๑๐ เห็นตรงถูกต้องว่า สมณะพราหมณ์
ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ที่รู้แจ้งทั้งโลกนี้และโลกอื่น ด้วย
ปัญญาอันยิ่งเอง และสอนผู้อื่นให้รู้ตาม มีอยู่ในโลก

ความเห็นตรงถูกต้อง ๑๐ ข้อนี้ เรียกว่าปุญญา
ภาคิยะสัมมาทิฏฐิ บางท่านยังฟังไม่ทันเลย ๑๐ ข้อมี
อะไรบ้าง บางข้อคุ้นๆ อยู่เหมือนกัน แต่ว่าจำไม่ทัน
แต่บางท่านมีครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง ๑๐ ข้อแล้ว ฟังดู
โอ.. ผมมีหมดแล้วนี้ นี่ก็ดีแล้ว เพราะว่าได้เข้าถึงทั้ง
๑๐ ข้อแล้ว ต่อไปก็ฟังโลกุตตระว่า มี ๔ ข้อนั้นคืออะไร
ไปชำระความเห็นผิดให้หมด ให้เข้าถึงสัมมาทิฏฐิต่อ
ไป ฉะนั้น ฝ่ายดีนี้ต้องเข้าถึงไปตามลำดับขั้นไปเรื่อยๆ
ปุญญาภาคิยะสัมมาทิฏฐิเป็นความเห็นถูกต้องที่ชำระจิตให้

สะอาด โลกุตระสัมมาทิฏฐิเป็นความเห็นถูกต้องที่จะปล่อยวางจิต วางสังขารได้ เหนือชั้นขึ้นไปอีก คนละชั้นกัน แต่ต้องเข้าถึงทั้งสองอัน ในปุณฺณภาคิยะสัมมาทิฏฐิที่ว่า มี ๑๐ ข้อนั้น ผมจะพูดย่อๆ ทั้ง ๑๐ ข้อให้ท่านฟัง และโลกุตระก็จะพูดด้วยเช่นกัน เนื่องจากมีเวลาค่อนข้างจำกัด จะพูดย่อๆ ให้ท่านได้นำไปศึกษาต่อไป

ปุณฺณภาคิยะสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑ คือ เห็นตรงถูกต้องว่า ทานที่ให้แล้วเป็นของมีผล ตามบาลีว่า **อตฺถิ ทิหนํ ทานํ** **ทํให้แล้วเป็นของมีผล** หมายถึง ผลและวิบากแห่งทานเป็นของมีอยู่จริง วัตถุสิ่งของนั้น วางอยู่เฉยๆ จะไม่มีผลเกิดขึ้น ถ้ามีการให้ขึ้นมา จะเกิดผล เหมือนน้ำนี้วางเฉยๆ จะไม่มีผลวิบากตามมา มีแต่เดี๋ยวสักหน่อยก็หมดไป ถ้ามีการให้ เช่น ผมยกน้ำนี้ให้คุณแม่ชี่ การให้

นี้จะก่อให้เกิดผลวิบากขึ้นมา ไม่ใช่เกิดจากน้ำ แต่เกิดจากการให้น้ำ เงินที่อยู่ในกระเป๋าเรา ในธนาคาร อาจจะถูกใบไฉ่เยอะแยะมากมาย จะไม่เกิดผลอะไร จะเกิดผลก็ต่อเมื่อมีการให้เกิดขึ้น ผลวิบากแห่งการให้ มีอยู่จริง ถ้าเห็นตรง เข้าใจทะลุปรุโปร่งข้อนี้ก็เรียกว่ามีสัมมาทิฏฐิในเมืองไทยเน้นข้อนี้กันมาก ซึ่งดีมากจริง ๆ ในเมื่อตัวอย่างนี้แล้ว เราก็ควรไปชำระสิ่งที่ผิดนั้นออก หลักการง่าย ๆ ก็คือ ไปชำระอันที่ผิดออก เหลือแต่อันถูก ต้องชำระให้ถูกจริง ๆ มันจึงจะถูก ถ้ายังมีส่วนผิดอยู่นิดหน่อย จะกลายเป็นผิด อริยมรรคเป็นทางให้พ้นทุกข์จริง ๆ เป็นทางแห่งความบริสุทธิ์สะอาด หมดจดจริง ๆ ดีจริง ๆ เลิศประเสริฐสูงสุดจริง ๆ เลยเอาสัมมาทิฏฐิมาไว้ข้างหน้า เป็นหัวขบวนในการแก้ความผิดพลาด เพราะ

บางทีแม้ดูเหมือนจะถูกอยู่ ถ้ามีผิดแทรกเข้ามานิดหนึ่ง จะกลายเป็นผิดไป อุปมาเหมือนกับว่า ยาซึ่งเป็นของดี เป็นของรักษาโรคได้ แต่เราเอาไปใส่ขวดยาพิษ ตัวขวด เป็นขวดยาพิษ ยานี้มันเป็นของดี ยาพิษก็ติดขวดอยู่นิดเดียว ไม่เยอะ แล้วเราก็ใส่ยาดี ๆ เข้าไป ยานี้เป็นของดีมากทีเดียว จะเกิดอะไรขึ้น ยานี้จะใช้ได้ไหม ใช้ไม่ได้ ก็คล้ายๆ อย่างนั้น

ดังนั้น แม้จะทำบุญสุนทานเยอะ ถ้ามีความเห็นไม่ตรง นี้จะผิดทันที ถึงแม้จะมีดีมาก ชั่วอาจจะมีนิดหน่อย ก็ถือว่าชั่วไปด้วย ถ้ามีผิดอยู่นิดหนึ่ง ก็ถือว่าผิด ทางพุทธจะเป็นอย่างนี้ อุปมาเหมือนกับเรามีอาหารอย่างดีเลย ประเสริฐใหม่ ๆ เต็มจานทีเดียว ที่นี้ มีอุจจาระนิดเดียววางไว้ กินลงไหมครับ ถ้าทานลงก็ไม่ใช่นะ

กลายเป็นอาหารเสียในทันที ทำไมมันเสียล่ะ ทั้งที่อันดี มีตั้งเยอะ อันไม่ดีมีน้อยเดียว ทำไมเป็นอย่างนั้น มันไม่น่าจะเสีย ก็เพราะมันเสียนั้นแหละ ทางพุทธก็เลยให้เอาสัมมาทิฏฐิอยู่ข้างหน้าเสมอ เวลาจะทำบุญ ต้องมีสัมมาทิฏฐิว่า การให้นี้แหละเป็นของมีผล ไม่ใช่ว่าจะเกิดผลมาจากอย่างอื่น เกิดผลมาจากการให้ แต่บางคนนึกว่า ผลมาจากสิ่งนั้นสิ่งนี้ แท้ที่จริง การให้นี่เองเป็นตัวทำให้เกิดผล ถ้าเข้าใจอย่างนี้ก็เป็นสัมมาทิฏฐิ ให้แก่ใคร จะเกิดผลมาก ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

อานิสงส์ของการให้กับการให้ ไม่เหมือนกัน บุญกับผลของบุญ คนละอย่างกัน ตัวบุญผูกาคิยะ กล่าวถึงตัวบุญ เหมือนกับมีพืชที่ดี พืชที่ดี เมื่อเราไปหว่านที่นาดี ผลมันก็จะมาก พวกเราโดยส่วนใหญ่เลยบุญไป

กลายเป็นจะเอาแต่ผลของบุญ เลยเป็นมิจฉาทิฐิ ทั้ง ๆ
ที่เรียนมาถูกต้อง แต่ความเห็นไม่ถูก พระพุทธเจ้าตรัส
ว่า ให้ทานแก่สัตว์เดรัจฉานพึงหวังผลได้ ๑๐๐ เท่า ให้
ทานแก่คนที่ไม่ดีศีลพึงหวังผลได้ ๑,๐๐๐ เท่า ให้ทานแก่
คนที่มีศีลพึงหวังผลกลับมาได้ ๑๐๐,๐๐๐ เท่า ให้ทาน
แก่คนที่ได้ฉานปราศจากกามคุณ พึงหวังผลกลับมาได้
๑๐๐,๐๐๐ โกฏิเท่า ถ้าให้ทานแก่ท่านผู้ปฏิบัติเพื่อเป็น
พระโสดาบันเป็นต้นไป จนถึงเป็นพระอรหันต์ เป็นพระ
ปัจเจกพุทธเจ้า เป็นพระพุทธเจ้า ให้ผลมานับไม่ถ้วน พอ
ฟังอย่างนี้ เราจะเอาบุญ หรือจะเอาผลของบุญครับ เรา
ทุกคนก็จะต้องเอาผลของบุญ วิ่งข้ามบุญไปหมด พอ
เลยบุญไป เลยได้มิจฉาทิฐิมา แทนที่จะได้สัมมาทิฐิ

แต่ที่จริง พระพุทธเจ้าทรงแสดงเหตุ เราปลูกข้าวที่
นานี้ ได้ผลดี ปลูกข้าวที่นาโน้น ได้ผลไม่ดี ได้ผลเท่านั้น
เท่านั้น ทรงแสดงเหตุว่า ถ้าเอาไปปลูกตรงนี้ ได้ผลเยอะ
นะ แต่ต้องมีพีชก่อน ต้องมีสิ่งที่จะปลูกก่อน สิ่งที่จะปลูก
คือบุญนั่นเอง ส่วนใหญ่พวกเราข้ามเลยตรงนี้ไปเสีย ไม่รู้
จักเมล็ดพันธุ์พีชที่เกิดขึ้นในจิต ไปทำบุญก็ยังคงเฝ้าอยู่
ยังทุกข์อยู่ ยังไม่มีความสุข ทั้งๆ ที่ฟังอยู่บ่อยๆ ว่าบุญ
เป็นชื่อของความสุข แต่ที่จริง เป็นเพราะพวกเราเลยบุญ
ไปเสีย ไปหวังผลของบุญ ซึ่งไม่ใช่บุญ **ผลของบุญ ไม่ใช่
บุญ ผลของบุญเป็นแค่วิบาก** ภาษาพระท่านเรียกว่า
เป็นอภัยกตะ ผลของบุญเป็นอภัยกตะเท่านั้น ตัวบุญ
อันแท้จริงนี้เป็นกุศล พวกเราเลยกุศลไปแล้ว จะไปเอา
ผลมัน เลวนอนอยู่อย่างนี้ ตัวสัมมาทิฏฐินี้แหละ จะมา
ช่วยชำระ ท่านทั้งหลายให้ท่านไปตามปกติ แต่ว่าอย่า

เลยบุญไป ให้เห็นว่าการให้นี้เองมันเป็นบุญ บุญอยู่ที่
ความตั้งใจที่จะให้ อยู่ที่การให้ ไม่ใช่อยู่ที่อื่น ไม่ใช่อยู่ที่
สิ่งของ อยู่ที่การให้ ตัวเจตนาความตั้งใจที่จะให้ ให้แล้ว
ก็มีความเห็นถูกต้องด้วยว่า บุญเกิดจากการให้นี้เอง ตัวให้
แหละเป็นบุญ มันชำระออก เอาสิ่งนั้นออกไปจากเรา
ได้อย่างน้อยก็เอาความติดใจในสิ่งนั้นออกไปได้เหมือน
กัน จึงเรียกว่าบุญญาภคิยะสัมมาทิฏฐิ นี้ข้อที่หนึ่ง

ข้อที่ ๒ การบูชาเป็นของมีผล ตามบาลีว่า อตถิ
ยิฏฺฐํ การบูชา การกราบ การไหว้ ในลักษณะที่เป็น
สิ่งสำคัญยิ่งใหญ่ เช่น การบูชาพระพุทธเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ การกราบ การไหว้ ถ้ามีพระพุทธรูปตั้งอยู่ มีมือ
เราอยู่ แต่ไม่มีการไหว้เกิดขึ้น ผลวิบากจะไม่มี ถ้ามีการ
ไหว้ ศีรษะมีอยู่ ไปก้มกราบเท่าท่าน อย่างนี้มีผลวิบาก

เกิดขึ้น เพราะการเอาหัวไปก้มใส่เท้าท่าน เรียกว่าการ
บูชาเป็นของมีผล ผลนี้ไม่ได้เกิดจากอันอื่น เกิดจากการ
บูชา พวกเราโดยมากก็กราบเหมือนกัน แต่นี้กว่าบุญอยู่
ที่อื่น ขำมบุญไปเสีย ตรงนี้เป็นข้อผิดพลาดสำหรับพวก
เราที่ไม่ได้ฟังเรื่องสัมมาทิฐิให้ดี จึงต้องฟังให้แม่นๆ
หลายท่านที่แม่นแล้ว ก็นับว่าดีแล้ว ได้ขงดีไป อย่าง
นี้ก็มีโอกาสได้เข้าถึงระดับสูงต่อไป ส่วนบางท่านที่ยัง
ทำแบบยื่นหมยยื่นแมวดลอด ทำธุรกิจกับพระพุทธเจ้าอยู่
เรื่อย กราบท่านเพราะท่านช่วยไล่ผี อย่างนี้ก็ยิ่งวุ่นอยู่
มาก ต้องมีพระพุทธเจ้าไว้ใกล้ๆ เพื่อว่าผีจะได้ไม่มาเข้า
บ้าน อย่างนี้พระพุทธเจ้ามีค่าเท่ากับบุรุษไล่ผี ความเห็น
ผิดพลาดไปไกลมาก เหมือนบางท่านพอมืดปั๊บ กลัวผี ผี
จะมาแล้ว ก็สวดมนต์ไล่ผี อย่างนี้มันก็วุ่นวาย

ถ้าเป็นคนมีสัมมาทิฐิ สวดเพื่อนึกถึงคุณของ พระพุทธเจ้า จิตจะได้ไม่ไปนึกถึงผี นึกถึงผีทำไม ผีมัน มีดีอะไร ทำไมไม่นึกถึงพระพุทธเจ้า เราเอาใจไปไว้กับ ผีทำไม เราก็นึกถึงพระพุทธเจ้า ก็ไม่เห็นต้องเอาผล ประโยชน์อะไร มีผู้ดีเลิศประเสริฐสูงสุดให้เรานึกถึง เราก็นึกถึง ดีกว่าไปนึกถึงผี เราไปนึกถึงสามี มีประโยชน์ อะไร นึกถึงก็ทุกข์เปล่าๆ เรายังนึกถึง อิติปิโส ภควา อรหัง เป็นต้นยังดีกว่าอีก อย่างนี้เป็นต้น นี่มันก็สะดวก การ บูชาคุณของพระพุทธเจ้านี้แหละ เป็นบุญ พวกเราโดย ส่วนใหญ่ก็เลยบุญไปอีกแล้ว ไปสวดกันให้ตัวเองรอด ปลอดภัย บางท่านอายุ ๔๐ ปี ก็ต้องสวด ๔๑ รอบ ให้ ตัวเองรอดอีก ๑ ปี ถ้ามว่า ทำไมไม่สวดเยอะกว่านั้นล่ะ ครั้น ชี้เกี่ยจะ เตี้ยวรออายุ ๔๑ ปี ค่อยสวด ๔๒ รอบ

ก็ร่วนอยู่อย่างนั้น ทำไมไม่สวดเพื่อบูชาคุณ การบูชาที่ดี เป็นบุญ เป็นมงคล เรามีปาก ปากเราก็สวดได้ มีเวลา สวด แต่ไม่สวด นี่มันไม่ดี พระพุทธรูปก็มี ทำไมไม่บูชา ท่าน เพราะบูชานี้เป็นของดี เป็นบุญ

ถ้ามีสัมมาทิฏฐิ จะทำอะไร ก็สะดวกสบายและ ปลอดภัยไปรุ่ง ถ้ามีความเห็นผิดเข้ามา ไปทำอะไร มันก็ ผิดพลาดไปหมด ดูเหมือนให้ทานมันจะดี ก็ยังผิดอยู่ ผิด ไม่เยอะ ผิดนิดเดียว ก็ถือว่าผิด ถ้าถูก จะต้องถูกให้หมด จึงจะเรียกว่าถูก ถ้ายังส่วนมีผิด ถึงแม้จะถูกเยอะก็ตาม ก็ผิดอยู่อย่างนั้น คนเราก็มีถูกบ้างผิดบ้าง เลยเป็นคนวน เวียนอยู่ทุกวันนี้แหละ ถ้าไม่อยากเป็นคนวนเวียนอย่าง ทุกวันนี้ อยากจะเป็นพระอรียะ จะต้องถูกให้หมด มัน มีเท่านี้แหละ จะบอกว่า ดิฉันก็มีถูกบ้างผิดบ้าง ก็เป็น

ดิฉันอยู่ทุกวันนี้แหละ ก็ทุกข์อยู่ทุกวันนี้ ไม่เห็นหรือ ถูก บ้างผิดบ้าง มันเป็นอย่างนั้นแหละ ท่านจึงให้เอาสัมมา ภิภุฎฐิมาไว้ข้างหน้าเสมอ ไม่อย่างนั้นเราไปทำบุญ ก็ จะ ทุกข์บ้างสุขบ้างอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่สุขจริงเสียที ทั้ง ๆ ที่ก็พึ่งมาตั้งนาน บุญเป็นชื่อของความสุข ทำไมทำแล้ว ไม่ได้สุข แสดงว่าไม่ได้ทำบุญ จึงไม่ได้ พระพุทธเจ้าจะ ทรงสอนผิดได้ยังไง พระองค์ทรงสอนว่า **บุญเป็นชื่อ ของความสุข** เราไปทำบุญ ทำไมเราไม่ได้สุข แสดงว่า เราทำไม่ถูกนั่นเอง ทีนี้ แทนที่จะมานึกถึงตัวเองว่า เรา คงทำบุญผิดกรรมัง เราก็นึกว่าวัดนี้คงไม่ค่อยมีบุญ ทำ แล้วก็ยังทุกข์อยู่ ไปวัดโน้นดีกว่า ทำวัดเดียวคงไม่ค่อย มีบุญนะ ทำ ๙ วัดดีกว่า นี่ก็โง่หนักขึ้นไปเรื่อย แทนที่ จะมาชำระความเห็นตนให้ถูกต้อง

พระพุทธองค์ตรัสว่า บุญเป็นชื่อของความสุข มันก็น่าจะได้แหละ ถ้าเราทำบุญถูกต้อง ต้องสุขอย่างแน่นอนเลย เรามีเงิน ถ้าอยู่กับเรา มันไม่เกิดผล ถ้าให้ไป ไม่ว่าจะให้ใครจะต้องเกิดผลอย่างแน่นอน เราได้ให้เมื่อไร เราก็ต้องมีความสุขเมื่อนั้น พร้อมจะให้เสมอ มีฝ่ามืออันล้างไว้แล้วเสมอทีเดียว มีโอกาสก็ให้ไป ให้แล้วจะได้อะไรก็ได้ให้ไป ก็จบแล้ว ได้บุญ ได้ชำระความติดข้อง ไม่มีปัญหาอะไร แต่พวกเราจะให้อะไรได้นี้ยากลำบาก วัตต์นี้ไม่ให้หรอก บุญน้อย ไปให้อีกวัดหนึ่ง บุญเยอะ ก็วุ่นอยู่นั่นแหละ วันไปวนมาอยู่ นี่ก็พวกพ่อค้า มีเยอะทุกวันนี้ เป็นพ่อค้าบุญ แม่ค้าบุญกันมาก อันนี้ก็ยิ่งผิดกันมากอยู่ อ้าว.. แล้วไปให้ทานมันไม่ถูกหรือ อาจารย์ ถูกเหมือนกัน แต่ความเห็นมันผิด พอมีความเห็นผิด ตัวที่

ถูกก็พลอยผิดไปด้วย คือมันไม่พันทุกข์ มันไม่ได้ความสงบ ไม่ได้ความสุข ท่านทั้งหลายก็พิสูจน์ได้ ถ้าทำบุญแล้วไม่เป็นบุญจริง จะไม่มีความสุข จะสุขบ้างทุกข์บ้างเหมือนเดิมนั้นแหละ

ข้อที่สอง อตฺถิ ยิฎฺฐํ การบูชาเป็นของมีผล บูชาคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เราสวดบ่อยๆ เพื่อบูชา อย่าไปสวดเอาอะไร สวดเพื่อบูชา มีมือเราก็ไหว้ไป ไหว้เพื่อบูชา เราจะต้องหวังผลอะไรล่ะ มีมือ มีเจตีย์ แต่ไม่ไหว้ ก็ไม่เกิดผล มีเจตีย์ มีมือ เราก็ก็นไหว้ เราคำนับเอาก็ได้ ใช้สายตามองด้วยจิตเลื่อมใสศรัทธาก็ได้ ความเข้าใจถูกต้องว่า การบูชานั้นเป็นของมีผล อย่างเมืองไทยเราก็ดีมาก สอนเรื่องสัมมาทิฏฐิระดับบุญไว้เยอะ เป็นประจำทีเดียว ท่านทั้งหลายจึงควรที่จะไปชำระ

ความเห็นส่วนที่ผุดออกไป ส่วนที่ทำอยู่ก็ทำไปเลย ที่ควรชำระคือความเห็นเท่านั้น ที่ไหว้อยู่จงไหวต่อไป ที่กราบอยู่จงกราบต่อไป ที่สวดอยู่จงสวดต่อไป ที่ให้อยู่จงให้ต่อไป ชำระความเห็นให้ตรงเท่านั้นเอง

ข้อที่ ๓ การบวงสรวงเป็นของมีผล บาลีว่า
อตฺถิ หุตฺ การบวงสรวงกับการบูชานี้ต่างกัน การบูชาเหมือนมีลักษณะเป็นของสูงมีความสำคัญยิ่งใหญ่ คือเราสามารถเอาส่วนที่สูงที่สุดในตัวเรา ไปวางส่วนที่ต่ำที่สุดของท่านได้ เอาหัวเรานี้วางที่เท้าของท่านได้ อย่างเช่น คุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คุณบิดา มารดา หรือครูบาอาจารย์บางท่านเราบูชาได้ แต่บางท่านเราบูชาไม่ได้ เราทำได้แค่บวงสรวง บวงสรวงคือการทำอาหาร เคารพ นับถือ กราบไหว้ ให้ข้าว ให้น้ำ ทำกิริยาอาการ

ที่เป็นมงคลทั้งหลาย แต่ไม่ถึงกับบูชา ในทางไทยๆ เรา ก็มีประเพณีบวงสรวงบูรพมหากษัตริย์ เขาไม่ได้บูชา แต่ เขาบวงสรวง หมายถึงอะไร คือเขาแสดงความนับถือ นั้นแหละ แต่ไม่ถึงกับบูชาให้เป็นสรณะ เขาบวงสรวง เช่น บวงสรวงเทวดา แต่บางศาสนาเขาก็บูชาเทพไป เลย ส่วนพวกเราบูชาพระพุทธเจ้า บูชาพระรัตนตรัย แต่ บวงสรวงเทพ หมายถึงว่าให้ความนับถือเทวดา

ที่นี้ หลังๆ มา คำว่า บวงสรวงกลายเป็นคำ คักดีลึทึทึ แท้ที่จริงเป็นคำพื้นๆ ธรรมดา คำว่าบวงสรวง ก็คือให้ความนับถือคนที่ควรนับถือ ไหว้คนที่ควรไหว้ คนอายุเยอะกว่าควรไหว้ใหม่ ควรไหว้ ถ้าเห็นว่าการ ไหว้เป็นของมีผล อย่างนั้นถูกต้องแล้ว มีคนสูงอายุ คน แก่มาคนหนึ่ง เราก็มีมืออยู่ สามารถไหว้ได้ ไม่ยอมไหว้

ก็ไม่เกิดผล แต่ถ้าไหว ก็เกิดผล เป็นการแสดงความเคารพนับถือ ให้ทางแก่คนที่ควรให้ พระภิกษุเดินมา เราก็หลีกทางให้ท่าน ก็เกิดผล ถ้ามีทางอยู่ พระภิกษุเดินมา เราไม่ให้ทาง อยากรไปทางไหนก็ไปสีท่าน ก็ไม่เกิดผลอะไร ดีไม่ดีก็เป็นบาปไปอีก ถ้ามีความเห็นถูกต้อง ให้ทางแก่คนที่ควรให้ทาง ก็เกิดผล ให้อาสนะแก่คนที่ควรให้ เช่น แม่ชีมา ก็ให้ท่านนั่งข้างหน้า เรานั่งอยู่ก็ลุกขึ้นเอาอาสนะให้ท่าน ให้แก่คนที่ควรให้ อย่างนี้เขาเรียกว่า บวงสรวง แต่หลังๆ มาภาษาบ้านเรา คำว่า บวงสรวงนี้ กลายเป็นต้องหาข้าวตอกดอกไม้มาห้อยที่โน่นที่นี้ ก็เพี้ยนกันไปมาก

แต่ที่จริง การบวงสรวง ก็คือ มงคลกิริยาทั้งหลาย การกระทำหรือการแสดงออกที่ดั่งามต่อกัน การเคารพคนที่ควรเคารพ นับถือคนที่ควรนับถือ กราบไหว้คนที่ควรกราบไหว้ ให้ทางแก่คนที่ควรให้ทาง และมงคลกิริยาทั้งหลายในโลกนี้ที่ควรทำ เรามีมือมีเท้ามีปาก ถ้าได้ทำอะไรที่เป็นมงคล มงคลก็เกิดขึ้น เรามีปาก แต่ไม่เคยพูดต้อนรับชักชวนใครเลย มงคลก็จะไม่เกิดขึ้น ผลต่างๆ ก็ไม่เกิดขึ้น หากมีการพูดต้อนรับ บุญก็เกิดขึ้น การกระทำมงคลกิริยาทั้งหลาย เรียกว่าเป็นการบวงสรวง การต้อนรับแขก ช่วยเหลือบอกทางแก่คนที่เขาหลงทางอยู่ หรือคนที่เขาต้องการความช่วยเหลือ แนะนำเขา อย่างนี้เป็นต้น ความเห็นถูกนี้จะช่วยชำระจิตให้เป็นบุญได้ดีมาก คือสามารถทำบุญได้ทุกที่

เพราะพวกเรามีอุปการณ์ทำบุญครบทุกอย่างแล้วนั่นเอง บุญนั้นเกิดกับจิต จิตก็อยู่กับเราตลอด มีมืออยู่ วัตถุประสงค์ก็ ใหญ่ ได้บุญแล้ว ไม่ยาก สิ่งของมีอยู่ ก็ให้ เพราะการให้นี้เอง มันเกิดเป็นบุญขึ้นมา เป็นกุศลขึ้นมา มีคนแก่ๆ ให้เราช่วยเหลือเยอะแยะ เราก็ช่วย การช่วยนี้เองเป็นบุญ การกราบ การไหว้ การนับถือ การสักการะ เคารพ คนที่ควรสักการะ เราก็สักการะ

เทวดาก็ควรสักการะ เราก็ไหว้สักการะคำนับ ถือว่าเป็นคนมีคุณธรรมอย่างนี้เป็นต้น ก็เกิดบุญขึ้นมา และสิ่งอื่นๆ ที่เราควรทำทั้งหลาย เช่น เคารพกฎหมาย เสียภาษี ทำสาธารณะประโยชน์ทั้งหลาย เหล่านี้ล้วนจัดอยู่ในการบวสรวง บางทีก็แปลว่าการเช่นสรวงก็มี คำ

บาลีก็คือ อตฺถิ หุตฺ การบวงสรวงเป็นของมีผล หมายถึง มงคลกิริยาทั้งหลายที่ไม่สำคัญใหญ่โตนัก ไม่ถึงกับบูชา การบูชาทำต่อสิ่งสูงสำคัญใหญ่โต คือการที่เราเอาหัว ส่วนที่สูงสุดของเราไปไว้ที่เท้าท่านได้อย่างเต็มใจ อย่างนี้เรียกว่าบูชา ส่วนกิริยาอาการนอกจากนั้นลงมา เรียกว่าบวงสรวง

ดังนั้น ท่านจะบวงสรวงอาจารย์ก็ได้ นั่งอยู่นั้น แหละ ไหว้เลย แค่นี้แหละบุญเกิดขึ้นได้ถ้าเรานั่งเฉยๆ บุญก็ไม่เกิด ที่ไม่เกิดก็เป็นเพราะว่า ไม่รู้ว่าบุญมัน มีโอกาสเกิด ถ้ามีความเห็นถูก ก็จะชำระจิตได้มาก จิตของท่านก็จะเป็นบุญ การไหว้ผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่นต่างๆ นี้ จิตจะสะอาด ไปอยู่ที่ไหนก็สะดวก เดินไป คนตัดหน้า ก็ดี เรารู้อยู่แล้ว การให้ทางคนที่ควรให้ทาง คนที่รีบ

กว่าเรา เป็นของดี มันจะยากอะไร ทำบุญ คนเขาริบกว่า
เราก็อให้เขาไปก่อน คนเขามีฐานะมากกว่าเรา ก็ให้เขาไป
ก่อน แต่พวกเรานี้ ไม่พอใจ เต็มใจเถอะมึง ไปก่อนกู เต็ม
ใจตาย แล้วก็อยากจะได้บุญเยอะๆ ความเห็นเพี้ยนไป
มากที่เดียว อย่างพวกเรานี้รู้สึกเหมือนว่าทำบุญเยอะ
แต่ได้บุญน้อยมาก เพราะมันเลยบุญไปเสียหมด ไม่รู้จัก
ตัวบุญที่แท้จริงว่าอยู่ที่ไหน ถ้าถามว่า ดิฉันไม่ได้ทำบุญ
หรือ กราบพระตั้งบ่อย ก็บุญอยู่ บุญเฉพาะตอนทำนั้น
แหละ แถมบางครั้งยังเลยบุญไปอีก ไปแลกเปลี่ยนท่าน
มาอีก หวังผลอย่างนั้นอย่างนี้ มันก็เลยวุ่นวาย

นี่เป็นสัมมาทิฐิระดับพื้นฐาน เป็นฝ่ายบุญ ตอน
แรกฟังดูเหมือนจะง่าย พอเอาเข้าจริงก็ยากเหมือนกัน
ต้องชำระให้ดีๆ ถ้าเข้าถึง ท่านทั้งหลายจะต้องเข้าถึง

ความสุขอย่างแน่นอน พอสุขแล้ว ฝึกสติก็จะง่าย ทำสมาธิ เจริญปัญญา ชำระจิตให้มีสัมมาทิฏฐิระดับสูงก็เป็นไปได้ ถ้าระดับพื้นฐานนี้ ยังไม่มี ยังไม่ต้องพูดถึงระดับสูงก็ได้ หลายท่านรักการปฏิบัติธรรม อยากปฏิบัติ อยากจะไปแต่หนีพพาน แต่พื้นฐานเหลวไหลมาก มันก็เป็นไปไม่ได้ จึงควรมีความเห็นที่ถูกต้อง พอมีความเห็นที่ถูกต้องแล้ว ก็ไปชำระกายวาจาให้เรียบร้อย ไปชำระจิตให้ดี ก็อาศัยความเห็นที่ตรงนี้ แลจะไปชำระ น้ข้อที่ ๓

ข้อที่ ๔ ความเห็นถูกต้องฝ่ายบุญข้อที่ ๔ คือ เห็นตรงถูกต้องว่า ผลวิบากของกรรมที่ทำแล้ว ทั้งดีก็ตาม ชั่วก็ตาม มีอยู่จริง บาลีว่า อตฺถิ สุกตทุกกุณฺณํ กมฺมานํ ผลํ วิปาโก แบบที่พวกเราได้ยินกันบ่อยๆ เชื่อ

กรรม เชื่อผลของกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่บางครั้ง
คำว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อบุญ เชื่อบาป เชื่อกรรม
อะไรต่อมิอะไรของพวกเรานี้อาจจะเลยไปอีกเหมือนกัน
จึงต้องมาชำระให้ดี

ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า ทำดีได้ดี ทำชั่ว
ได้ชั่วนี้ คำไทยต้องวางไว้ก่อน ส่วนคำบาลี กลุยาณการี
กลุยาณ ผู้ทำกัลยาณะ ใต่กัลยาณะ ปาปการี จ ปาปกั
ผู้ทำปาปะ ใต่ปาปะ คือทำอะไร ได้อย่างนั้น ทำความดี
ใต่ความดี หมายความว่า ความดีนั้น มันเกิดเพราะเหตุ
ไม่ใช่อยู่เฉยๆ จะมีขึ้นมาได้ ต้องทำเอา **ทำความดี ก็ใต่
ความดีไป** ไม่มีใครให้ได้ เหมือนที่เขาเขียนไว้ที่ท้ายรถ
บรรทุกว่า ความดีไม่มีขาย อยากรใต่ต้องทำเอง เขียนถูก
ทีเดียว ทำความดี ใต่ความดี ทำความชั่ว ใต่ความชั่ว

ดีชั่วนั้น ไม่ใช่อยู่เฉยๆ ก็ดีเอง ไม่ใช่อยู่เฉยๆ ก็ชั่วเอง ถ้าอยากจะทำดีก็ต้องทำความดี หมายความว่าดีนั้น ไม่ได้ มาตามอยาก มันได้มาตาม “ทำ” ทำความดี ก็ได้ความดี เราก็ไปศึกษาดู ความดีมีอะไรบ้าง เช่น ความอดทนเป็น ความดี อดทนเขาก็ได้ความดี การบำรุงบิดามารดาเป็น ความดี บำรุงเขาก็ได้ความดี การอ่อนน้อมถ่อมตนเป็น ความดี อ่อนน้อมเขาก็ได้ความดี ทำความดีจึงได้ความดี

ทำความชั่ว ได้ความชั่ว ฉะนั้น ไม่อยากได้ชั่ว ก็อย่าไปทำชั่ว อย่าไปคิดชั่ว อย่าไปเอาชั่วของชาวบ้านมา ใส่ตัว พวกเราในยุคใหม่นี้ เคยชินและชำนาญที่จะเอาชั่ว มา เกิดจากการสื่อสารที่รวดเร็วทันอกทันใจ พื้นฐานของเราก็ชอบจับผิดชาวบ้านอยู่แล้ว นักข่าวทั้งหลายก็ทำแบบเดียวกัน สิ่งดีๆ ถูกๆ ไม่จับมา ชอบจับผิด ผิดอยู่

ในหลืบไหน ประเทศไหน ก็ไปจับมาใส่ทีวี มาเสนอเป็นข่าว ทีนี้ พวกเราก็ตัดนิสัยมาด้วย นิสัยตัวเองเป็นอย่างดีนั้นอยู่แล้ว เข้ากันได้ดี ชั่วอยู่ในน นอกประเทศ ก็ไปจับมาใส่ตัว จับเข้ามา ชั่วก็ติดมา ทำความชั่ว ก็ได้รับความชั่ว คิดความชั่ว ก็ได้รับความชั่ว คิดว่าไอ้หมอนั้นชั่ว ตัวเองก็ชั่วกับไอ้หมอนั้นไปด้วย เพราะมีส่วนของความชื่อนั้น ไปรับรู้ความชั่วของเขา แล้วติดอกติดใจในความชั่วของเขาว่าเขาชั่วเหลือเกิน ตัวเองก็ได้ชั่วไปด้วย เพราะไปติดอกติดใจกับเขา เกลียดคนชั่วก็ได้รับความชั่วมาด้วย เพราะไปเกลียดคนชั่ว

พวกเราโดยทั่วไป เชื่อว่าเชื่อกรรมและผลของกรรม นี้ดูเหมือนจะง่าย แต่ทำยากเหมือนกัน ยังไม่ค่อยซัดเท่าไร ทั้งๆ ที่ก็แน่นกันมานาน ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ทำก็ลยาณะได้ก็ลยาณะ ทำปาปะได้ปาปะ ทำความดี
ได้ความดี หมายความว่าความดีมันไม่ได้เกิดเอง ต้อง
ทำเอา ต้องคิดดี จึงจะได้ดี อยากได้ดี นิ่งหายใจทิ้งเฉยๆ
มันไม่ได้ดี ต้องนิ่งแล้วนึกอะไรที่มันดี ถึงจะได้ดี ถ้า
ไม่อยากได้ชั่ว ก็ต้องไม่นึกชั่วๆ ถ้านึกชั่วๆ ต้องโยนมัน
ทิ้ง มันมีค่าอะไรความชั่วนั้นๆ ทำไมต้องมานึกถึงด้วย
ความชั่วอยู่ที่ต่างประเทศโน่น เอามานั่งนึกทำไม เรา
ก็โยนทิ้งไป เราก็เอาดีมานั่งนึก เอาดีมาพูด เอาดีมาทำ
มันก็ได้แล้ว ถ้าความเห็นถูกต้อง จึงเป็นไปได้ที่จะทำ
สิ่งอื่นๆ ถูกต้อง ความเห็นถูกก็เลยเป็นหัวหน้าเขา ด้วย
ประการอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าพอเห็นถูกแล้ว จะดีหมด แต่
อย่างน้อยก็เห็นถูกต้องว่า ดีชั่วอยู่ตรงไหน ที่เราได้ยิน
บ่อยๆ ดีชั่วอยู่ที่กรรม อยู่ที่การกระทำ ทำดีเวลาไหนก็ดี

เวลานั้น ทำชั่วเวลาไหนก็ชั่วเวลานั้น ไม่ได้อยู่ที่วันเดือนปี ไม่ได้อยู่ที่ฤกษ์ยามยามตีต่างๆ นี้อีกคงได้ยินบ่อยๆ

เราไม่ต้องไปหวังความเจริญก้าวหน้าจากสิ่งอื่น นอกจากกรรมของตนเท่านั้น จะดีขึ้น สูงขึ้น ก็เพราะกรรม จะเลวลง ต่ำลงก็เพราะกรรม อย่าไปหวังความก้าวหน้าหรือความสำเร็จจากการเปลี่ยนชื่อเปลี่ยนนามสกุล เปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ เป็นที่อยู่อาศัย ให้หวังความก้าวหน้าจากกรรม **อยากเปลี่ยนตัวเอง ให้เปลี่ยนกรรมนั้นแหละ** นี้ขั้นพื้นฐานนะ บางท่านฟังมานานแล้ว ฟังบ่อยๆ นับว่าดีมาก ที่ทำถูกต้องแล้ว ก็จงทำต่อไป ให้ไปชำระความเห็นให้ถูกต้อง เอาความเห็นผิดออกไปเสีย มันไม่มีประโยชน์อะไร ให้ทิ้งไปซะ ของไร้ประโยชน์นั้น

ข้อที่ ๕ เห็นตรงถูกต้องว่า โลกนี้มี บาลีว่า
อดีต อยู่ โลก กับข้อที่ ๖ โลกอื่นมี บาลีว่า อดีต
ปโร โลก สองข้อนี้คู่กัน คำว่า โลกนี้ คือ มนุษย์เรา
ความเป็นมนุษย์เราที่มีสำหรับสัตว์อื่น ๆ สัตว์อื่น ๆ ตาย
แล้ว สามารถกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ได้ ไม่ใช่ว่ามนุษย์
ครองสมบัติมนุษย์อย่างเดียว บ้านไม่ใช่ของเราคนเดียว
แต่ก็เป็นของเราคนเดียวนั่นแหละ เฉพาะชาตินี้นะ บ้าน
นี้ ที่ดินผืนนี้ จะกลายเป็นของสัตว์อื่น ๆ หมา แมว ปลวก
มด แมลงได้เหมือนกัน ถ้าหมา แมว มด แมลง กลับ
ชาติมาเกิดเป็นคน พวกเราเกิดในสุคติภูมิ ก็เลยดูมีสิทธิ์
มีเสียงมากอยู่ คิดว่าเป็นบ้านของเรา ดูเหมือนจะเป็น
บ้านของเรา แท้ที่จริง ที่ยังเป็นบ้านของเราอยู่ ก็เพราะ
กรรมรักษาไว้ มดปลวกมันคิดว่าเป็นบ้านของมันเหมือน
กัน แต่ว่าไม่เป็นบ้านของมัน เพราะว่ามันรับผลของ

กรรมชั่ว มันเกิดในอบายอยู่ บ้านหลังนี้ ที่ดินผืนนี้ ต่อไปอาจจะเป็นของมันได้ ความเป็นมนุษย์เรา เป็นคนนี้มีสำหรับสัตว์อื่นๆ สลับกันไปมาได้ ไม่ใช่แมวก็จะเป็นแมวอย่างนั้นตลอดไป เมื่อรับผลของกรรมหมด ก็มาเกิดเป็นคนได้ หรือแม้เทวดา พรหม ที่ไปเสวยผลบุญอยู่ ก็กลับมาเกิดเป็นคนได้

ข้อที่ ๖ ความเป็นสัตว์อื่นมีได้สำหรับเราผู้เป็นมนุษย์ หมายถึง เราสามารถสลับร่างไปเกิดเป็นสัตว์อบายหรือเทวดาพรหมได้ สัตว์อื่นๆ สามารถมาเป็นคนได้ มาเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ แบบที่เราเป็นอยู่นี้ได้ และเราก็สามารถไปตามกรรม ไปเป็นสัตว์อื่นๆ ได้ สลับเปลี่ยนหมุนวนกันไป สองเรื่องนี้คือเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด สลับเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ ตามกรรมของแต่ละคน แบบ

ที่เมืองไทยเราเชื่อกันนี่แหละ หลายๆ ท่านความเห็นยัง
ชำระไม่ได้ เลยรู้สึกว่ บ้านก็ต้องเป็นของเราคนเดียว
ส่วนสัตว์ที่มาอยู่ในบ้านนี้ไม่มีสิทธิ์ แท้ที่จริง เขาสามารถ
กลับมาเป็นมนุษย์อย่างพวกเราได้ สมบัติจึงสลับเปลี่ยน
กันไป ผลัดกันใช้สอยชั่วคราวเท่านั้น ปลูกที่อยู่ในบ้าน
เรา ก็อาจจะเป็นเจ้าของบ้านมาก่อน อาจจะเป็นนาย
ทหารที่รบป้องกันพื้นที่นี้เอาไว้ สมัยก่อนมีสงครามแย่ง
ชิงแผ่นดินมากมาย ซึ่งคนเหล่านั้นก็เวียนว่ายตายเกิด
อยู่ไม่รู้อยู่ตรงไหน สลับสับเปลี่ยนกันไป ถ้ามีความเห็น
ที่ถูกต้อง อย่างนี้ก็สะดวก ไม่มีเรื่องขัดใจให้ยุ่งยาก เห็น
หมา แมว เบ็ด ไก่ มด แมลง จิ้งจก ตุ๊กแก เขาสามารถ
มาเกิดเป็นคนได้ มาเป็นเจ้าของบ้านได้ ตอนนี้เป็น
เจ้าของบ้าน ใจดีหน่อยก็แล้วกัน อย่ไปเบียดเบียนสัตว์

ถ้าเป็นผู้มีความเห็นถูกต้องในข้อที่ ๕ ข้อที่ ๖ เมื่อไปเจอสัตว์ต่าง ๆ ก็จะไม่ประมาทในสัตว์ทั้งหลายไม่เห็นสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตต่ำต้อยด้อยค่ากว่าเราเป็นเพียงแค่เขาพลาดตกอบาย ต้องไปรับผลกระทบเท่านั้น ความจริง เขาอาจจะได้สั่งสมบารมีมากกว่าเราก็ได้ เมื่อสิ้นกรรม เขาสามารถมาเกิดเป็นคนได้ และที่เราเป็นคนก็สามารถตกอบายเป็นสัตว์ได้ ถ้ายังไม่เป็นพระโสดาบัน ยังปิดอบายไม่ได้ ต้องมีความเห็นตรงว่า เราก็สามารถเป็นอย่างเขาได้เช่นเดียวกันอย่าไปว่าเขาเลย ทำไมหมาตัวนี้มันโง่เหลือเกิน เราอาจจะโง่กว่าหมาก็ได้ในคราวต่อไป แต่จริงๆ ที่ดำหมาได้ ก็แสดงว่าตัวเองโง่กว่าหมาอยู่แล้ว

ต้องไปชำระความเห็นให้ดี สัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิด สลับกันไปมา เป็นไปตามกรรม สัตว์บางชนิดเขาทำกรรมไม่ดี ไปเกิดรับผลกรรม เรามองเห็น เราก็ว่าน่าเกลียดทันที ทั้งๆ ที่ชาตินี้ เขาไม่ได้ทำอะไรผิด เช่นแมลงสาบเป็นต้น ส่วนใหญ่มีแต่คนรังเกียจ ทำไม่มีแต่คนรังเกียจ ทั้งๆ ที่ไม่ได้ทำอะไรผิดเลย ไม่ได้แย่งชิงอาหารอะไรใครมากมาย ไปหาอาหารก็ขอเศษข้าวสักเม็ดหนึ่งเท่านั้นเอง ไม่ได้มาแย่งชิงพื้นที่อะไรเรามาก ไม่ได้ทำให้เราเสียเงินเสียทองมากมาย ทำไม่จึงรังเกียจเขานัก เพราะเขาเกิดด้วยอำนาจผลของอกุศล คนก็เลยมีแนวโน้มที่จะรังเกียจเขา

ถ้าเราทำความผิดเยอะๆ ทำทุจริต ต่อไปก็จะมีแต่คนรังเกียจในโลกนี้ ตายไป เกิดเป็นสัตว์อบาย รับผลของกรรม ไม่ทำผิดคนก็รังเกียจแล้ว แบบสัตว์ทั้งหลายนั้นแหละ มีแต่คนคิดร้าย อย่างงูเป็นต้น วิ่งมา คนก็คิดว่า งูมันจะมากัดเรา มีแต่คนคิดร้ายกับงูอย่างนั้น ทำไมคิดว่างูจะมากัดคน ทำไมไม่ถามงูเสียก่อนว่า คุณงูคุณจะมากัดฉันหรือเปล่า ทำไมไม่ถามมันสักนิดหนึ่ง ทำไมไม่มีใครถามเลย มีแต่คนคิดว่าจะมากัดเราทั้งนั้น จนกระทั่งเห็นหน้ากันก็ยังอยู่ร่วมโลกกันไม่ได้เลย ต้องตายกันไปข้างหนึ่ง นั่นเป็นผลของทุจริต คนก็เลยมีแนวโน้มที่จะมองไปทางนั้น ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้ทำอะไรผิด ตามปกติแล้ว สัตว์ทั้งหลายก็คิดแต่เรื่อง สืบพันธุ์ หาอาหาร เพื่อให้ชีวิตรอด และนอนพักผ่อน เรื่องอื่นๆ เขาคิด

ไม่เป็น จะมากัดขาคน ขานี้สวย ขาว งามเหลือเกิน จะ
ขอแกล้งกัดเล่นๆ สักหน่อย อย่างนี้ไม่มี ถ้าเราได้ชำระ
ความเห็นให้ตรง มีความเห็นให้ถูกต้อง ก็จะเข้าใจเรื่อง
ต่างๆ ได้ มองทะลุปรุโปร่ง

ท่านไหนที่เชื่อการเวียนว่ายตายเกิดแล้ว ก็ดีแล้ว
ชำระความเห็นให้ลึกซึ้งขึ้นไปอีก เห็นสัตว์ต่างๆ แล้ว
มองเห็นใหม่ว่าเขาสามารถมาเกิดเป็นคนได้ อาจจะ
กลับมาเป็นเจ้าของที่นี่ได้ เราผู้เป็นเจ้าของอาจจะเป็น
อย่างอื่นไป มันกลับกันได้ ถ้าเห็นอย่างนี้ จิตใจก็จะ
สะอาด เป็นบุญนั่นเอง พอเป็นบุญ ก็เป็นชื่อของความ
สุข ต่อไปจะช่วยเหลือกันอย่างไร ทำบุญกุศลด้วยเมตตา
กรุณาอย่างไร ก็ทำกันต่อไป ถ้าบุญเบื้องต้นไม่มีแล้ว ก็
จบกัน บางทีฆ่ากัน วุ่นวาย เป็นบาป จิตใจมีแต่ความ

มีดดำ บางท่านก็เกลียดดกแล้วสัตว์นั้นสัตว์นี้ เห็นเป็น
ไม่ได้ จะเป็นจะตายไปก็มี เช่น เกลียดแมลงสาบ ไม่รู้
เป็นเกลียดมันอะไรนักหนา

แต่ที่จริง พวกสัตว์ทั้งหลาย มันน่าสงสารทั้งนั้น
เพราะโดยมากสัตว์ทั้งหลายเป็นสัตว์กำพร้า ไม่เหมือน
คน มนุษย์เราเกิดในสுகติ จึงอยู่ในครอบครัว มีพ่อแม่
ลูกครบถ้วนโดยส่วนใหญ่ แต่พวกสัตว์โดยส่วนใหญ่เป็น
สัตว์กำพร้าทั้งนั้น ท่านดูสิ สัตว์ตัวไหนมีพ่อแม่มันอยู่
ด้วยบ้าง ไม่ค่อยมีหรอก ขนาดหมาที่เราเลี้ยงก็ยังเป็น
หมากำพร้าเลย พ่อแม่มันอยู่ด้วยรีเปล่า มันเหงาไหม
ถามมันรีเปล่า แมลงสาบมันเกิดมา แม่มันไข่ แล้วก็ไป
มันก็เติบโตขึ้น ก็กลายเป็นแมลงสาบกำพร้า แล้วมัน
ก็ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หากินก็ลำบาก มีความเครียด

ความวิตกกังวลว่าจะอยู่รอดไหม จะยังไป อะไรต่อมิอะไร
ท่านทั้งหลายจึงควรมีความเห็นที่ถูกต้อง ข้อที่ ๕ ว่าโลก
นี้มี ความเป็นมนุษย์เรานี้มีสำหรับสัตว์อื่น ข้อที่ ๖ โลก
อื่นมี ความเป็นอย่างอื่นมีสำหรับพวกมนุษย์เรา

ข้อที่ ๗ กับข้อที่ ๘ คู่กัน ข้อที่ ๗ คือ มารดา มี
บาลีว่า อตฺถิ มาตา ข้อที่ ๘ บิดามี บาลีว่า อตฺถิ ปิตา
การทำให้ดีและไม่ดีต่อมารดาบิดาเป็นของมีผลจริง ๆ
ทำผิดหรือทำถูกต้องพ่อแม่ นั้นมีผลมาก หมายความว่า
มารดาบิดาของเรา เป็นคนพิเศษสำหรับเรา เนื่องจาก
กรรมที่ได้ประมวลปรุงแต่งมา ให้เหมาะสมกับเรามาก
ที่สุดแล้ว เหมาะสมอย่างไร แม่เรา ต้องทำอะไรอะไร
มา บาป ๆ บุญ ๆ ปณ ๆ กัน คือเหมาะกับเรามากที่สุดแล้ว
ประมวลมาเรียบร้อย จึงได้อย่างนี้ การที่จะเป็นอะไรขึ้น

มาได้ ต้องมีเหตุเงื่อนไขที่ลึกซึ้ง ต้องพร้อม ต้องเหมาะสม
หมายความว่า แม่ของเราก็เหมาะกับเราที่สุดแล้ว ถ้า
ไม่ใช่แม่คนนี้ จะไม่มีเราเกิดมาเลยในชาตินี้ ไม่ใช่พ่อคน
นี้ จะไม่มีเราเกิดมาเลยในชาตินี้ พ่อแม่เลยเป็นผู้ที่เหมาะสม
ที่สุดสำหรับเรา

ในเมื่อกรรมได้ประมวลมาเรียบร้อยแล้ว เหมาะ
ที่สุดสำหรับเราแล้ว อุปมาเหมือนกับนาที่เหมาะสมที่สุด
สำหรับเรา เหมาะกับพืชแบบเรา คือเราปลูกของบนที่
นา นั้น มันก็จะขึ้นได้ง่าย ถ้าทำไม่ดี ก็ไม่ดีมาก ถ้าทำ
ดี ก็ดีมาก บิถามารดา ก็เลยเป็นคนที่เหมาะสมสำหรับเรา
ที่สุดแล้ว ถ้าทำไม่ดี ก็บาปมาก ถ้าทำดี ก็บุญมากไป
ด้วย ถ้าทำไม่ดี ยกตัวอย่างระดับสูง เช่น ช่างมารดาบิดา
เท่ากับช่างพระอรหันต์ เป็นกรรมที่ให้ผลตกอเวจีแน่นอน

เลย แก้ไขไม่ได้ อนันตริยกรรมมี ๕ ข้อที่ ๑ ฆ่ามารดา
ข้อที่ ๒ ฆ่าบิดา ข้อที่ ๓ ฆ่าพระอรหันต์ เป็นต้น มารดา
บิดานั้น ถ้าเราฆ่าท่านเท่ากับฆ่าพระอรหันต์ โทษหนัก
ขนาดนั้น แสดงว่าคุณของมารดาบิดาต่อบุตรมหาศาล
มาก เหมือนกับคุณของพระอรหันต์ที่มีครอบงำโลกนี้อยู่
อย่างนั้นแหละ

คุณพ่อแม่นี้ครอบงำเฉพาะบุตรตัวเอง ไม่ได้ครอบ
โลก ส่วนพระอรหันต์ท่านมีคุณที่ครอบงำโลก ถ้าใครไป
ฆ่าท่าน เท่ากับทำอนันตริยกรรม นี้ก็แสดงให้เห็นชัด
ว่า ถ้าทำบาปกับท่าน ก็จะทำบาปมาก ฆ่าคนเป็นพัน เป็น
หมื่นคน ไม่เป็นอนันตริยกรรม ไม่ขวางมรรคผลนิพพาน
ฆ่ามารดาบิดา คนใดคนหนึ่งเท่านั้น ห้ามสวรรค์ ห้าม
มรรคผลนิพพาน ต้องตกอบายเท่านั้น จึงมีผลรุนแรง

กว่ากันมาก หากไม่ถึงการฆ่า เช่น การบ่น การนินทา บิดามารดา การพูดไม่ดี การไม่อดทน การคิดไม่ดีกับ พ่อกับแม่ ก็จะเป็นบาปมาก

สมมติว่า เราบ่นเพื่อนที่ทำงานสักหมื่นครั้ง กับบ่น แม่ครั้งหนึ่ง อันไหนโทษมากกว่า เราเห็นว่าหมื่นครั้ง มัน เยอะ จำนวนครั้งมันมาก บ่นแม่ครั้งเดียวเอง อันนี้เรา คิดเอาเองนะ ให้เรานึกถึงพระอรหันต์ เราทำผิดต่อพระ อรหันต์ครั้งหนึ่ง ร้ายแรงไหม ห้ามมรรคผลนิพพานเลย นะ ถ้าทำผิดต่อคนอื่น ไม่ห้ามมรรคผลนิพพาน ทำผิด กับพ่อแม่เหมือนอย่างนั้น ความเห็นที่ตรงนี้สำคัญมาก คนที่ไม่กตัญญูต่อบิดามารดา จึงไม่เจริญก็เพราะอย่าง นี้แหละ เนื่องจากว่าจิตมันไม่ดี พอจิตไม่ดี ไปไหนมันก็ ชัดขวาง ไม่สะดวกสบาย ไม่มีความสุข

มารดาบิดาเป็นคนมีคุณมาก ถ้าทำดีกับท่านก็มีผล
มาก จนมีคำพูดในแบบไทยๆ ว่า บิดามารดาเป็นพระ
อรหันต์ของลูก คำนี้จริงๆ ในบาลีไม่มี เพียงแต่เทียบ
เคียงได้เท่านั้นเอง บางคำที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ก็
มี มารดาบิดานี้เป็นพรหมของลูก เป็นบุรพเทพ เป็น
เทพคนแรกของลูก เป็นบูรพาจารย์ เป็นครูคนแรก
ของลูก เป็นอาหุเนยยบุคคลของลูก ที่นี้ พระอรหันต์
ก็เป็นอาหุเนยยบุคคลด้วย ก็เลยคล้ายๆ จะเทียบกันได้
แต่ว่าด้านอื่นเทียบไม่ได้ เนื่องจากว่าพระอรหันต์ท่านยังมี
คุณธรรมอื่นๆ อีกหลากหลาย แต่ในแง่เป็นอาหุเนยย
บุคคล พ่อแม่ก็เป็นได้ด้วย

ถ้าเข้าใจอย่างนี้แล้ว เราจึงไม่จำเป็นต้องไปหาพระ
อรหันต์ที่นั่นที่นี้เพื่อให้ท่าน ให้อภัยกับแม่ที่แกล้ง ได้
ผลวิบากเยอะแล้ว ได้ผลมหาศาลมาก ถ้าเข้าใจ มีสัมมา
ทิฏฐิก็จะสะดวกในการที่จะชำระจิตให้มีความสะอาด
ปลอดโปร่ง นี้ข้อที่ ๗ กับข้อที่ ๘ มารดาบิดาจริง คือ
มีคุณยิ่งใหญ่จริงๆ เหมาะกับเราจริงๆ พระพุทธเจ้าทรง
แสดงว่า มารดาบิดานั้นเป็นพรหมของลูก เป็นบูรพเทพ
เป็นคนใจดีคนแรกของลูก เพราะว่ายอมให้ลูกเกิดมา
มีใครที่อยู่ดี ๆ ยอมให้เราได้อยู่ในบ้าน ลองไปบ้านอื่นดูสิ
เขาจะตีหัวเอา มีแต่แม่ของเรา ยอมให้เราได้อยู่ใกล้ จน
กระทั่งอยู่ในท้องเลย ไม่ใช่แค่อยู่ในบ้านอย่างเดียว ถ้า
เราไปบ้านคนอื่น แค่ว่าเข้าบ้านเขา เขายังไม่ให้เข้าเลย นี้
เข้ามาอยู่ในท้องเลย มาอยู่ในบ้าน มากินอะไรต่อมิอะไร

แถมบางคนยังได้เงินไปอีกเพียบเลย อย่างนี้มารดาบิดา
เป็นบรรพเทพ ท่านใจดีกับเราเป็นคนแรก

เป็นบรรพอาจารย์ เป็นอาจารย์คนแรกที่เรา
อยู่รอดจนถึงทุกวันนี้ พวกเราดูเหมือนว่า อาจารย์คน
สำคัญๆ เก่งๆ สอนวิชาการหาเงินเลี้ยงชีพนั้นมีเยอะ
แต่คนที่สอนให้เราอยู่รอดจริงๆ คือบิดามารดา เพราะ
สอนให้เราถ้อยจาจาจะเป็น ถ้าเราถ้อยจาจาไม่เป็น
นั่งอยู่ที่นี้ไม่ได้ เขาไล่หนี ถ้าถ้อยไม่เป็นที่เป็นทาง เขา
ไล่ไปไหนต่อไหน พ่อแม่สอนให้เรากินข้าวเป็น ที่เราอยู่
ได้ทุกวันนี้ เป็นเพราะกินข้าวเป็นนี่แหละ สอนให้เราพูด
เป็น บอกนั่นบอกนี่เป็น ที่เราอยู่ได้ทุกวันนี้ พ่อแม่เป็น
คนสอน แต่หลายคนก็ลืมสิ่งเหล่านี้ไป สอนให้อาบน้ำ
เป็น ที่เราอยู่ได้ เป็นเพราะเราอาบน้ำเป็นนะ ไม่ใช่เรา

มีความรู้เยอะ ถ้ามีความรู้เยอะ แต่ไม่อาบน้ำ จะมีใครให้เรายู่ด้วยบ้าง ไม่มีหรอก แท้ที่จริงที่อยู่ได้เป็นเพราะอาบน้ำเป็น แม่สอนให้อาบน้ำ แปรงฟันเป็น แม่สอนให้แปรงฟัน กินข้าวเป็น แม่พ่อเรานั้นแหละเป็นคนสอน จนถึงเรื่องอื่นๆ แม้ท่านไม่สอนด้วยคำพูด ท่านก็สอนด้วยการกระทำต่างๆ

ข้อที่ ๙ โอปปาดิกะสัตว์มีอยู่จริง บาลีว่า อตถิสตฺตา โอปปาดิกา โอปปติกะสัตว์ นี้หากพูดแบบกำเน็ด กล่าวถึงสัตว์จำพวกที่เกิดมาแล้วเป็นตัวใหญ่ทันที มีอายุตนะครบถ้วนสมบูรณ์พร้อมใช้งาน เช่น พวกสัตว์นรก เปเรต เทวดา หรือพรหม มีอยู่จริง พวกโอปปาดิกะนี้มีรูปละเอียด เราก็เลยมองไม่เห็น คนที่ตาทิพย์หรือคนที่มีความสามารถพิเศษจึงจะมองเห็น ถ้า

มีความเห็นถูกต้องก็ว่า โอปปาติกะนั้นมืออยู่จริง ไม่ต้อง
มีวิวัฒนาการ ไม่ต้องไปอยู่ในท้องแม่ ไม่ต้องไปอยู่ใน
ไข่อะไร เกิดมาแล้วก็อายตนะครบถ้วนสมบูรณ์ทันทีก็
มี รวมทั้งความเข้าใจตรงถูกต้อง เรื่องตายแล้วเกิดทันที
ตายจากภพหนึ่ง ก็เกิดขึ้นในภพใหม่ทันที ไม่มีหาย
สูญไปไหน สำหรับคนที่ยังมีกิเลสก็ต้องเป็นอย่างนี้
ทุกคนไป แม้จะเห็นผิดว่าไม่เกิดใหม่อีก ก็ต้องเกิดใหม่
อยู่ดีนั่นแหละ จึงต้องเห็นให้ถูกต้อง

ข้อที่ ๑๐ มีความเห็นตรงถูกต้องว่า สมณะพราหมณ์
ผู้ประพฤดีปฏิบัติชอบ รู้แจ้งทั้งโลกนี้ คือ ความเป็น
มนุษย์เรานี้ว่าเป็นมาเป็นไปอย่างไร มีเหตุปัจจัยอย่างไร
จึงทำให้เป็นคน รู้แจ้งทั้งโลกอื่น คือ ความเป็นสัตว์อื่นๆ
มีอะไรบ้าง ภพภูมิไหนบ้าง มีรูปร่าง อายุหรือความเป็น

อยู่อย่างไรบ้าง ทำเหตุปัจจัยอย่างไรจึงจะได้เป็นสัตว์
อย่างนั้น แล้วเอามาบอกสอนให้ผู้อื่นรู้ตาม มีอยู่ในโลก
บาลีว่า อตถิ โลเก สมณพราหมณา สมุมคคตา สมมา
ปฏูปนุณา, เย อิมญจ โลกํ ปรญจ โลกํ สยํ อภิญญา
สจจิกตฺวา ปเวเทติ ข้อนี้คือ มีความเห็นถูกต้องว่า มี
พระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง สิ่งที่พระองค์ทรงนำมาบอก
สอนล้วนมาจากปัญญาที่แจ้งเห็นจริง ไม่ใช่สุมเตา
หรือคิดค้นสร้างขึ้นมาเอง ไม่ใช่ของหลอกๆ แต่
เป็นสิ่งจริงแท้แน่นอน ถ้าเห็นถูกต้องอย่างนี้เรียกว่ามี
สัมมาทิฏฐิ ระดับที่หนึ่ง ระดับฝ่ายบุญ เป็นปัญญาภาคิยะ
สัมมาทิฏฐิ

ผมพูดสัมมาทิฏฐิระดับที่หนึ่งไปแล้ว ท่านทั้งหลาย
ลองสำรวจตรวจสอบในจิตใจดู ถ้ามีความเห็นตรงถูกต้อง
ทั้ง ๑๐ ข้อนี้เรียบร้อยแล้ว ก็นับว่าได้ลาภอันประเสริฐ
จิตใจดีงาม เป็นบุญกุศล มีความสุข จะไปปฏิบัติอะไร
ต่อไปก็สะดวก ไม่มีอะไรขัดแย้งขัดขาน จะเดินทางไป
ไหนมาไหน ไม่มีใครขวางหน้าเรา คนที่ควรไปก่อน เรา
ก็ให้เขาไปก่อน คนที่ควรให้ทาน เราก็ให้เขา คนที่ควร
นั้นตรงนี้ เราก็ให้เขานั่ง จึงไม่มีใครทำอะไรเราได้ ไม่มี
ใครขัดแย้งขัดขานเรา เห็นถูกต้องจึงเรียกว่าเป็นฝ่ายบุญ
บุญเป็นชื่อของความสุข สุขคือสะดวก สะดวกทางใจ
นั่นเอง ไปที่ไหนใจก็ไม่ขัดข้อง ไม่เร่าร้อน เรียกว่า
คนมีบุญเยอะ

ท่านทั้งหลายมีบุญเยอะกันไหมครับ บางท่านบอกว่า ดิฉันมีบุญเยอะ ทำบุญมาเยอะ นั่งฟังธรรม หลับแล้ว รู้สึกขัดข้องไปหมด วุ่นอยู่ อย่างนั้นไม่ไหว อย่าลืมพากันฟังสัมมาทิฏฐิในชั้นพื้นฐาน ลองไปตรวจสอบดู ท่านไหนมีแล้ว นับว่าดีมากเหลือเกิน ได้สมบัติล้ำค่า อย่างที่ผมกล่าวในตอนต้น เมืองไทยเรานี้ สัมมาทิฏฐิในชั้นพื้นฐาน ชั้นฝ่ายบุญ เราสอนกันเยอะ เพียงแต่ว่าความเห็นบางจุดยังคงคลาดเคลื่อนอยู่ ให้เอาความเห็นที่ผิดออกไป จะเหลือแต่สิ่งที่ถูกต้อง พอถูก จิตก็จะเป็นบุญ จิตถูกชำระ อย่างนี้

ในช่วงที่สอง จะพูดสัมมาทิฏฐิระดับโลกุตระต่อไป ยากกว่านี้เยอะ แต่เวลานี้นิดหน่อย วันนั้นต้องพูดเรื่องยากๆ ในเวลาจำกัด ท่านทั้งหลายจึงต้องฟังในแบบจำกัดๆ ฟังแต่หัวข้อไว้ แล้วนำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อไปนะครับ

สัมมนาวิชาการ
(ช่วงที่ ๒)

บรรยาย ที่ คลินิกทันตกรรมปากน้ำ
จ.สมุทรปราการ
วันเสาร์ ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

สำหรับวันนี้ ผมมาบรรยายธรรมะในหัวข้อสัมมา
ทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิ แปลว่า ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็น
ตรง คำว่า ถูกต้อง คือ ทำให้ถึงความพ้นทุกข์ได้ ทุกข์
เกิดจากเหตุ เหตุของทุกข์คือตัณหาและกิเลสต่างๆ คำ
ว่า ถูกต้อง จึงหมายถึงทำลายกิเลส ขำระกิเลส ทำให้
ปล่อยวางได้ อย่างนี้ก็ว่าได้เหมือนกัน ความเห็นที่ถูกต้อง
มีอยู่ ๒ ระดับ ระดับที่ ๑ เรียกว่า ปุญญาภาคิยะสัมมาทิฏฐิ
อันนี้เอาศัพท์บาลีที่พระพุทธองค์ทรงแสดงลักษณะของ
สัมมาทิฏฐิมาเป็นชื่อ สัมมาทิฏฐิที่ยังเป็นอารมณ์ของ
อาสวะกิเลสได้ เป็นฝ่ายบุญ ที่ให้วิบากเป็นอุปธิ น้อย่าง

หนึ่ง ระดับที่ ๒ คือ สัมมาทิฏฐิที่เป็นระดับโลกุตตระ เป็น อริยะ เป็นอนาสวะ เป็นองค์ประกอบของมรรค

ในช่วงแรก ผมได้พูดถึงสัมมาทิฏฐิระดับโลกียะ ระดับฝ่ายบุญ ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อด้วยกัน หลายท่านฟังแล้ว ก็คงจะทราบ ว่า เรื่องเหล่านี้ได้ยินบ่อยๆ ถ้าเห็นตรงถูกต้อง เหมือนตาดีมองเห็น ตาๆ นี่คือปัญญา เห็นตรงอย่างนั้น แต่ละคนมาตามกรรม ไปตามกรรม เห็นว่าดี ชั่วอยู่ที่กรรม ทำความดีก็ได้ความดี ทำความชั่วได้ความชั่ว บางทีเรียกเป็นปัญญาชื่อว่า **กัมมัตสสกตาญาณ**

เห็นถูกต้องว่า การให้ก็เป็นของมีผล มีมือมีอยู่ ถ้า ใ้ได้ไหว ก็เป็นของมีผล มีความสามารถ ได้ช่วยเหลือคน นั้นคนนี้ การช่วยเหลือ การเคารพคนควรเคารพ กราบ ใ้ไหวคนควรกราบไหว้ บุชาคนควรบูชา ให้ถนนหนทาง

ให้ข้าวให้น้ำแก่คนที่เหมาะสม นี่เป็นของที่มีผล มีข้าว แต่เราไม่ยอมให้ใครเลย ก็ไม่เกิดผลอะไร ถ้าให้ ก็มีผล ขึ้นมา เห็นถูกต้องเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดสลับเปลี่ยน กันไปมา หมุนวนเวียนสลับกันของชีวิต ตัวเรารวมทั้ง สัตว์ทั้งหลายต่างเวียนว่ายตายเกิดไปตามกรรม สัตว์ทั้งหลายสามารถกลับมาเกิดเป็นคนได้ คนก็สามารถกลับไปเกิดเป็นสัตว์อื่น ๆ ได้ ไม่ใช่ว่าเป็นอย่างไร ก็จะเป็น ค้างอยู่อย่างเดิมนั้นนิรันดร

มีความรู้เห็นถูกต้องเรื่องมารดาบิดาเป็นคนมีคุณ มาก เป็นคนพิเศษมากสำหรับลูก ถ้าทำผิดก็ผิดมาก ทำถูกก็ถูกมาก ถูกขนาดไหน ผิดขนาดไหน ก็ขนาดที่ เทียบได้กับพระอรหันต์ทีเดียว แต่สำหรับลูกเท่านั้น เป็น อาหุเนยยะบุคคลของลูก ไม่ใช่เป็นอาหุเนยยะบุคคลของ

ผู้อื่น เนื่องจากกรรมได้ประมวลตกแต่งมาแล้ว ถ้าฟัง พระพุทธเจ้าแล้ว มีความรู้เข้าใจก็มีความเห็นถูกต้อง อย่าง เมืองไทยเราก็แน่นอยู่แล้ว การกตัญญูต่อพ่อแม่ รัฐบาลคุณต่าง ๆ ก็แน่นอยู่ แน่นอย่างนี้ถูกต้องดีแล้ว เพียงแต่บางครั้งความเห็นยังไม่ชัดเจน ถึงแม้จะให้รัฐบาลของคุณบิดามารดา สอนเรื่องบุญคุณต่าง ๆ ท่านมีคุณเยอะอย่างนั้น อย่างนี้ไปตอบแทนนั้นนับว่าดีแล้ว ผมมาพูดให้ฟังเพิ่มเติม ท่านทั้งหลายจะได้ชำระความเห็นให้ดีขึ้น พ่อแม่เป็นคนมีคุณมาก ก็เพราะมีคุณมาก เป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าเราเป็นคนไม่คิดมาก **เชื่อพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสอย่างไร ก็ต้องเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้** อันนี้ง่ายสุด ถ้าเป็นคนคิดมากก็ต้องคิดเหตุผลให้เข้ากับที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ บางคนคิดมากก็เพี้ยนไป แม้ไม่ค่อยดูแลเรา บ่นทุกวัน แถมบางครั้งเขียนเราด้วย จะ

มีคุณมากได้อย่างไร อันนี้คิดแล้วก็โง่หนักไปอีก ดังนั้น ถ้าจะคิดนึกพิจารณาอะไร ก็ให้พิจารณาเหตุผลที่เข้ากับ พระพุทธเจ้า เพื่อจะเห็นตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ ถ้าเห็นตรงตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ นั่นแหละถูก แล้ว ถ้าเห็นไม่ตรงกับที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ ก็ผิด เท่านั้นเอง จะให้ถูกไม่ได้

ข้อที่ ๙ เห็นว่าโอปปาติกะสัตว์มีอยู่จริง ข้อที่ ๑๐ เห็นว่า มีพระพุทธเจ้าตรัสรู้ คำสอนที่พระองค์นำมาสั่งสอนนี้ สอนมาจากการตรัสรู้ จึงถูกต้องทั้งนั้น ส่วนเราจะเข้าถึงหรือเข้าไม่ถึง เชื่อหรือไม่เชื่อ อันนี้เรื่องของเรา ส่วนความจริงที่พระองค์ทรงนำมาสอนนั้น มาจากการตรัสรู้ ถ้าเชื่อมั่นว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้ คำสอนเป็นสิ่งจริงแท้แน่นอน ไม่เป็นอื่นจากนี้ ก็เป็นสัมมาทิฏฐิในฝ่ายบุญข้อที่ ๑๐

สรุปว่า ปุณฺณภาคิยะสัมมาทิฏฐิมืออยู่ ๑๐ ข้อ ถ้า มีทั้ง ๑๐ ข้อนี้ครบถ้วน ท่านทั้งหลายก็จะใช้ชีวิตอย่าง ปลอดภัยไปรุ่ง ไม่มีใครขัดแย้งขัดขาท่านอีกต่อไป ในเมื่อ ใจไม่ขัดแล้ว สิ่งอื่นๆ ก็จะไม่ขัด ต่อไปก็เหลือแต่กิเลส นิสรรณต่างๆ มาขัดขวาง บังปัญญา เวลาที่ทาสมาธิ มีหน้าที่ต้องชำระออกไปต่อไป นั้นเป็นนิสสรณต่างๆ ที่ เกิดขึ้นเวลาทาสมาธิบ้าง วิปัสสนาบ้าง แต่พื้นฐานเบื้องต้น ชำระได้ด้วยสัมมาทิฏฐิฝ่ายบุญนี้แหละ โดยส่วนใหญ่ พวกเราก็รักบุญ ในเมืองไทยเรานี่ ชอบทำบุญกัน ซึ่ง ดีมาก แต่ความเห็นอาจจะคลาดเคลื่อนอยู่ในบางเรื่อง ท่านทั้งหลายลองฟังดู ตรงไหนเห็นถูกแล้ว ก็ดีแล้ว ตรง ไหนเห็นผิดก็ไปชำระให้ถูกต้อง

๒.๒ โลกุตระสัมมาทิฐิ

ต่อไป ผมจะพูดถึงความเห็นถูกระดับที่ ๒ เรียกว่า โลกุตระสัมมาทิฐิ เป็นความเห็นถูกระดับเหนือโลก เหนือกว่าคนธรรมดา เห็นตรงถูกต้องในเรื่องที่ทำให้หมดกิเลส เป็นความรู้ถูกต้องใน ๔ เรื่อง เชื่อมต่อกันมาจากฝ่ายบุญนั้นแหละ เอามาต่อเนื่องกันไป หลังจากที่ฝ่ายบุญเห็นว่ามีข้อที่ ๑๐ คือมีพระพุทธเจ้าตรัสรู้ มีศรัทธามาปฏิบัติ ดำเนินตามแนวทางแบบแผนที่พระองค์วางไว้ จะได้เข้าถึงสัมมาทิฐิระดับโลกุตระต่อไปได้ ถ้าไม่มีศรัทธาก็จบ ไม่อาจที่จะปฏิบัติอะไรได้ ถ้ามีศรัทธาก็มาปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า มาฟัง จดจำไว้ มาพิจารณาตาม ปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมแก่ธรรม มีโอกาสที่จะได้โลกุตระสัมมาทิฐิ

โลกุตตระสัมมาทิฏฐิเป็นญาณปัญญาใน ๔ เรื่องด้วยกัน ข้อที่ ๑ คือ ญาณในทุกข์ ความรู้ในทุกข์ รู้จักทุกข์ว่ามันเป็นทุกข์นั่นเอง คำว่า ญาณ คือความรู้ที่ทะลุปรุโปร่ง ชัดแจ้ง ถูกต้อง ตรง ไม่ผิดเพี้ยนในเรื่องนั้น ๆ ญาณในทุกข์ ตามภาษาบาลีว่า ทุกฺเข ญาณํ ญาณในทุกข์ เป็นสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑ ในแบบโลกุตตระ ข้อที่ ๒ คือ ความรู้ในทุกขสมุทัย รู้ในเหตุให้เกิดทุกข์ ทุกฺขสมุทฺเต ญาณํ ญาณในทุกขสมุทัย รู้ มีปัญญา มีญาณในเหตุเกิดทุกข์ตรงตามที่เป็น ไม่ผิดเพี้ยน ข้อที่ ๓ คือ ความรู้ในความดับทุกข์ ญาณในความดับทุกข์ ทุกฺขนิโรธ ญาณํ ญาณในทุกขนิโรธ ญาณในความดับของทุกข์ ข้อที่ ๔ ญาณในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ความรู้ในข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึงความดับทุกข์ ทุกฺขนิโรธคามินิยาปฏิปทา ญาณํ ญาณในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

หลักๆ ก็เป็นความรู้ ๔ ประเด็นนี้ ฟังดูแล้ว หลายน่าทึ่งยิ่งกว่าที่เดียว ความรู้อย่างนี้ คือความรู้ในอริยสัจ ๔ นั้นแหละ เรียกว่าสัมมาทิฏฐิระดับโลกุตตระ ถ้ามีความรู้ใน ๔ ประเด็นนี้ และชำระได้สะอาดหมดจด จะได้เป็นพระโสดาบัน เป็นผู้ที่รู้แจ้งสัจจะทั้ง ๔ ได้เห็นอริยสัจ ๔ เป็นพระโสดาบัน ยังไม่ถึงนิพพาน ต้องเดินไปตามมรรคต่อไปอีก ถึงนิพพานแน่นอน รู้จักแล้วว่าอะไรเป็นอะไร รู้จักทุกข์ว่าเป็นทุกข์ ชำระความเห็นผิดในทุกข์ได้เรียบร้อยแล้ว รู้จักเหตุเกิดทุกข์ว่าเป็นเหตุเกิดทุกข์ ชำระความเห็นผิดได้แล้ว รู้จักความดับทุกข์ว่าเป็นความดับทุกข์ และรู้จักหนทางว่าเป็นหนทาง ซึ่งความรู้ที่เป็นสัมมาทิฏฐิระดับโลกุตตระ คือรู้ในอริยสัจ ๔ นี้ ถ้าสังเกตดูดีๆ จะมีคำสำคัญอยู่คำหนึ่ง คือคำว่าทุกข์ นั้นแหละ อยู่ข้างหน้าเขาเลย ถ้าเข้าใจคำว่า “ทุกข์” ใน

คำสอนของพระพุทธเจ้าได้ชัด จะเข้าใจเรื่องอื่นๆ ได้
ไม่ยากนัก ญาณในทุกข์ ญาณในทุกข์สมุทัย ญาณใน
ทุกข์นิโรธะ ญาณในทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา มีคำว่า
ทุกข์อยู่ข้างหน้า

ข้อที่ ๑ ญาณในทุกข์ คำว่า **ทุกข์** นี้ คือภาวะที่ไร้
ตัวตน ภาวะที่ไร้เจ้าของ ไร้ความเที่ยง ไร้ความสุขอย่าง
แท้จริง เป็นภาวะที่น่าเบื่อหน่าย น่ารังเกียจ **ไม่**น่า
จะเข้าไปยุ่งเกี่ยว **ไม่**น่าเอา มันเป็นของมันอย่างนั้น
แหละ ฟังดูอย่างนี้ ก็ยิ่งเข้าใจยาก เลยต้องชี้ตัวทุกข์ว่า
คือตัวไหนกันแน่ พระพุทธเจ้าตรัสรวบย่อไว้ว่า อูปาทาน
ชั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์ แบบที่ท่านทั้งหลายได้สวดกัน
บ่อยๆ ธรรมะที่สวดสาธยายกันอยู่ เป็นธรรมะระดับสูง
นะ สังฆิตเตนะ ปัญฺจอุปาทานักขันธา ทุกขา ว่าโดยย่อ

แล้ว อุปาทานชั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์

ทุกข์นี้ยังมีปรากฏการณ์อื่น ๆ ที่แสดงบ่งชี้ว่ามันคือตัวทุกข์นั้นแหละ ที่เกิดเป็นปรากฏการณ์นั้น ๆ ออกมา ที่ทรงแจกแจงเอาไว้ก็มี ความเกิดเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ โสกะปริเทวะทุกข์ โทมนัสอุปายาสะเป็นทุกข์ ความได้ประสบสิ่งไม่น่ารักไม่น่าพอใจเป็นทุกข์ ความพลัดพรากสิ่งที่รักที่พอใจเป็นทุกข์ ความปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์ นี่เป็นปรากฏการณ์ของทุกข์ เป็นความปรากฏของอุปาทานชั้นที่ ๕ ที่เป็นไปตามเงื่อนไข เงื่อนไขมันพร้อมแล้วพร้อมที่จะทำให้มันเป็นอย่างนั้น มันจึงเป็นอย่างนั้น มันไม่อาจเป็นอย่างอื่นไปได้ เหมือนท่านทั้งหลายมานั่งอยู่ที่นี่ ก็เป็นตัวทุกข์ แต่จะบอกว่า มานั่งฟังธรรมเป็นทุกข์ ถ้าอย่างนั้นนั่งอยู่ที่บ้านไม่เป็นทุกข์สิ นี่ก็อาจจะสงสัยได้

พระพุทธเจ้าเป็นสัพพัญญู พระองค์ทรงแสดงตัว เหตุการณ์ที่ทุกคนจะต้องมีอย่างแน่นอน คือเกิด ทุกคนมีแน่นอน ไม่ว่าจะมาที่นี้ ไม่มาที่นี้ ทุกคนก็เกิด เกิด ก็ทุกข์เกิด ไม่ใช่คนเกิด ไม่ใช่ผู้หญิง ผู้ชาย ไม่ใช่หมา ไม่ใช่แมว ไม่ใช่ใคร เป็นชั้นที่ ๕ มารวมกัน เหมือนท่าน ทั้งหลายตอนนี้ ชั้นที่ ๕ สามัคคีกันอยู่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เป็นต้นสามัคคีกัน รวมกันอยู่ใน ร่างเดียวกันนี้ เรียกว่ากาย กายเป็นที่รวมของสิ่งไม่สวย ไม่งามประการต่างๆ เป็นบ่อเกิดของสิ่งไม่สวยไม่งาม สิ่งที่เกิดในร่างกายนี้ ไม่มีสิ่งไหนสวยงามสักอันหรือก ของสวยๆ งามๆ เกิดอยู่ข้างนอก ในกายนี้เกิดแต่ของ ไม่สวย เช่น ผม ผมงอกอยู่ในร่างกายของเรา ถ้าสมมติ ว่าเราตัดเส้นผมออกไป เอาไปปักไว้ที่แปลงผัก รดน้ำ พรวนดินอย่างดี อย่างนี้ไม่งอกแล้ว เพราะเส้นผมมัน

เกิดที่กายเท่านั้น เล็บก็เหมือนกัน ตัดออกเรียบริ้วๆ เอาไปแช่น้ำไว้ ไม้งอกเหมือนกัน เพราะว่าพวกนี้มันเกิดอยู่ในกาย มันงอกอยู่ในกาย งอกจากอาหารที่เรากลืนกินลงไป ข้าวปลาอาหาร ซากเป็ด ซากไก่ ผัก ผลไม้ เป็นต้น กินเข้าไปแล้วก็ย่อย งอกมาเป็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นต้น ล้วนของไม้เที่ยง ไม้แน่นอน ไม้มีสิ่งใดเที่ยงแท้สิ่งแทรกอยู่ในที่นี้เลย ไม้มีสุขอันแท้จริง ไม้มีตัวเราสิงอยู่ในนี้

คนทั่วไปไม่รู้จักทุกข์ว่าเป็นทุกข์ นี้กว่ามีคนสิงอยู่ในนี้ มีคนสิงอยู่ในมือ ในแขน ในขา ในหน้าตา จนรู้สึกที่เราหน้าตาดี เราพูดดี เรามีความสุข เราเป็นโน่นเป็นนี่แท้ที่จริงแล้ว มีแต่อุปาทานขั้นที่ ๕ ความเห็นตรงอย่างนี้เป็นสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๑ รู้ชัดว่ารูปเป็นรูป รู้ชัดเวทนา

เป็นเวทนา รัชต์สัญญาเป็นสัญญา รัชต์สังขารเป็นสังขาร รัชต์วิญญาณเป็นวิญญาณ เป็นตัวทุกข์ เป็นสิ่งเกิดมาจากเงื่อนไขปัจจัย ไม่มีคนอยู่ในนี้เลย เป็นก้อนทุกข์ล้วน ๆ เพียง ๆ คือร้อยเปอร์เซ็นต์นั้นแหละ เรียกว่าชำระความเห็นผิดได้ หากยังเห็นผิดแทรกอยู่ที่ใดที่หนึ่ง เห็นว่ายังมีบางส่วนที่ยังแก้ เห็นว่ามีบางที่บางแห่งอยู่แล้วเป็นสุข หรือเป็นตัวตน ยังไม่หมดความเห็นผิด ต้องไปฝึกต่อไป

ผมพูดสิ่งที่ถูกต้องให้ฟังก่อน ท่านทั้งหลายจะมีอุปายเทคนิควิธีฝึกฝนอย่างไร จึงจะมีปัญญาเห็นถูกก็ไปหาวิธีฝึกเอา ผมพูดเฉพาะหลักการ ถ้าเป็นสัมมาทิฎฐิฝ่ายโลกุตระจะต้องเห็นอย่างนี้ อย่างที่หนึ่งคือเห็นทุกข์ รู้จักทุกข์ว่าเป็นทุกข์ เพราะทุกข์มันก็เป็นทุกข์ มัน

ไม่เป็นอย่างอื่น มันเป็นอย่างนั้น เส้นผมก็เป็นเส้นผม
มันเป็นทุกข์นั้นแหละ มันไม่เป็นอย่างอื่น ไม่เป็นใคร
แล้วก็ไม่เป็นของใคร กระจกก็เป็นกระจก ไม่เป็นคน
ไม่เป็นหญิง ไม่เป็นชาย ไม่เป็นใคร ไม่เป็นของใคร ไม่ใช่
สมบัติของใคร ทั้งๆ ที่อยู่กับเรานี้แหละ ไม่ใช่สมบัติของ
เรา และไม่ใช่สมบัติของผู้อื่น เพราะขนาดเราก็ไม่มีด้วย
เหมือนกัน เป็นแค่สมมติขึ้นเฉยๆ ไม่มีใครสิงอยู่ในนี้เลย
ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน แต่มีทุกข์ มีทุกข์เกิด แต่ไม่มีคน
เกิด ไม่มีใครเป็นผู้เกิดมา แต่ทุกข์เกิดมา มีตายเหมือน
กัน แต่ทุกข์ตาย ไม่มีคนตาย ไม่มีใครตาย คนตายนั้น
เป็นแค่สมมติเฉยๆ มีแก่เหมือนกัน หลายท่านในที่นี้ก็
แก่แล้ว แก่จนเกือบตายแล้ว บางท่านไม่แก่ ตายก่อนก็
มี อันนี้ก็แล้วแต่ เป็นไปตามกรรม แก่ก็เป็นทุกข์แก่ ไม่ใช่

เราแก่ ที่เหี่ยวก็เป็นผิวหนังเหี่ยว ไม่ใช่คนเหี่ยว ไม่ใช่
ผู้หญิง ไม่ใช่ผู้ชาย เป็นความเป็นไปของทุกข์ที่มันเป็น
ไปอย่างนั้น พอผิวหนังนี้อายุนาน ก็ถูกบีบมาโดยรอบ
ด้าน มันต้องเหี่ยว พออายุมันนานแล้ว จะไม่ให้เหี่ยว ก็
เป็นไปได้ มันฝืนความจริง

ข้อที่ ๒ **ญาณในทุกข์สมุทัย** รู้จักเหตุเกิดทุกข์ว่า
เป็นเหตุเกิดทุกข์ เหตุเกิดทุกข์คือตัณหา ความทะยาน
อยาก ความหิวกระหาย ความติดอกติดใจ ความรักตน
ความรักตนนี้เป็นเหตุเกิดทุกข์ ความรักตน หวงตน ห่วง
ตน กลัวตนจะไม่สบาย กลัวตนจะอยู่ไม่รอด กลัวตนเจ็บ
ป่วยแล้วจะไม่มีหมอรักษา กลัวตนแก่แล้วจะอยู่ไม่สบาย
กลัวตนจะสูญเสียอันนั้น กลัวตนสูญเสียอันนี้ กลัวตนจะ
ถูกด่า กลัวตนจะเสียหน้า กลัวตนจะถูกนินทา กลัวตนจะ

เป็นนั่น กลัวตนจะเป็นนี่ อันนี้คือตัวตนนั่นเอง ความจริง
ตนมิได้มี แต่ความรักตน **ห่วงตน หวงตน** นั่นเป็นกิเลส
ตัวเราไม่มี เป็นสมมติเฉยๆ มีเพียงรูปนาม ชั้นที่ ๕ มา
ประชุมรวมกัน คนที่ยังหลงอยู่ นี้กว่ามีตน เป็นความนึก
ผิด คืออวิชชาเกิดขึ้น พอนึกผิดก็มีความรักตนใน
ความคิดของตน ความรักตนในความคิดของตนนั้นแหละ เป็น
เหตุให้เกิดทุกข์

พวกเราโดยทั่วไปไม่รู้จักอันนี้ ไม่มีสัมมาทิฐิ พอ
รักตนก็นึกว่ามีตนจริงๆ พอนึกว่ามีตนจริงๆ ก็เลยต้อง
ทำเพื่อตน ถ้าไม่ทำเพื่อตนก็ไม่รู้จะทำเพื่อใคร มันวน
ละที่นี้ เป็นวัฏฏะสงสาร เลยต้องทำเพื่อตน ขนาดมา
ปฏิบัติธรรม ก็ต้องทำให้ตนไปนิพพาน เพราะถ้าตน
ไม่ได้ไปนิพพานแล้วมันจะทุกข์ มันก็วนอีกละ ขนาด

จะไปนิพพานยังวนอยู่เลย ต้องเข้าใจกระบวนการว่า ความอยากเพื่อตัวตนนี่คือตัณหา ตัณหาเกิดจากเวทนา เวทนาเกิดจากผัสสะ ผัสสะเกิดจากอายตนะ ๖ ไล่ไปเรื่อย กิเลสทั้งหลายเกิดจากอวิชชานั้นเอง มันเป็นแค่ส่วนหนึ่งในกระบวนการ เป็นกิเลสที่เกิดขึ้นมาจากกระบวนการแห่งเหตุปัจจัยเท่านั้น ความรักตนและการทำเพื่อตน ยึดถือของตนต่างๆ ก็เป็นแค่กิเลสเท่านั้น ไม่ได้มีตัวตนหรือของตนจริงจังอะไร

หากหลงยึดถือจริงจัง ไปทำเพื่อตัวเพื่อตน ทำเพื่อของตน สิ่งที่ได้มาใหม่ ก็ได้ทุกข์ขึ้นมาเกิด แก่ แล้วก็ตาย ไม่มีคน ไม่มีสัตว์อะไร เป็นวงกลมเท่านั้น ดังนั้น คนที่ยังมีอวิชชาอยู่ ไม่รู้จักทุกข์ตามความเป็นจริง ก็จะรักตัวตน พอรักตนก็เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ วนอยู่อย่างนี้ เป็นวัฏฏะ

สงสาร ฝ่ายวิภูฏะมีสัจจะสองข้อ มีทุกข์กับเหตุเกิด
ทุกข์ อันนี้ให้ท่านทั้งหลายฟังไว้ ต่อไปก็ไปชำระความ
เห็นให้ตรง ถ้ามองดูทั้งโลกแล้ว มีแต่ทุกข์หมด อย่างนี้
ถูกต้องแล้ว คนหนุ่มก็ทุกข์ เด็กก็ทุกข์เหมือนกัน คนแก่
คนเกิด คนตาย ไม่มี มีแต่ทุกข์เกิด ทุกข์แก่ และทุกข์
ตาย มันทุกข์ทั้งนั้น เป็นรูป เป็นนาม เป็นขันธทั้ง ๕ ที่
เป็นไปตามเงื่อนไข ตามเหตุ ตามปัจจัย เหตุปัจจัยที่
ทำให้เกิดวนเวียนอยู่ทุกวันนี้ คือความรักตน ความรัก
ตัวเอง ห่วงหวงตัวเอง ถ้ายังรักตัวเองอยู่ก็เกิดใหม่ กิน
อาหารให้ตัวเองอร่อย อันนี้ก็เกิดใหม่ น่องไก่มันไม่รู้
เรื่องด้วย แต่เรากินน่องไก่ให้เราอร่อย อย่างนี้หลง ก็เกิด
ใหม่ เวียนว้ายตายเกิดต่อไป คิดดูมันคุ้มกันไหม เกิด
ใหม่เพราะน่องไก่อันเดียว มันจะคุ้มกันไหม เกิดใหม่

เพราะกระดูกไก่ กินซากเขา แล้วก็เกิดใหม่ วนเวียนไป
อีก วนวาย

เดี๋ยวสักหน่อยก็ไปนอนตอนเย็น เราได้พักผ่อน
สบาย นั่นก็เกิดใหม่อีกแล้ว ทำไมมันจึงเป็นอย่างนี้
เพราะไม่รู้จักรว่าต้นหาเป็นเหตุเกิดทุกข์ แท้ที่จริง ต้นหา
มันเกิดจากเวทนา เวลาเราไปกินแล้ว มันก็เกิดเป็นผัสสะ
มีล้นกระทบกับรส เกิดเป็นผัสสะ อาหารเป็นธาตุข้าง
นอก ข้างในเรานี้ก็เป็นธาตุข้างใน มันชนกัน ธาตุชนกัน
เกิดเวทนาเป็นความอรร้อยขึ้น ไม่มีใครเป็นผู้รับความ
อรร้อย ไม่มีใครเป็นผู้กินนั้นเลย แต่คนที่ไม่รู้จักรก็หลง
มีเราเป็นคนกิน มีเราเป็นผู้อรร้อย มีเราเป็นผู้รับผล อยาก
ให้เราอรร้อยอย่างนี้ตลอดไป อยากให้เราสะดวก สุขสบาย
อย่างนี้ตลอดไป พวกเราจึงไม่ได้ติดน่องไก่อะไร **แต่ติด**

ความอร่อย คือติดเวทนานั้นเอง แต่เวลาพูด อาหารชนิดนั้นอร่อยนะ ติดอาหาร ก็ว่าไป อาหารชนิดนั้นมันอร่อยสำหรับเราก็เป็นเพราะผัสสะ ไม่ได้เป็นเพราะอาหารนั้น อาหารนั้นไม่ได้อร่อยสำหรับคนอื่น อร่อยสำหรับเราเพราะผัสสะคนละอันกัน ที่มีผัสสะอย่างนั้น ก็เพราะมีอายตนะอย่างนั้น อายตนะแบบคนนั้น อาหารชนิดนั้นก็เลยถูกปากคนนั้น จริงๆ ไม่มีคนเป็นผู้ถูกปาก มันถูกลิ้น ถูกอายตนะ เกิดผัสสะ เกิดเวทนา เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันมา อันนี้พูดแบบกระจายกระบวนการ จะได้พอมองออก แต่ความเป็นจริง มันเกิดไว เกิดรวดเร็วและชำนาญมาก อันนี้เหตุให้เกิดทุกข์ก็คือตัณหา

ข้อที่ ๓ **ญาณในทุกขนิโรธ** ความรู้ในทุกขนิโรธ เป็นสัมมาทิฏฐิข้อที่ ๓ สัมมาทิฏฐิเห็นว่าความดับทุกข์ คือความดับตัณหาด้วยการสำรอกให้หมดไม่เหลือ ความสละ ความสลัดคืน ความหลุดพ้น ความปล่อยความวาง ความไม่อาลัย ถ้าพูดแบบสูงสุดเลย คือพระนิพพาน เป็นความดับทุกข์ ถ้าเห็นถูกต้องก็เป็นสัมมาทิฏฐิ ถ้ายังเห็นผิดเพี้ยนว่า ได้ทำอะไรตามใจเราแล้วจะมีความสุข จะเข้าถึงความสงบ อย่างนี้ผิดไปไกลมาก ตรงข้ามกับความจริงไป ความจริงไม่ใช่เช่นนั้น จะต้องรู้จักว่า ในโลกนี้ อุปาทานชั้นทั้ง ๕ มันเป็นทุกข์ ทั้งเรา ทั้งผู้อื่น เราก็อทุกข์ เขาก็อทุกข์ เราก็รูปนาม เขาก็รูปนาม ทั้งข้างในข้างนอก พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แล้ว **กายนี้ไม่ใช่ของเธอทั้งหลาย และไม่ใช่ของผู้อื่น กายนี้มันเป็น**

ของกรรมเก่า เป็นอุปาทานขั้นที่ ๕ เป็นก้อนทุกข์นั่นเอง ไม่ใช่ของเรา แล้วก็ไม่ใช่ของผู้อื่น ถ้าคนหลงผิดก็นึกว่าเป็นตัวเรา เป็นของเรา แท้ที่จริง ที่เห็นว่าเป็นของเรานั้น ไม่ใช่กาย เห็นว่าเป็นของเรา อันนั้นเป็นความเห็นผิด หลงผิด รักตัวเรา ก็ไม่ใช่กาย รักตัวเราก็เป็นตัณหา อันหนึ่งเป็นทุกข์ อันหนึ่งเป็นเหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ก็คือความสิ้นตัณหา หมดตัณหา

ข้อที่ ๔ ญาณในทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา รู้จักทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา รู้ข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึงความดับทุกข์ รู้ตัวข้อปฏิบัติ รู้ปฏิปทา ถ้าอยากเข้าถึงความสงบเย็นเป็นสุข ต้องใช้อรियมรรคมืองค์ ๘ ต้องมีความรู้ชัดเจนในเรื่องนี้ ถ้าไม่ชัดก็ยังไม่เห็นผิดอยู่ โดยส่วนใหญ่พวกเรา แม้จะฟังเรื่องอริยสัจมานาน แต่ความเห็นยัง

ฉลาดเคลื่อนเยอะ บางท่านอยากจะมีความสุขก็นิมนต์
พระมาสวดที่บ้าน ให้ตัวเรามีความสุข ทำบุญต่างๆ
นานา แล้วก็ถามว่า ทำบุญไม่เป็นบุญหรืออาจารย์ เป็น
บุญเหมือนกัน แต่มันเกิดจากอวิชชา อวิชชาก็เป็นปัจจัย
ให้เกิดบุญ โง่ขนาดนั้น มีอวิชชขนาดนั้น ยังทำบุญได้
นะคนเรา คิดอยากให้เรามีความสุข ก็นิมนต์พระมาสวด
ทำบุญขึ้นบ้านใหม่บ้าง ทำงานพิธีมงคลต่อชะตาบ้าง
บุญที่ทำนั้น ไม่ใช่เหตุให้ถึงความสุขแท้ เป็นเหตุให้เกิด
ทุกข์ ยังเห็นผิดอยู่ วนอยู่

เหตุที่จะทำให้ถึงความสุขอย่างแท้จริง เหตุให้ถึง
ความพ้นทุกข์ คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ส่วนความอยาก
ทำให้เรามีความสุข อันนั้นเป็นตัณหา ทำบุญ ก็ไปเกิด
ใหม่ วนอยู่ เหมือนพวกเรานี้ เกิดๆ ตายๆ จนถึงทุกวันนี้

นี้ ก็เพราะอย่างนี้แหละ วนไปวนมา จึงต้องรู้จักทางที่ ทำให้ถึงความพ้นทุกข์ ทางให้ถึงความสิ้นทุกข์ สิ้นโศก สิ้นโรค สิ้นภัย คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ไม่ใช่อันอื่นนะ ไม่มี ทางอื่น ต้องจำแม่นๆ ถ้าเข้าใจว่าเป็นอันอื่นยังผิดอยู่

บางท่านอยากจะให้ชีวิตปลอดภัยไปรุ่งสบายราบรื่น ต้องไปปล่อยอะไรที่สิ้นๆ สักหน่อย ปลาไหลง อยากรจะ ให้ชีวิตราบรื่น ก็ไปปล่อยปลาไหล แท้จริง ชีวิตมันเป็น ทุกข์ ไม่มีวันราบรื่นหรอก ธรรมชาติของชีวิตเป็นอย่าง นั้น เป็นเรื่องคติธรรมชาติของทุกข์ และเหตุให้เกิดทุกข์ คือตัณหา ถ้าอยากจะหมดทุกข์กัน ให้ชีวิตราบรื่น **ต้อง** **เดินตามมรรค จะได้สะดวก** ต้องฝึกให้มีสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ จึงจะราบรื่นพอเป็น

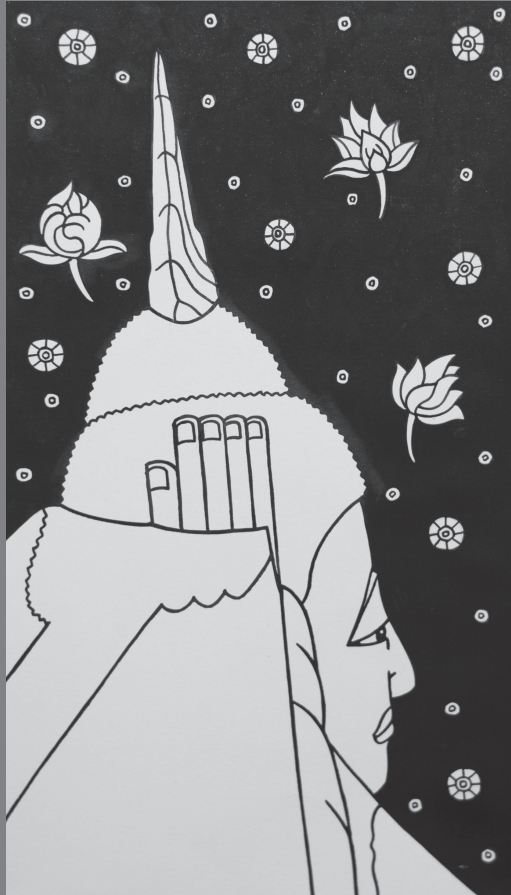
ไปได้ แต่จะไปปล่อยปลาไหล จะได้ราบรื่น หลงไปหนัก
เลย ไม่รู้จักหนทาง พอไม่รู้จักหนทางก็ไปทำบาปอีก ไป
ทำบุญ หลงไปอีก ก็เวียนว่ายตายเกิด

บางท่านอยากจะหายเจ็บหายป่วย เอาเต่าไป
ปล่อย ปล่อยความเจ็บป่วยให้หลุดลอยไปกับเต่าเถอะ
อุปาทานชั้น ๕ มันเป็นทุกข์ เป็นรังของโรค จะให้มัน
หายโรคเด็ดขาดแน่นอน มันไม่ได้ จึงต้องรู้จักว่า ชั้น
นี้มันเป็นโรค เป็นดังหัวผี คือมันเป็นทุกข์นั่นเอง เหตุ
ที่ทำให้เกิดโรค เกิดหัวผีอย่างนี้ขึ้นมา ก็เพราะตัณหา
ถ้ายังรักตัวเองอยู่อีก ก็เกิดอย่างนี้ขึ้นมาอีก ไม่อยาก
เกิดอย่างนี้อีก ไม่อยากเป็นโรค ไม่อยากจะเป็นอย่างนี้
อีก ต้องละตัณหาไป ทางคืออริยมรรคมีองค์ ๘ ไม่ใช่ไป
ปล่อยเต่า

เพราะความหลงก็เกิดพิธีกรรม มงคลตื่นข่าว
สี่ลัฟพตปรามาสมากมายเหลือเกิน เพราะไม่รู้วิธียาสัจ ๔
ไม่มีสัมมาทิฐินั่นเอง ผู้ที่มีสัมมาทิฐิแล้ว จึงละสี่ลัฟพต
ปรามาสได้ทั้งหมด การยึดถือศีลวัตรข้อปฏิบัติต่างๆ
รักษาศีล ๕ มันบุญน้อยไป ต้องศีล ๘ บุญจะได้เยอะ
เราจะได้มีอยู่มีกินชาติหน้า ก็ได้กินจริงๆ เสียด้วย เกิด
ใหม่อีกแล้ว มันลำบากอย่างนี้ เพราะไม่รู้จักว่าอริยมรรค
มีองค์ ๘ เป็นหนทางให้ถึงความพ้นทุกข์ ถึงสุขอย่าง
แท้จริง ทางอื่นไม่มีนะ ความอยากเพื่อตัวตน ทำเพื่อ
ตัวเอง ไม่ว่าจะอย่างไรก็เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ทั้งนั้น เพราะ
เป็นตัณหา ตัณหาเป็นเหตุเกิดทุกข์ อันนี้เราก็ท่องกัน
บ่อยๆ ต้องพิจารณาเสมอๆ พิจารณาบ่อยๆ จะได้มี
ดวงตา มีปัญญามองเห็น ถ้าพิจารณายังไม่ได้ ก็ไปปรับ

พื้นฐานให้ดี ให้มีศีล มีความเพียร ฝึกสติ ทำสมาธิ แล้ว
มาพิจารณาดู ให้เห็นชัด

วันนี้ ผมมาพูดเฉพาะตัวสัมมาทิฏฐิ เป็นองค์
ประกอบอันหนึ่ง เป็นหัวหน้า ท่านทั้งหลายจะได้
ปฏิบัติต่อไปได้อย่างถูกต้อง ถ้าเห็นผิดไป เช่น ไม่รู้จัก
อริยมรรคมีองค์ ๘ ว่าเป็นหนทางให้ถึงความพ้นทุกข์ ก็
วุ่นวายมาก เมืองไทยเราเนี่ย บทสวดมนต์อะไรดี ๆ นี่เอา
มาทำเสียหายไปหมด สวดให้รอด สวดให้ไม่ตาย สวดให้
ร่ำรวย ทำแบบหลงตามกันไป บางท่านอยากจะอยู่รอด
ปลอดภัย ก็มีบทสวด กำแพงแก้วตั้ง ๗ ชั้น มาป้องกัน
ห้อมล้อม จะได้อยู่รอดปลอดภัย ลืมนี้กันไปว่า กำแพง
เยอะขนาดนั้น ถ้าเกิดไฟไหม้ขึ้นมา รถดับเพลิงเข้าไม่ได้
จะอย่างไร กำแพงมันเยอะไป กำแพงชั้นเดียวก็พอแล้ว

ประตูก็เปิดง่าย ๆ หน่อย เวลาที่ไม่สบาย รถพยาบาลจะ
ได้มาช่วยทัน เวลาไฟไหม้ รถดับเพลิงจะได้เข้ามาช่วย
ได้ ทำอะไรให้พอเหมาะสม อย่าทำอะไรเลยเถิดเกินไป
มาก

ที่พากันยึดถือ ทำอะไรขนาดนั้น ก็เพราะรักตัวเอง
มาก ห่วงหวงตัวเอง ไม่อยากให้ใครมาทำอะไรตัวเองได้
อยากให้ตัวเองมีแต่ความสุข พบแต่ความเจริญก้าวหน้า
อิมเต็มสมบูรณ์ แต่ความจริง ตัวเองมีไหม ไม่มี มีแต่
ความหลง ความอยาก ความรักตัวเอง เป็นเหตุเกิดทุกข์
สิ่งของของตัวเองไม่มีหรอก แต่ความหวังของตัวเอง มี
อยู่ เป็นกิเลส ความตระหนี่หวงแหน อันนี้ของฉัน ห้าม
เอาไปนะ เป็นกิเลสทั้งนั้นแหละ ผู้ที่ยังมีความเข้าใจผิด
เรื่องนี้อยู่ จึงอันตรายมาก เพราะว่าพอมิตัวตนเป็นที่ตั้ง

ของความรัก ก็เลสมันก็แรง พระโสดาบันเป็นต้นไป ท่าน
รู้แล้ว ความรักตัวตน ยึดถือของตน นี่เป็นกิเลส แต่ตัว
ตนนี้ไม่มีจริง แม้จะยังมีกิเลส แต่เบาบาง ไม่รุนแรง

ต้องมาฝึกให้ชำระความเห็นให้ตรง รู้ว่าอุปาทาน
ขั้นทั้ง ๕ เป็นทุกข์ ทุกข์มี แต่เราผู้เป็นทุกข์นี้ ไม่มี
ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก ตับ ไต ไข่มุมมี
หมด มีแต่ของไม่เที่ยงทั้งนั้น เวทนาก็มีเหมือนกัน สุขก็มี
ทุกข์ก็มี ส่วนตัวเราผู้สุข ตัวเราผู้ทุกข์นี้ ไม่มี การกำหนด
เครื่องหมาย เป็นสัญญา บุญบารมีก็มี กุศล อกุศล มีอยู่
เป็นสังขาร แต่คนไม่มี คนรับบุญ รับบารมี คนรับผลไม่มี
วิญญูณก็มี แต่สัตว์บุคคลไม่มี

ที่ฝึกปฏิบัติ ทั้งด้านศีล สมาธิ ปัญญา ก็เพื่อให้
รู้ทุกข์ อุปาทานชั้นที่ ๕ เป็นทุกข์ รู้ตัณหาคือเป็นเหตุ
เกิดทุกข์ ความอยากเพื่อตัวเพื่อตน เพื่อครอบครัวของ
ตน นั้นแหละกิเลส ขนาดตนยังไม่มีเลย ของตนจะมีได้
อย่างไร เห็นว่ามีตัวตนนี้เป็นความเห็นผิด รักตนเป็น
ตัณหา ยึดมั่นของตนเป็นอุปาทาน กิเลสทั้งนั้นแหละ
พวกเราทั้งหลายเลยมีเรื่องห่วงใยกังวล มีทุกข์มากมาย
ต้องมองให้เห็น **อย่าไปโทษคนไหนคนไหน** มีสิ่งที่รักจึง
เกิดทุกข์ขึ้น

พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า บุคคลมีสิ่งเป็นที่รัก
เท่าไร ก็มีทุกข์เท่านั้นแหละ มีสิ่งที่รัก ๑๐๐ อย่าง ก็ทุกข์
๑๐๐ อย่าง มีสิ่งที่รัก ๙๐ อย่าง ก็ทุกข์ ๙๐ อย่าง มีสิ่ง
ที่รัก ๘๐ ก็ทุกข์ ๘๐ มีสิ่งที่รัก ๗๐ ก็ทุกข์ ๗๐ มีสิ่งที่รัก

๖๐ ก็ทุกข์ ๖๐ มีสิ่งที่รัก ๕๐ ก็ทุกข์ ๕๐ มีสิ่งที่รัก ๑๐ ก็
ทุกข์ ๑๐ มีสิ่งที่รัก ๕ ก็ทุกข์ ๕ มีสิ่งที่รัก ๔ ก็ทุกข์ ๔ มี
สิ่งที่รัก ๓ ก็ทุกข์ ๓ มีสิ่งที่รัก ๒ ก็ทุกข์ ๒ มีสิ่งที่รัก ๑ ก็
ทุกข์ ๑ ไม่มีสิ่งที่รักเลย ก็ไม่ต้องเป็นทุกข์เลย ก็มีเท่า
นี้แหละ ความเป็นจริงมันเป็นแบบนี้ ไม่มีวันเป็นอย่าง
อื่น

พระองค์ตรัสคาถาสั้นๆ ถูกตรงแน่นอน เช่นว่า
ความโศกย่อมนเกิดจากของที่รัก ถ้าไม่มีรักก็ไม่มีโศก
เป็นข้อเท็จจริงที่ตรงไปตรงมาที่สุดแล้ว ไม่มีอะไรจะจริง
ไปกว่านี้แล้ว แต่พวกเราทุกๆ ที่โศกอยู่บ่อยๆ ก็มอง
ไม่เห็น ที่โศกเพราะว่าคนนั้นตาย สามิทิ้งก็เลยโศก โศก
เพราะความรักต่างหากเล่า สัจจะมีอยู่ตรงหน้าพวกเรา
นี้แหละ

ต้องมีสัมมาทิฏฐิ รู้จักความดับทุกข์คือนิพพาน เป็นความสิ้นต้นเหตุ รู้จักมรรค รู้จักหนทาง คืออริยมรรค มีองค์ ๘ ทางให้ถึงความพ้นทุกข์ พ้นโศก พ้นโรค พ้นภัย พ้นเคราะห์ พ้นเสนียด พ้นจัญไร ต้องให้ชัดเจน ไม่อย่างนั้นจะมีบทสวดแปลกๆ ขึ้นมา สวดให้หมดเคราะห์ หมดโศก หมดโรค หมดภัย นั้นไม่ใช่ทาง เป็นเรื่องของคนไม่รู้เรื่อง รักตัวเองมาก ก็แต่งขึ้นมาเพื่อจะ สวดอ้อนวอนขอให้คุ้มครองตัวเองนี่แหละ ไม่ใช่ความผิด ของบทสวดหรอก อย่าไปโทษอะไรเลย โทษความเห็นที่ยังผิดอยู่ อย่าไปโทษแก้วน้ำ เพราะมีแก ฉันทเลยห่วง แก ไม่อยากให้แกแตก อย่าไปโทษมันเลย โทษที่ตัวเอง ไปยึดถือ ต้องรู้ความจริงว่า น้ำมันเป็นแก้วน้ำ เป็นของไม่เที่ยง มันไม่ใช่ของใคร มันเป็นของใช้ เอามาใช้

ดื่ม ดื่มแล้วก็วางไว้ ไม่มีใครว่าอะไร ไม่มีปัญหา อย่า
ไปโทษโน่นโทษนี่

การจะหมดเคราะห์ หมดโศก หมดโรค หมดภัย
ต้องใช้อริยมรรคมีองค์ ๘ ต้องเดินตามมรรค อยาก
จะหมดทุกข์ ต้องเห็นให้ถูกต้อง รู้จักอริยสัจ ๔ รู้จัก
อริยมรรคมีองค์ ๘ ว่าเป็นหนทาง มีสัมมาทิฐิเป็น
หัวหน้า ต่อมาต้องคิดให้ถูกต้อง เป็นสัมมาสังกัปปะ
พูดให้ถูกต้อง เป็นสัมมาวาจา มาฝึกหัดอยู่ใน ๘ องค์
ประกอบอย่างนี้ เวิร์กจะมีไหม เคราะห์จะมีไหม ไม่มี
ขอให้ทำอย่างนี้เท่านั้น พวกเรามีแต่สวด สวดให้หมด
เคราะห์ ขออ้อนวอนเอา ปากที่สวดให้หมดเคราะห์นี้
ไปดำชารบ้านเขา บ่นโน่นบ่นนี่ไปเรื่อย ลองคิดดูจะหมด
ไหม เคราะห์ร้ายจะหมดไหม ปัญหาจะหมดไหม **ปัญหา**

ไม่ได้หมดเพราะบ่นบ่อยๆ อย่างนั้น ปากนี้ไม่เป็น
สัมมาวาจา มันก็วุ่นวายอยู่อย่างนั้น นั่นไม่ใช่หนทาง
ต้องรู้หนทางให้ดี ชำระความเห็น ถ้าจะรอดปลอดภัย ก็
ต้องใช้มรรค ๘ เดินตามมรรค

ในช่วงที่สอง ผมได้พูดสัมมาทิฏฐิระดับโลกุตตระ
พูดแบบย่อๆ เพราะเวลามีจำกัด สรุปว่าสัมมาทิฏฐิระดับ
โลกุตตระนั้น มีอยู่ ๔ ข้อ คือ รู้จักทุกข์ รู้จักเหตุเกิดทุกข์
รู้จักความดับทุกข์ และรู้จักหนทางให้ถึงความดับทุกข์
เห็นลงตัวสอดคล้องลงกับความเป็นจริง เรียกเป็นญาณ
ว่าอนุโลมญาณ ถ้าชัดเจนอย่างนี้ ชำระสะอาดหมดจด
ก็ได้เป็นพระโสดาบัน อันนี้สำคัญมาก ท่านทั้งหลายจึง
ควรฟังให้ดี จะบรรลุธรรม ต้องรู้ร้อยสัจ ต้องฝึกหัดกัน
ไป มีอุบายวิธีเยอะเยอะ

สรุปว่า วันนี้ผมมาบรรยายเกี่ยวกับสัมมาทิฏฐิ เป็นความเห็นตรง ถูกต้องกับความเป็นจริง เห็นตามที่เป็น เป็น เห็นสิ่งที่ว่ามี เห็นสิ่งที่ไม่มีว่าไม่มี ซึ่งสัมมาทิฏฐิมืออยู่ ๒ ระดับด้วยกัน ระดับที่หนึ่ง ปุณฺณภาคิยะ สัมมาทิฏฐิ มี ๑๐ ข้อ เห็นตรงถูกต้องว่า ผลวิบากของทานที่ให้แล้ว มีอยู่จริงเป็นต้น จนถึง เห็นตรงถูกต้องว่า มีพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง ท่านฟังแล้ว ลองตรวจดู บางท่านได้หลายข้อแล้วก็ดีมาก บางท่านยังขาดตกบกพร่องอยู่ ก็ไปชำระความเห็นให้สะอาด

ต่อมา ระดับที่สองคือ โลกุตตระสัมมาทิฏฐิมืออยู่ ๔ ข้อ อย่าลืมไปศึกษาเพิ่มเติม รู้จักทุกข์ อุปาทานชั้นทั้ง ๕ เป็นทุกข์ รู้จักเหตุเกิดทุกข์ ตัณหาเป็นเหตุเกิดทุกข์ รู้จักความดับทุกข์ คือความสิ้นตัณหา พระนิพพานเป็น

ความดับทุกข์ รู้จักหนทางคืออริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นหนทางให้ถึงความสงบร่มเย็นเป็นสุข ถึงความดับทุกข์ได้ อันนี้เป็นทาง อันอื่นไม่ใช่ทาง เพราะมันไม่ใช่ทาง เราต้องรู้จักทาง

เหมือนจะมาสถานที่แห่งนี้ ต้องมาให้ถูกทาง ถ้ามาไม่ถูกทาง มันก็ไม่ถึงสักที เพราะไม่ถูกทาง เหมือนกับบทสวดต่างๆ ไม่ใช่ทางให้กิเลสสงบ ไม่ใช่ทางให้ถึงความสิ้นทุกข์ สิ้นโศก สิ้นโรค สิ้นภัย เพราะมันไม่ใช่ พวกกันแก่วรแก่กรรมกัน คงจะสิ้นกรรม หหมดเวร หหมดภัย มีพิธีเยอะแยะมากมาย แต่ไม่ได้เป็นทางแก่เลย **ทางที่จะทำให้สิ้นกรรมได้ก็มีแต่อริยมรรคมีองค์ ๘** ชำระกรรมได้ ทำให้สิ้นกรรมได้ ทางอื่นไม่มีหรอก พวกเราคิดว่า ทำกรรมชั่วมาเยอะ ขอโทษแล้วคงจะหาย

ไปขอขมา ขอโทษนะ มันไม่สมกันเลย ต้องเป็นคน
มีเหตุผล ตัวเองทำชั่วมาเยอะแล้ว ถ้าอยากจะหมดชั่ว ก็
ต้องเปลี่ยนใหม่หมดเลย เลิกไปเลย หันหลังให้กันไปเลย

จะเลิกชั่วได้ ก็ต้องเห็นก่อนว่า ความชั่วมันเป็น
ความชั่ว มันไม่ดี ไม่มีประโยชน์ ไม่จำเป็นต้องทำ ไม่มี
ประโยชน์ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ต้องเห็นตรงถูกต้อง
คามความจริงก่อน เห็นสิ่งที่ผิดว่าเป็นสิ่งที่ผิด เห็นสิ่งที่
มีโทษว่ามีโทษ มันเป็นสิ่งมีโทษ นำทุกข์มาให้ แล้วถึงด
เว้นให้หมด พองตเว้นได้นั้นแหละจึงจะหมดกัน เดินตาม
มรรคนี้แหละ จะสิ้นเวรสิ้นกรรมทั้งหลายได้

๓. ตอบคำถาม

ต่อไปจะได้ตอบคำถาม ท่านที่เขียนถามมานะครับ

คำถาม ชีวิตคนเมืองอย่างพวกเรา มีโอกาสที่จะปฏิบัติจนบรรลุถึงขั้นโสดาบัน ได้ง่ายหรือยากอย่างไรคะ

คำตอบ การจะเป็นพระโสดาบัน ต้องปฏิบัติให้ได้ อริยมรรคมีองค์ ๘ มารวมกันครั้งที่ ๑ ตัวที่สมบูรณ์คือตัวสัมมาทิฎฐิที่ผสมบรรยายมานี้แหละ ต้องมีข้ออื่นๆ มากพอที่จะช่วยให้สัมมาทิฎฐินี้สมบูรณ์ ช่วยให้เห็นอริยสัจ ศีลก็ต้องมี สมาธิก็ต้องมี ปัญญาก็ต้องมี เจริญศีล สมาธิ ปัญญา แต่ถ้าพูดแบบมรรค เอาปัญญาขึ้นก่อน เป็นปัญญา ศีล สมาธิ

สัมมาทิฏฐิจะมีได้ ก็ด้วยอาศัยเหตุสองประการ
หลักๆ อย่างที่หนึ่ง คือ **ปรโตโฆสะ** เสียงจากผู้อื่น ผู้อื่น
คือพระพุทธเจ้า เนื่องจากพวกเราคิดเอาเองไม่ได้ พวก
เราเกิดจากอวิชชา ถ้านึกเอง จะผิด เพราะว่าเกิดจาก
อวิชชา พร้อมจะผิด ต้องฟังพระพุทธเจ้า เป็นปรโตโฆสะ
ตอนนี้ผมมีโอกาสมาพูดให้ฟัง ท่านก็ฟัง จำไว้ มีโอกาส
สวดมนต์บ้าง อ่านหนังสือธรรมะบ้าง ฟังครูบาอาจารย์
บ้าง หรือท่านไหนที่เก่งๆ อ่านพระไตรปิฎกก็ดีมาก อันนี้
คือปรโตโฆสะ อย่างที่สอง คือ **โยนิโสมนสิการ** กระทำ
ไว้ในใจโดยแยบคาย เอาข้อมูลที่ได้มานั้นแหละ หลังจาก
ฟังได้ข้อมูลแล้ว ต่อไปก็ไปฝึกให้ตัวเองมีสติสัมปชัญญะ
รู้จักควบคุมจิตใจของตนเองให้ดี ชำระจิตให้สะอาด
เป็นสมาธิ ตั้งมั่น แล้วใส่ใจให้เห็นตามธรรมะ มีแต่ของ
ไม่เที่ยง มีแต่รูปแต่นาม ให้รู้จักรูปเป็นรูป ธาตุ ๔ ดิน

น้ำ ไฟ ลม อันไหนเป็นดิน ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นดิน เป็นของแข็ง พอเริ่มใส่ใจได้ สัตว์บุคคลก็จะหายไป เหลือแต่ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง นี่เป็นดิน ดี เสดล หนอง เลือด เป็นน้ำ คนอยู่ตรงไหน ไม่มี ใส่ใจให้ถูกต้อง จะเกิดเป็นสัมมาทิฐิขึ้น

ท่านผู้นี้ถามว่า ชีวิตคนเมืองอย่างพวกเรา มีโอกาสที่จะปฏิบัติจนบรรลุถึงขั้นโสดาบัน ได้ง่ายหรือยากอย่างไรคะ โอกาสนั้นมีอยู่ การปฏิบัติเพื่อเป็นพระอรริยะ ไม่มีง่ายหรือยาก มีแต่ยาก จนกระทั่งบวชพระ ไปปฏิบัติ ง่ายหรือยาก ยาก เพราะว่ามันยาก ของยากจะเปลี่ยนให้เป็นง่ายได้ไหม ไม่ได้หรือ หลายๆ คนชอบมาถามผมว่า อาจารย์..ทำกรรมฐานอันไหนง่ายกว่า ไม่มีอันง่ายหรือยาก มันยากหมดแหละ มันยาก จะเปลี่ยนยาก

ให้มันง่าย มันไม่ได้ การบรรลुธรรม ถ้ามีง่ายมียาก มันก็ไม่ใช่แล้ว เพราะธรรมะนี้เป็นของยากโดยธรรมชาติ มันก็ต้องเป็นอย่างนั้น ในความรู้สึกของแต่ละคน บางคนอาจจะเห็นว่าอันนี้ง่าย อันนี้ยาก อันนั้นเป็นแค่ความรู้สึกของคนเท่านั้น โดยความจริง ธรรมะเป็นของยาก เป็นของลึกซึ้ง การบรรลุธรรมต่างๆ เป็นของยาก พวกเราเป็นฆราวาสอยู่ในเมือง ปฏิบัติให้บรรลุโสดาบันนั้นยาก ยากแต่ก็ต้องทำ จนกระทั่งไปบวชพระ ยากเหมือนกัน แต่ก็ต้องทำ ทำไปเรื่อยจนได้นั้นแหละ

อุปมาเหมือนกับเรื่องปัจจุจสมุพบาท ท่านพระอานนท์กราบทูลว่า ข้าพระองค์ได้พิจารณาปัจจุจสมุพบาทแล้ว ปรากฏดูเหมือนง่าย ๆ ดั้น ๆ พระพุทธเจ้าตรัสว่า อย่ากล่าวอย่างนั้นอานนท์ เพราะว่าปัจจุจสมุพ

บาทเป็นของลึกลับซึ่ง และปรากฏเป็นของลึกลับซึ่งด้วย พระอานนท์กราบทูลว่าง่าย พระองค์ตรัสว่า อย่างง่ายอย่างนั้น มันยากเพราะมันเป็นของยาก พระอานนท์รู้สึกว่าง่าย ความรู้สึกว่าง่ายกับความจริงไม่เหมือนกัน ความจริงมันยากก็คือมันยาก แต่พระอานนท์มีปัญญาเยอะ ฟังธรรมมากก็มาก บำเพ็ญบารมีมากก็ตั้งแสนกัป มาพิจารณา ก็ดูเหมือนง่าย ๆ แต่นี้เป็นความรู้สึกของพระอานนท์ ความจริงพิสูจน์สมุบาทก็ยังยากเหมือนเดิม การปฏิบัติเพื่อบรรลุพระโสดาบันยากเหมือนเดิม บางท่านปฏิบัติมาเยอะแล้ว ก็บอกว่าง่าย อันนี้เป็นแค่ความรู้สึกของท่านผู้นั้นเท่านั้น บางท่านไม่ค่อยได้ปฏิบัติมา ทำลำบากลำบากหลายสิบปี กว่าจะได้เห็นธรรมะกับเขาบ้าง ทั้งสองคนนี้ โดยธรรมะแล้วยาก

เหมือนกัน แต่ความรู้สึกไม่เหมือนกัน สรุปว่า พวกเรา
ปฏิบัติง่ายหรือยาก สรุปว่า ยากเพราะมันเป็นของยาก
ของยากจะเปลี่ยนให้เป็นง่ายก็ไม่ได้

เอาเรื่องง่ายๆ มาเป็นตัวอย่างก็ได้ สำหรับคน
ทั่วไป ตื่นตอนเช้ายากหรือง่าย ตื่นตอนเช้ามาเดินจงกรม
ทุกวัน ยังไม่ต้องใส่ดาบันอะไรนะ เอาแค่ธรรมดานี้ เอา
แค่ส่วนย่อยเล็กน้อย มาทำความเพียรนิดหน่อย เป็น
องค์ประกอบหนึ่งของมรรค ไม่ต้องเต็มมรรค ๘ เอาแค่
อันเดียวนี้ ตื่นมาเดินจงกรมทุกเช้า วันละครึ่งชั่วโมง
ยากหรือง่ายครับ ความจริงคือการลุกขึ้นมาทำความ
เพียรเป็นของยาก บางคนลุกขึ้นมาทำทุกวันจนเคยชิน
ก็รู้สึกว่ามีน่าย ฉะนั้น ความรู้สึกว่าง่ายเป็นความรู้สึก
ของคนเท่านั้นเอง คุณงามความดีเป็นของยากอยู่แล้ว

โดยธรรมชาติ ยิ่งดีระดับมรรค จะทำให้ถึงบรรลุลหรรณ
ยิ่งยาก อย่างไรก็ตามขนาดนั้นเลย แต่จะลุกขึ้นมาดักบาตร
ตอนเช้ายากไหมครับ นี่ก็ยาก แต่บางคนว่า ผมลุกขึ้น
มาดักบาตรทุกวัน มันจะยากอะไร นี่เป็นความรู้สึกของ
เขาเท่านั้นเอง แต่ทำบุญนี้มันยากมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว
ท่านลองดูสิ ค่อยๆ ดูไปทุกวัน ระหว่างคนเดินเล่นไป
มากับคนดักบาตร ท่านเห็นคนไหนมากกว่ากัน เดินเล่น
ไปมาใจลอยมากกว่าแน่นอน แทบทุกคนเลยที่เป็นแบบ
นี้ ดักบาตรนี้ นานๆ จะเห็นสักคนหนึ่งนะ เปรียบเทียบ
เป็นเปอร์เซ็นต์ไม่ได้เลย คนที่ลุกขึ้นมาดักบาตรตอนเช้า
จึงเป็นคนที่หายากมาก

สูงไปกว่านั้นอีก ลูกขึ้นมาเดินจงกรมนี้ จะมีสักกี่คน จะบรรลุธรรมนี้ จะมีสักกี่คน ที่ผมพูดมาทั้งหมด จะให้รู้ว่ามีนายนั่นแหละ และที่มันยากคือถูกแล้ว หลายท่านก็มาบ่นอยู่ นั่งสมาธิมันยากอะ อาจารย์ มันยากก็ถูกแล้วนี่ครับ จะให้มันง่ายยังไงล่ะ ก็ของยากมันก็ต้องยากสิครับ มันเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว สรุปว่า ยากนะครับ

คำถาม ปฏิบัติธรรมอย่างไร เพื่อจะทำให้ละความมีตัวตนของเราได้ เช่น การนั่งสมาธิ ถ้าหากอดทนนั่งสมาธิจนถึงเวลาตามที่กำหนด เราจะรู้สึกที่เราเก่ง เราสามารถทำได้

คำตอบ สัมมาทิฐิเลยสำคัญว่าเขาในแง่นี้ เป็นตัวนำหน้า จะได้ปฏิบัติถูกต้อง แท้ที่จริงแล้ว เราไม่จำเป็นต้องไปละตัวตน เพราะมันไม่มี เราเสริมความเห็นให้

ถูกต้องมากๆ ให้เห็นว่ามีแต่รูป มีแต่นาม มีแต่
สิ่งไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน เห็นบ่อยๆ มันก็
หลอกเราไม่ได้ ดูความจริงบ่อยๆ พิจารณาความจริง
บ่อยๆ เดิมสัมมาทิฐิให้เต็ม มิจฉาทิฐิก็หมดไป

เราปฏิบัตินี้ ไม่ใช่เพื่อละตัวตน เพราะตัวตนไม่ได้
มี แต่ละความเห็นผิดที่ไปเห็นว่ามีตัวตน ตัวตนไม่ได้
มี ละแค่ความเห็นผิดเฉยๆ ถ้าความเห็นผิดเกิดขึ้นมา
บอกว่ามีตัวเรา เราเก่ง ก็บอกว่าไม่ใช่ ความเห็นว่ามี
ตัวตนมันผิด เป็นกิเลส ตัวตนนี้มันเกิดจากความคิด คิด
อย่างหลงๆ ขาดสติ ตัวตนก็แทรกเข้ามาเท่านั้นเอง มัน
เกิดจากความคิด เราลองนึกดูสิ ถ้ามีสติ ยกจิตไปไว้กับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่นึกถึงตัวเองเลย ตัวเองก็จะหายไป
เช่น นึกถึงบทอธิปิโส สวดไปสัก ๑๐ เที้ยว ๒๐ เที้ยว

อย่าไปนึกถึงเรื่องอื่น อย่าไปนึกถึงตัวเรา อย่าไปนึกถึงว่าจะได้บุญหรือได้อะไร นึกถึงแต่อติปิโส นึกตามบทสวดไปเรื่อย ๆ ให้จิตเที่ยวไปอยู่ในนั้น สักหน่อยตัวเองจะหายไป เพราะตัวเองมันไม่มีนั่นเอง มันมาจากความคิด ตอนนี้อาจจะไปไว้กับอติปิโส ตนก็หายไป

หรือยกจิตไปไว้กับลมหายใจ หายใจเข้ารู้ หายใจออกรู้ ไม่ต้องนึกถึงตัวตนอะไร สักหน่อยตัวตนจะหายไป ทำให้มันหายไป ก็เพราะมันไม่มีไม่ได้คิด ก็เลยไม่มีตอนนี้มีสติอยู่กับลมหายใจ ตัวตนหายไป พอเราจับได้ อย่างนี้ ก็เลยรู้ว่า อ้อ..แกมาเพราะความคิด คิดแบบหลงๆ ถ้าคิดแบบมีสติ ตนก็ไม่มีอีกนะ ต่อไปเราทำงานไม่ต้องมีตนทำก็ได้ มีสติก่อน แล้วค่อยไปคิดงาน ไม่ต้องมีเราอะไร เดินก็มีสติก่อน แล้วค่อยเดิน มีกายเดิน จิตรับ

รู้เดินไปนานๆ ตนก็จะหายไป เหลือแต่กายที่เดินกับจิต
รับรู้ ตนมันหายไปไหน ตนมันไม่มี เพราะว่ามันไม่ได้นึก
ถ้าเราปล่อยให้มีมันนึกแบบหลงๆ ขาดสติ มันก็จะโผล่มา
สรุปว่าตัวตนมีไหม ตัวเรามีไหม ไม่มี ตัวเราไม่มี มีมา
จากความคิดแบบหลงๆ ถ้าใครไม่รู้ทัน ไปเชื่อตัวนี้อีก
รักตัวเองในความคิดแบบหลงๆ นี้ เป็นตัณหา พอมิตัว
เอง ก็ยึดสิ่งนั้นสิ่งนี้มาให้ตัวเอง **นึกว่าตัวเองมีสิทธิ์ใน
สิ่งนั้นสิ่งนี้ เป็นอุปาทาน** พอยึดมาให้ตัวเอง ก็ต้องหา
วิธีให้ตัวเองปลอดภัย หาบทสวดมาให้ตัวเอง ห้อมล้อม
๗ ชั้นไปโน่น เป็นสัสฬพตปรามาสไป

ท่านนี้ถามต่อไปว่า เราหัดนั่งสมาธิ หากอดทนนั่ง
จนถึงเวลาที่กำหนด เราจะรู้สึก ว่า เราเก่ง เราสามารถ
ทำได้ อันนี้ก็เพราะว่า ยังมีความหลงอยู่นั่นเอง

ฉะนั้น เวลานั้นสมาธิ ให้มีสติให้ดี มีความรู้ตัวอยู่เสมอ
อย่าไปนึกถึงตัวถึงตนอะไร เวลานั้นสมาธิ ให้ยกจิตไป
ไว้กับอันใดอันหนึ่งให้นานๆ แล้วตนจะหายไป เช่น ยก
ไปไว้กับลมหายใจ ไม่ต้องไปนึกถึงอะไรทั้งนั้น ยกไปไว้
ตรงนั้น แล้วตนจะหายไป หรือนึกพุทโธไว้ ให้หัดสังเกต
ตัวเรามันจะมากับความหลง พอมีตัวเราเก่ง เราเป็นนั่น
เป็นนี่ขึ้นมา ก็ให้รู้ว่าเป็นกิเลส มันหลงไป อย่าไปเชื่อ
หรือเออออกไปกับมัน

คำถาม การบูชาพระเจ้าของต่างชาติ อย่างเช่น
ฆ่าสัตว์ บูชาบุญ จะได้บุญหรือไม่

คำตอบ ฆ่าสัตว์บูชาบุญ อันนี้บาปหนักเลยละ
บาปตั้งแต่ความเห็นแล้ว เห็นว่า ฆ่าสัตว์นี้ เพื่อบูชาท่าน

โน้น ซ้ำสัตว์ก็ผิดแล้ว แถมไม่ได้ไปบูชาอะไรเลย มีแต่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนต้องตาย ไม่มีบุญ มีแต่บาป ความเห็นผิดจึงอันตรายมาก ถ้ายังเป็นปุถุชนอยู่ พวกเราก็ไม่แน่เหมือนกัน ถ้ายังไม่เป็นพระโสดาบัน ก็ยังมีโอกาสเห็นผิดอย่างเขาได้ อย่างว่าแต่เป็นคนอย่างเขาเลย บางทีอาจจะตกอบายเกิดเป็นหมาเป็นแมวได้ วัฏฏะสงสารนี้อันตรายจริงๆ ถ้ายังไม่เป็นพระโสดาบัน ทุกท่านล้วนไม่แน่ไม่นอนทั้งนั้น

คำถาม ถ้าไม่ได้อยู่กับบิดามารดาตั้งแต่เด็ก ปู่และย่าคือผู้เลี้ยงค่ะ นมก็ไม่ได้ทานของแม่ แต่คิดว่าท่านคือพระอรหันต์ ปู่และย่าถือว่าต้องบูชาและเทียบเท่าบิดามารดาได้หรือไม่คะ

คำตอบ ปู่ย่าเทียบกับมารดาบิดาไม่ได้ มารดาบิดาเป็นบุคคลหาได้ยาก คือมีคนเดียว แม่ก็มีคนเดียวในโลก พ่อก็มีคนเดียว หายากที่สุด แต่พวกเราารู้สึกว่าแม่หาง่ายเหลือเกิน อยู่ที่บ้านเรา อันนี้เป็นความเห็นผิด โดยจริงๆ ในสังสารวัฏ แม่หายาก เพราะว่ามีคนเดียว พ่อก็หายาก มีคนเดียว ไม่ใช่แม่หาง่ายเหลือเกิน อยากไปหาเมื่อไรก็ไปหาได้ อันนี้ยังเห็นผิดอยู่นะ ต้องเห็นถูก ส่วนคนอื่นๆ หายังไงก็พอหาได้อยู่ เพื่อนญาติพี่น้อง ศัตรู เป็นต้น ส่วนแม่มีคนเดียว พ่อก็มีคนเดียว ปู่ย่าตายายท่านเลี้ยงดูเรามา ก็เป็นปู่ย่าตายายแต่ไม่ใช่บิดามารดา **บิดามารดาเป็นผู้ให้กำเนิด** คือเป็นผู้แสดงโลกนี้แก่บุตรนั่นเอง ท่านมีคุณมาก ถึงแม้ท่านไม่ได้เลี้ยงเรามาเลย เราไปอยู่ในท้องท่านตั้งหลาย

เดือน ท่านต้องลำบากอะไรต่อมิอะไร ถ้าท่านแข็งเรา
แล้ว ฆ่าเราทิ้งตั้งแต่อยู่ในท้อง จะเป็นยังไง จะเกิดอะไร
ขึ้น นี่ท่านมีความรักพอสมควรทีเดียว เยอะมากกว่า
คนธรรมดา จะมีใครที่อุ้มเราตั้ง ๙ เดือน อยู่ในท้องตัว
เอง เพื่อจะให้เราเติบโตขึ้นมา หายากมาก อย่างพวก
เราทุกวันนี้จะมาแบกใคร ๙ เดือน แบกใหม่ ไม่แบกนะ
บิดามารดาก็เลยเป็นผู้มีคุณมากสำหรับบุตร คนอื่นแทน
ไม่ได้ คนอื่นมีบุญคุณตามสมควรไป ปู่ย่าตายายเลี้ยงดู
เรามา ก็มีบุญคุณ สมควรบูชาคุณและตอบแทนท่าน แต่
ก็ไม่ใช่บิดามารดา คนละคนกัน

คำถาม การสวดมนต์เพราะต้องการทำให้รู้สึกสงบ
สบายใจ คือทำเพื่อหวังผล ใช่หรือไม่คะ ผิดหรือไม่คะ
เพราะหวังผลคือความสงบสบายใจ

คำตอบ ความหวังผลไม่ผิดหรือครับ ความหวังก็เป็นธรรมดา ทุกคนก็มีความหวังทั้งนั้น แต่ที่ผิด คือ ความไม่รู้จักรู้ว่าความหวังเป็นเหตุเกิดทุกข์ พวกเราก็มีความหวังอย่างนั้นอย่างนี้ ทำอย่างนี้แล้ว หวังว่าจะได้อย่างนั้น ความหวังผล อยากรไ้ได้นั้นได้นี้ เป็นตัณหา เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ ผลนั้นเกิดมาจากเหตุ ไม่ได้เกิดจากความหวัง ต้องการผลใดๆ ก็ต้องทำเหตุให้เหมาะสม ถูกต้องกับการจะได้ผลนั้นๆ

ถ้ารู้อย่างนี้แล้ว สวดมนต์เพราะต้องการทำให้รู้สึกสงบสบายใจ ก็ลองสวดดู สวดแล้ว เกิดความสบายใจขึ้น มีเราเป็นผู้สบายใจใหม่ ไม่มี ไม่มีใครเป็นผู้หวัง ไม่มีใครเป็นผู้สมหวัง ก็เข้าใจว่า สวดคราวนี้มันสบายใจ สวดคราวต่อไปจะสบายใจอีกใหม่ ไม่แน่นอน เพราะสิ่งต่างๆ

มันไม่แน่นอนนั่นเอง จะได้ว่าสิ่งต่างๆ ไม่ได้เป็นไปตามที่หวัง มันเป็นไปตามเงื่อนไข ความหวังเป็นอย่างหนึ่ง ทำเหตุแล้วเกิดผลอะไร เป็นอีกอย่างหนึ่ง ทั้งหมดไม่มีตัวตน ไม่มีเราเป็นผู้หวัง ไม่มีเราเป็นผู้สงบสบายใจนั้น ที่ผิดคือเห็นผิดว่ามีตัวตน สวดแล้วเกิดความสบายใจ เอาความสบายใจนั้นมาเป็นตัวตนเป็นของตน ผิดตรงที่เอาความสบายใจนั้นมาเป็นของเรา

เหมือนเราทั้งหลายต้องการมีเงิน ไปทำงานหาเงิน ผิดอะไรไหม ไม่ผิด แต่ที่ผิดคือเอาเงินมาเป็นของเรา จริงจังกับมัน ยึดถือมันผิดๆ เงินมันเป็นของใช้ ใช้แลกเปลี่ยนซื้อหาสิ่งของมาอำนวยความสะดวก หามาใช้เถอะ ไม่เป็นไรหรอก เดี่ยวลูกจะไม่มีข้าวกิน หามาใช้บางคนไม่ได้ใช้เอง มีแต่ลูกเอาไปใช้หมดเลย อย่างนี้ก็ไม่

เป็นไร ที่ผิดคือเอาเงินมาเป็นของเรา ผากความสำเร็จไว้
กับเงิน นั่นมันผิด เงินมี มันเป็นของใช้ ไม่เคยเป็นของ
เราเลย ท่านทั้งหลายจะได้รู้จักสิ่งที่ผิดอยู่ตรงไหน อยู่
ตรงความเห็นผิด เห็นไม่ตรง ผู้ที่รู้สัจจะแล้ว เข้าใจว่า
มันเป็นอย่างนี้ ทุกข์มี แต่เราไม่มี มีรูปมีนาม ความหวัง
ผลแบบตัณหากี่มี เป็นเหตุเกิดทุกข์ ไม่มีเกิดเรานะ เกิด
ทุกข์ เกิดรูปนามอันใหม่มา ถ้าไม่อยากจะเกิดวนเวียนก็
ดับตัณหา สิ้นตัณหา ทางคืออริยมรรคมีองค์ ๘

คำถาม การศรัทธา ทำบุญเฉพาะวัด แต่ไม่ได้หวัง
ผล ถือว่าปฏิบัติผิดหรือไม่คะ

คำตอบ ทำบุญเป็นความดี ไม่ผิดอะไร ทำเฉพาะ
วัด เฉพาะเจาะจงแต่วัดนี้เท่านั้น วัดอื่นไม่ทำ อย่างนี้จิต
จะคับแคบอยู่ ไม่กว้างขวาง ถ้าต้องการให้จิตมีความ

กว้างขวาง เปิดเยอะๆ บุญเยอะๆ ชำระจิตได้มากๆ
ท่านจึงให้ทำสังฆทาน คือให้เป็นของกลางแก่สงฆ์ วัด
ในเมืองไทยโดยทั่วไป เป็นของสงฆ์ เป็นของกลางอยู่
แล้วโดยธรรมชาติ โดยตัววัดเองเป็นของกลาง เป็น
ของสาธารณะ พระภิกษุที่มาจากที่ต่างๆ มาอยู่วัดนี้ได้
มีพระมา พระไป พระเข้า พระออก เป็นสาธารณะแก่
ภิกษุสงฆ์ เราสะดวกวัดนี้ก็ทำวัดนี้ ถ้าเจาะจงว่าเฉพาะ
หลวงพ่อดังนี้เท่านั้น วัดนี้เท่านั้น อย่างนี้เรียกว่า
เจาะจงมาก ใจจะคับแคบ เราทำเป็นกลางๆ ไว้ ทำแก่
พระศาสนานั่นแหละดีแล้ว ตอนนี้ลูกของพระพุทธเจ้า
ที่เป็นพระภิกษุสามเณรมีเยอะแยะ พระพุทธเจ้าลูก
เยอะ ถ้าเป็นผู้เกิดแท้จริงอย่างเต็มก็คือเป็นพระอรีย
เจ้า เป็นอรียสงฆ์ ถ้ายังไม่ถึงก็เป็นสมมติสงฆ์ ทำให้
เป็นประโยชน์แก่พระศาสนาไป เกื้อกูลพระศาสนา เป็น

คนที่ใจเป็นกลาง ใจเป็นกลางก็เป็นบุญ อุเบกขานี้บุญ
เยอะสุด

คำถาม การฆ่ามด เฉพาะเขามากัดทำร้ายเรา
ก่อน บาปหรือไม่คะ หรือมาตอมของเราที่เราต้องใช้รับ
ประทานคะ

คำตอบ อย่างนี้ก็บาปเหมือนกัน เพราะมีเจตนา
ฆ่าสัตว์ การฆ่ามดนี้มันบาป มีมดอยู่ตรงนั้น มีตัวเรา
อยู่ตรงนี้ ไม่มีการฆ่า ก็ยังไม่บาป ช่วยมดก็เป็นบุญ ฆ่า
ก็เป็นบาป ถ้าไม่อยากได้บาป ก็อย่าทำ ไม่ว่าด้วยเหตุ
ผลใดๆ ทั้งสิ้น ท่านนี้บอกว่า มันมาทำร้ายเราก่อน เรา
เป็นมนุษย์ก็มีเหตุผลสักชนิดหนึ่ง มดกัดเรา ถึงตายไหม
ไม่ถึงตายหรอก เจ็บนิดเดียวเอง คันนิดเดียว ถ้าจะให้

ดูเหมือนสมเหตุสมผล แกทำให้ฉันรำคาญ ฉันจะทำให้
แกรำคาญบ้าง สะกิดมันนิดหนึ่ง อย่างนี้เป็นต้น ดูเป็น
คนมีเหตุผลบ้าง ขนาดนั้นก็ยังไม่ถูกต้อง เพราะมีความ
รำคาญเกิดขึ้น เป็นกิเลส แต่นี่อะไร มดกัด เราแค่รำคาญ
นิดหน่อย ถึงกับเอาชีวิตเลย ลองคิดดู เป็นคนมีเหตุผล
ใหม่ ช่างเฉาะที่มากัด ลองคิดดูมีเหตุผลใหม่ ไร้เหตุผล
สิ้นดี บางคน มดยังไม่มากัดเลย รังมันอยู่ไหน นี่ยิ่งโหด
มาก เกินไปแล้วคนแบบนี้ละ ทำไมคิดได้โหดร้ายขนาด
นี้ เขายังไม่ได้ทำอะไรผิดเลย เขาอยู่ในรังดีๆ ยังไปฆ่า
เขานี้ก็เกินไปมาก เรื่องมดที่มาตอมอาหาร มดนี้
อาหารเขาหายากลำบาก อาหารเราหาง่ายกว่ามดเยอะ
ถ้าเขাতอม เขากินแล้ว เขาไม่ออกไปก็ยกให้เขาไปเถิด
ไม่เป็นไรหรอก หรือปล่อยให้เขากินไปก่อน เขากินเหลือ

เราค่อยกินต่อก็ได้ เพราะเขาไม่ได้กินเยอะอะไร พวกเราก็พอหาอยู่หากินได้ ให้เขากินอันนี้ไปก่อน เราไปกินอันอื่นก็ได้ ไม่ยากอะไร

คำถาม เคยมีคนกล่าวว่า การทำบุญถวายเงินสร้างโบสถ์เป็น ๑๐๐ ล้าน ยังได้บุญน้อยกว่าการนั่งสมาธิภาวนา เป็นเท็จจริงประการใดคะ

คำตอบ นี่ก็ไม่แน่เสมอไปนะ ท่านยกมาเฉพาะเป็นเหตุการณ์ ไม่ใช่เป็นตัวบุญ ตัวบุญจริงๆ มันไม่ใช่ตัวเหตุการณ์ ตัวบุญจริงๆ เกิดกับจิต เราไม่ทราบว่าเป็นยังไงแน่ ถ้าบริจาคเงินทำบุญ ชำระความตระหนี่ เป็นบุญที่เกิดกับจิต อันนี้เป็นแบบขั้นทาน ทานก็จะมีผลตามลำดับไป ถ้าบริจาคแก่พระศาสนา ก็ให้ผลนับไม่ถ้วน

เทียบกับนั่งสมาธิภาวนา ถ้านั่งสมาธิภาวนาอย่างถูกต้อง ทำด้วยความรู้เข้าใจ ได้ผลจริงด้วย ชำระจิตได้ดี เป็นสมาธิระดับใดระดับหนึ่ง เช่น อุปจาระ อับปนา เป็นต้น อย่างนี้ก็บุญเยอะมาก ไม่ใช่ นั่งสมาธิแบบไม่รู้เรื่องงมงาย นั่งหลับอยู่ อย่างนั้นนั่งไป ก็มีแต่จะสิ้นบุญ

ต้องดูตัวบุญจริง ๆ ถ้าได้ผลจริง ๆ เช่น อุปจารสมาธิ อับปนาสมาธิ อันนี้ถูกต้องเลย ได้ผลเยอะกว่าทำบุญตั้งร้อยล้านอีก ทำไม่จริงอย่างนั้น ก็เพราะว่าทำบุญตั้งร้อยล้าน แม้จิตจะดี ปลอดโปร่ง แต่เขาไม่เคยรู้จักสุขที่เกิดจากสมาธิ สุขที่เกิดจากเนกขัมมะ ถ้าเคยได้สมาธิ จะรู้จักว่าสุขที่เกิดจากสมาธิ สุขจากเนกขัมมะเป็นอย่างนี้ ไม่ต้องอาศัยกามคุณก็ได้ ใจก็จะชำระกามคุณได้เยอะ เลิกติดข้องได้มาก ท่านจึงสอนให้เราทั้งหลายอยู่คน

เดียว วิเวก ทำสมาธิ ให้อารมณ์ที่มาจากเนกขัมมะ ถ้า
เราไม่รู้จักระยะที่เกิดจากสมาธิเอาไว้ จิตจะไปฝึกใฝ่อยู่
กับกามสุข กามคุณนี้มันอันตรายมาก ลำบากทั้งการ
แสวงหา การรักษา และต้องห่วงใยกังวล ตอนมีมันก็ดีอยู่
ตอนไม่มีมันก็ทุกข์ ถ้าเราเคยได้สุขจากสมาธิ **มีความสุข
จากวิเวก** หากมีสุขจากกามคุณก็มีไป ไม่มีก็ทิ้งไป
ได้ เพราะยังมีสุขที่ดีกว่าอีก ความสุขที่เกิดจากกามคุณ
มีทุกข์มาก มีความคับแค้นวุ่นวายหลายอย่าง รวมทั้ง
เมื่อหมกมุ่นในกาม ก็ผิดทาง เข้มงวดไม่ได้ ถ้าเป็น
ความสุขที่เกิดจากสมาธิ มันยอดเยี่ยม คือ ได้ความสุข
ด้วย ปลอดโปร่ง ไม่ติดข้อง คานอำนาจกับโลกเขาด้วย
แถมยังเข้าไปในมรรคได้ด้วย สุขจากสมาธิสามารถเอา
ไปทำข้อสัมมาสมาธิได้ เป็นมรรคได้ด้วย เดินไปตาม
มรรคได้

ถ้าเป็นอย่างนี้ นั่งสมาธิ มีความสำรวมจิตที่ดี มีศีล ได้สมาธิ ได้บุญเยอะกว่าการถวายเป็นทานเรียงลำดับผลอานิสงส์ของบุญชนิดต่างๆ ว่า อันไหนได้เยอะกว่า พุดแบบคร่าวๆ คือ ทานได้น้อยกว่าเขา แต่ไม่ใช่ได้ผลน้อยแล้วไม่ทำนะ ต้องทำนั้นแหละ ต่อมาถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เชื่อกรรม เชื่อผลของกรรม ต่อมาศีล ต่อมาสมาธิ ต่อมาวิปัสสนา เจริญอนิจจังสัญญา กำหนดหมายได้ว่า สังขารทั้งหลายมันไม่เที่ยง **สิ่งที่ชำระจิตได้ดีที่สุด มีผลอานิสงส์มากที่สุดก็คือเจริญอนิจจังสัญญา** เห็นเส้นผมขาวแล้ว กำหนดเครื่องหมายว่าไม่เที่ยง อันนี้บุญเยอะที่สุด เพราะว่าชำระจิตได้ดีมาก เห็นอะไรก็พิจารณาว่าแก่เป็นธรรมดา ตายเป็นธรรมดา ต้องพลัดพรากเป็นธรรมดา มีอะไรใหม่ๆ ก็กำหนดทำสัญญาไว้ว่า มันต้องแก่เป็นธรรมดา จะช่วยชำระจิตจาก

สิ่งนั้นได้ เจอหน้าสามีก็พิจารณา คนนี้ตายเป็นธรรมดา
ทำบ่อยๆ ดีมาก เพราะบุญกุศลทั้งหมด เป็นเครื่องชำระ
จิต ให้เดินตามมรรคได้สะดวก

สรุปว่า ถ้าได้สมาธิอย่างถูกต้อง ผู้ที่กล่าวนี้ กล่าว
ถูกแล้ว การให้ทาน การบริจาค ก็ทำให้เกิดปลาบปลื้ม
ปีติ เมื่อมาเทียบกับสมาธิ ความสุขจากสมาธิ เทียบกัน
ไม่ได้ ความสุขจากการบริจจาคก็ปีตินิดหน่อย ส่วนสุข
จากสมาธิ อุปจาระ อปัปนา เยอะและยาวนานกว่ามาก

ผมบรรยายและตอบปัญหาในวันนี้ ก็คงพอ
สมควรแก่เวลาเท่านั้นะครับ สุดท้ายนี้ก็ขอให้ผู้เข้าฟัง
ธรรมทุกท่าน จงเป็นผู้มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ
เจริญในธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเอาไว้
ดีแล้ว จนกระทั่งเข้าถึงมรรคผลนิพพานด้วยกันทุกท่าน
เทอญ

บรรณานุกรม

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี
ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกั ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

รายชื่อผู้ร่วมบริจาค

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเงิน
๑	ทพ.ไพฑูรย์ จินดาโรจนกุล	๒๐,๐๐๐
๒	บ้านอิมสุขวีร์สปอร์ต จ.จันทบุรี	๑๐,๐๐๐
๓	คุณสุจินตนา พุกกะเวส	๕๐๐
๔	คุณอนุชิตา คงสาย	๕๐๐
๕	คุณจรรยา ตั้งกิจเวทย์	๑,๐๐๐
๖	คุณสุปราณี วัฒนะศันสนีย์	๕๐๐
๗	คุณเกษมสินทร์ ธนันทปพัฒนา	๕๐๐
๘	ม.ล.วราภา อุกฤษณ์	๕๐๐
๙	คุณกะมะลา ภาคสุวรรณ	๑,๐๐๐
๑๐	คุณนันทลี จารุรัตน์	๑,๐๐๐
๑๑	คุณดาราร คามาลโล่	๕๐๐
๑๒	คุณหญิงวิจันทรา บุนนาค	๕๐๐
๑๓	คุณโกศลล์ ลำช้า	๕๐๐

๑๗๐

เริ่มต้นสัมมาทิฎฐิ

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเงิน
๑๔	คุณชนิกา ศิลปอนันต์	๑,๐๐๐
๑๕	คุณพรทิพย์ สุริยสัตย์	๑,๐๐๐
๑๖	พล.ร.ท.ทพ.จตุพร ทญ.โบว์ พุกกะเวส	๔,๐๐๐
๑๗	คุณสายสัมพันธ์ สุวรรณประทีป	๕,๐๐๐
๑๘	คุณช่อพิภพ โอสธานุเคราะห์	๑๐,๐๐๐
๑๙	คุณธนัญชัย ชาวสอาด	๑,๐๐๐
๒๐	คุณพรรณพิไล สุพรรณโรจน์	๕๐๐
๒๑	คุณเพ็ญพรรณ วิสุทธิ ฌ อยุธยา	๕,๐๐๐
๒๒	พ.ญ.สิริพร เนาวรัตน์ภาส	๑,๐๐๐
๒๓	อ.วิทยา กิ่งไก่อ	๒,๐๐๐
๒๔	คุณผจงจิต	๒,๕๐๐
๒๕	คุณพัทธนันท์ แสนสุข	๒,๐๐๐
๒๖	ดร.นวลศิริ เปาโรหิตย์	๒,๐๐๐
๒๗	ผู้พึงธรรมห้องสมุดนาลันทา ยวพุทธฯ	๑,๐๐๐
๒๘	ผู้เข้าปฏิบัติยวพุทธฯ ศูนย์ ๔	๑๓,๙๗๐

๑๗๑

เริ่มต้นสัมมาทิฎฐิ

ผู้ที่สนใจหนังสือและคำบรรยายของ
อาจารย์สุภีร์ ทุมทอง
สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน
www.ajsupee.com และ สามารถติดต่อได้ ดังนี้

(๑) ขอรับได้ฟรี ผ่านระบบขอรับหนังสือออนไลน์
จากเว็บไซต์ ajsupee.com ขอรับหนังสือได้ครั้งละ 5 เล่ม
และ mp3 ครั้งละ 8 แผ่น โดยการเลือกหนังสือ หรือ ซีดี
ที่ต้องการ ผ่านระบบขอรับหนังสือออนไลน์ ยืนยัน และ
กรอกชื่อที่อยู่ผู้รับ ในระบบสามารถตรวจสอบสถานะ
การส่งได้

(๒) ขอรับได้ฟรีทางไปรษณีย์ ขอรับหนังสือได้
ครั้งละ 5 เล่ม และ mp3 ครั้งละ 8 แผ่น ส่งชื่อ ที่อยู่ของผู้รับ,

ชื่อหนังสือ, mp3, DVD ที่ต้องการไปที่ suriyan2t@gmail.com หรือทาง Line ID : ajsupee.com ติดต่อสอบถามรายละเอียด คุณสุรียัน โทร. 080-553 5553 ครับ

- (๓) ติดต่อขอรับที่ชมรมจริยธรรม
ตึกประสาทวิทยาชั้น 3
โรงพยาบาลศรีธัญญา อ.เมือง จ.นนทบุรี
โทร. 02-968-9954 ติดต่อคุณสุนันท์
- (๔) ติดต่อขอรายละเอียดได้จาก
ชมรมกัลยาณธรรม
<http://www.kanlayanatam.com>

งานปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๙)

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิทยาลัยสงฆ์
มจร. วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม
- วัปีสสนาจารย์ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย
- อาจารย์สอนวิชาพระอภิธรรมปิฎก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม และ
ห้องเรียนวัดพิชยญาติการาม
- บรรยายธรรมะตามสถานที่ต่างๆ
ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
- เผยแพร่ธรรมะทางเว็บไซต์
www.ajsupee.com

๑๗๕

เริ่มต้นสัมมาทิฎฐิ

